

Nkalanj ní bwâm míme Yesuε ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj ní bwâm ngáne Matyo átélé ríhóbe nén bán Yesuε mó adé Nsoode awě Dyöb dénhōbpē aá móṣlōm á nkōṣsé te. Mbwiined ne mó dōo Dyöb dénlōnēdtē mekan míme ánhōbpē aá móṣbelé ábē bad se' bōód. Mmén nkalanj ní bwâm rídé áyāl e nkōṣsé rísyāāl.

Mekan míme Yesuε áyágté'áá békábé mó áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyöb bétáṅgéné awóṅ ne mbeltéd rímāb, mekan míme mébē rímāb ne mekan míme mébenléd ne bó (E'péd 5-7); (2) Nsón míme bembapεε dyóm ne bébe bétáṅgéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyöb rídí (Eped 13); (4) Ngáne mod átáṅgéné Dyöb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébēē áde Krīstəə ápéé (E'péd 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyáátén ne echyáa éche Yesu Krīstəə *1.1-2.23*

Nsón míme Jōne, Ndusenε *3.1-12*

Edusen ne mekágsen míme Yesuε *3.13-4.11*

Nsón míme Yesuε á mbwóg e Galilia *4.12-18.35*

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem *19.1-20.34*

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem *21-27*

Mpuu ne alúmed áde Sánḡwéé álúmtáá bad yāl áde amáá apuu *28.1-20*

*Betaa ábe Yesue
(Luk 3.23-38)*

¹ Tóngé e betaa ábe Yesu Krístæ edii nén. Yesue ambíd á nchyáátén míme kâη Dabide, Dabide mó-'ε abíd á nchyáátén míme Abrahamε.*

² Abrahamε mó abédé sáá awě Aisige. Aisige-'ε ambé sáá awě Jakobe, Jakobe-'ε mó anchyáá Judaa bóobe baányan.

³ Judaa bó mwaád Tamaa, bénchyāā Perεε ne Zεraa. Perεε ambé sáá awě Hεεrone, Hεεrone-'ε sáá awě Ramε.

⁴ Ramε mó abédé sáá awě Aminadabe, Aminadabe-'ε abédé sáá awě Nashone. Nashone ambé sáá awě Salmone.

⁵ Salmone bó mwaád, Rahabe bó-'aá bénchyāā Boase. Boase bó mwaád Rutε bénchyāā Obede, Obede-'ε ambé sáá awě Jεε.

⁶ Jεε ambé sáá awě kâη Dabide.

Kâη Dabide bó Uria mwaád béchyāā Solomonε.

⁷ Solomonε ambé sáá awě Rehoboame, Rehoboame-'ε mó ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa.

⁸ Asaa ambé sáá awě Jehosafade, Jehosafade mó-'ε ambé sáá awě Joramε, Joramε mó-'ε ambé sáá awě Uzzia.

⁹ Uzzia abédé sáá awě Jotamε, Jotamε mó-'ε ambé sáá awě Ahasε. Ahasε mó-'ε ambé sáá awě Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya-'ε ambé sáá awě Manasε. Manasε-'ε sáá awě Amose. Amose mó ambé sáá awě Josia.

---

* **1:1** Mmén nchoo rídé káñne á kálag e Dyób e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

11 Josia móo anchyáá Jekonyase bóobe baányan, á pónde eche bad bé alon á Israel bēnkweé nzum bon bad bé Babilon bēsweén bó áwāb alon.

12 Ade nēn dēmmadté atóm, káəne ne á pónde echē bēnchyāā'ē Yesue, betaa ábe Yesue bēbédē; Jekonyase móo ambé sáá awē Sheltyele, Sheltyele-ē móo ambé sáá awē Zerubabele.

13 Zerubabele ambé sáá awē Abutee, Abutee-ē sáá awē Elyakime. Elyakime-ē ambé sáá awē Azoo.

14 Azoo abédé sáá awē Zadoge, Zadoge mó-ē ambé sáá awē Akime, Akime-ē sáá awē Eliude.

15 Eliude móo ambé sáá awē Elizaa. Elizaa-ē sáá awē Matane. Matane mó-ē ambé sáá awē Jakobe.

16 Jakobe móo abédé sáá awē Josebe. Josebe móo awón Maria awē anchyáá Yesue awē béchagéé bán Krístə.

17 Né-óó, nyonjel ésyāāl, mbooted ne Abrahame ápe wée Dabide, édé dyóm-é-nyonjel ne éniin. Mbooted ne Dabide ápe pónde eche bēsweéné bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, édé dyóm-é-nyonjel ne éniin. Bootya pónde eche bēsweēnnē bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, káəne ne á pónde eche béchyáá Yesue, áde dyóm-é-nyonjel ne éniin.

Echyáa éche Yesue (Luk 2.1-7)

18 Echyáa éche Yesue ébédé nēn: Maria, nyaá awē Yesue, ábédé ngon e mmwaád echē enkēmbíi mwenchóm. Bēnkií móo mod nhóg awē béchagé'áá bán Josebe. Bon byánán Maria ásu á e'wóngé wée Josebe, ényinnēd nēn bán adé nkog á ngine e Edəədəne éche Ésáá.

19 Joseβε-’ε, ngáne ábédé mó mod a bwâm, enkëndəngé Maria e’sôn awóged. Né-óó, abelé’áá mbonşén áchene mó á mesəəm-tê.

20 A pón dé echê nímê mewēmtεν médií mó áte, ángel e Dyöb empií mó áde ánánge nló. Angel ne enláá mó nén aá, “A-Joseb, mod á mbyaa níme Dabide, weebáá’ Maria atéd née mmwaád awôñ, áyāle Edəədəñ éche Esáá chíó épíidé mó bon abé nkg.

21 Achyāā mwān a mwENCHÓM, échuu-’ε mó dñn wÉÉ Yesue† áyāle nén móšhūd ábē bad á mbéb-te.”

22 Mmén mésyāāl mēmbenléd álóned e’yale ábe Dyöb dénlōmēnnē nkal é’dəədəñ aá,

23 “Nyénəne’, ngəñ e mmwaád echê eébií mwENCHÓM ěbē nkg, echyáá-’ε mwān a mwENCHÓM, béchəg-ke mó bán Emmanuele.” Adén dñn áde nén bán, “Dyöb áde ne sé.”

24 Née Joseβε ásyánge ásē, amběl ngáne ángel énlāā’ε mó. Antéd Maria née awě mmwaád.

25 Bon kóəñ ne pón dé eche Maria áchyáá mwān, Joseβε enkëndyěnné mó. Joseβε anchuu-’ε ane mwān dñn aá Yesue.

2

Beləñ-bé-betintine bébidé á akuu áhye dé abe Yesue edúbé

1 Bénchyāā Yesue á dyad á Betlehem á mbwóg e Judeya á pón dé eche Herode ábédé kəñ. Bad behóg ábe béláá’áá betintine ábíi mekan, bémbíd á akuu,* bépē á Jerusalem. 2 Ade bépédé á

† 1:21 **Yesue**: Adén dñn ádíi bán Mod a e’soóşon. * 2:1 **A akuu**: Ped echê etondεε ábidéé.

Jerusalem, bênsɛdéd bánken, “Héé kâη e bad bé Israel, ane awě achyáádté wén ádíí? Sênyíné tintinɛ á akuu awě alúmte nén bán achyáádté. Nê dɔɔ ákóó boη sépag áβε mó edúbé.”

³ Adě kâη Hɛrɔde áwógé nê, nê dêntagéd mó á mewêmtɛn-tê bwâmbwam. Dêntagéd mó, átāgēd-tɛ bad bé Jerusalem bésyāāl.

⁴ Hɛrɔde anlād ábe beprise bémbáá ne be-meléede bé mbéndé bésyāāl áte. Boη ásedté bó aáken, “Héé Ane awě Dyɔb Áwógté, awě bésinɛé, áchyāádtē?”

⁵ Dɔɔ békwénténé mó bán, “Béchyāā mó á dyad á Betelhem, á mbwóg e Judeya. Nkal é’dáádəη antél aá,

⁶ ‘A-bad bé Betelhem á ndɔɔb e Juda, ádēn dyad ádé dyad ahóg áde ádé etógnén bwâmbwam áfínté e myad mé alon á Juda.

Ayāle mod ábid áfínté echên, awě älyāgēd ábêm bad bé alon á Israel.’ ”

⁷ Née Hɛrɔde áwógé nê, anchélé ábê belán-bébetintinɛ á kun-tê, boη ásedté bó nyaa e pónde echě tintinɛ nɛ ámbídtē.

⁸ Dɔɔ álómé bó á Betelhem aá, “Nyékag, nyétōη anɔn. Nzé nyênyíné wée ane mwän áchyáádté, nyétim ámbíd nyéhyɛ nyéláá mɛ, ábel boη mémpē níke mβε mó edúbé.”

⁹ Ade bémáá mekan níme kâη álángé bó awóg, bêmbootéd akɛ ámpē. Boη áde bénóné ámīn, bényīn melemlem mé tintinɛ níme bényīnnē á akuu née ákagké bó á’sō. Ane tintinɛ ankě káōη atyéém wée ane mwän ánchyāádtē.

¹⁰ Anyín áde bényíné ane tintinɛ, bénwōg menyīnɛ bwâmbwam.

¹¹ Bénsōl á ndáb-te. Née bésólé, bényīn ane mwān bó nyan, Maria. Bémbwōgē ane mwān mebóbōŋ ábe m’o edúbé. Bémbīdēd mende áwed níme bēnwānlédte m’o, bēbē-’e m’o. Mmē mende mébédé gól,† m’ōg mé e’lod é’ bwām níme béchāgēé bán frankinsen‡ ne m’ia.§

¹² Née bémáá ane mwān edúbé abe, bémbwōgē esú áwāb alon, bon bēmpōŋ nzii empée, áyāle Dyōb dénlāá bó á nló-te aá béetimé’ ámbīd wēe Herode.

Bésōbnē Yesue, békééné m’o á alon á Egipto

¹³ Ade ábē belāŋ-bé-betintine bémáá ake, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te aá, “Hidé ásē, étēd anén mwān bó nyan ésoben bó, étimen bó á Egipto. Nyédye-’e áwed kááŋ né nlāngé nyé mēé nyéhīde, áyāle Herode álōm bad áhed anén mwān, áwúu m’o.”

¹⁴ Mmē nkuu dēn, Josebe anhidé ásē, atéd mwān bó nyan, ákēen bó nkuu ne nkuu, átinnád bó á Egipto.

¹⁵ Áwed d’o bendyēé’ē kááŋ ne pōndé eche Herode áwédé. Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáádāŋ aá, “Nlébpé awem Mwān mēé ábīd á alon á Egipto.”

Béwúu e’ched é’ bán á Betlehem

¹⁶ Ade Herode ásōŋtēné nēn aá belāŋ-bé-betintine bē bédógé m’o, anlīŋ bwāmbwam. Anlóm éche sánze á Betlehem ne ene ped e mbwōg esyāál, aá béwúu bán bé baachóm bésyāāl ábe béepede mwē

† **2:11 Gól:** Edii ekii éche édé nkun bwāmbwam éche élúmte bán Yesue adé kēŋ. ‡ **2:11 Frankinsen:** Abédé dyōg áde bēbagnéé Dyōb mende. § **2:11 Mia:** Mébédéé dyōg áde bēnabnadté ndim.

rílaán. Ambel nê âtəŋgen ne pónde eche beləŋ-
bé-betintine bənlaā-’é mó bán bənkālē tintine awē
anlūméđ echyáa éche Yesue anyín.

¹⁷ Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyöb
dénlōmēnnē nkal é’daədəŋ Jeremayaa. Jeremayaa
anhób aá,

¹⁸ “Bad bənwōg e’saád ne awé á ngíne áđē ábíde’áá
á Rama, áde Rashēle áchyēē’é ábe bán.
Bélénté’áá mó awé, boŋ eékobpe aléned áyāle nén
bán bémmad mó awé.”

*Josebe, Maria, ne Yesue bébidé á Egipto bétim á
Nazarət*

¹⁹ Ambíd e kwééd eche Herōde, ángel e Dyöb em-
pií Josebe á nló-te áde ámbēē abé á Egipto, élāŋgē
mó nén aá,

²⁰ “Téd awōŋ mmwaád bó mwān, nyétime
ámbíd á alon á Israel. Herōde ne ábē bad ábe
béhéde’áá ane mwān awúu bémáá awé.”

²¹ Née Josebe áwóge nê, anlad yāl, atéd Maria bó
mwān, bósōbō bétim ámbíd á alon á Israel.

²² Boŋ áde Josebe áwóge bán Achelausē atédé atii
dé nkamlēn áde sáá, kəŋ Herōde á mbwóg e Judeya,
ambán atim ámbíd áwed. Angel e Dyöb enhyē mó
mekan mémpēe aláa á nló-te. Nê dēmbēl, á mbwóg
e Galilia dōo ántimmé ake.

²³ Ankē alon á dyad ámbáá ahóg áde béchágé’áá
bán Nazarət. Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe
Dyöb dénlōmēnnē bekal bé’daədəŋ təŋgene Yesue
aá, “Abyēēn née Mod a Nazarət.”

3

*Nkalaŋ míme Jōne, Ndusene
(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jōn 1.19-28)*

¹ Etûn é pónde ámbíd enê, Jone, Ndusenε ambíd nkal é'daédəŋ a Dyöb. Akalé'áá eyale é Dyöb á ehyánge á Judeya, álāngē bad aá,

² “Nyétede abel dé mbéb áyāle nēn nkamlen ní Dyöb ídé benben.”

³ Jone mó abédé mod awě nkal é'daédəŋ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhōbpē aá, “Ehāngé ébide' á ehyánge bán, ‘Nyébonŋsen epe éche Sāngwéé. Nyétii echē nzii.’ ”

⁴ Jone ahágé'áá mbóté éche bébénlé nyon éche ébídé á yāl e kamêl.* Awáá'áá ngáá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bōó bébédé ndyééd echē.

⁵ Bad bébídé-'áá á Jerusalem, ne nímíníí myad mé mbwóg e Judeya esyáál ne á melon mémpēe míme mébédé á nkag mé edíb é mbáá é Jodan, békag wéε Jone.

⁶ Néε bēmpaléé nímāb mbéb áte, Jone ádusén bó á edíb é Jodan.

⁷ Bon áde Jone ányíné néε Befarisia ne Besadusia béhúé'é ábel bon ádusen bó, anláá bó aá, “Píí é nyě chén! Nzéé múmó alāngé nyé aá nkáásé ní Dyöb ríhúé' bon aléb-pe nyé aá nyékúme abāngé?

⁸ Nyéke nyébele mam míme mélūmēd nēn bán nyétēdté ádēn abé dé mbéb.

⁹ Nyéewémtán nēn bán nzé nyēhóbé bán, nyēdé bán ábe Abrahamε, nyéekudté nkógsen ní Dyöb. Bon ríláa nyé nēn mēé, Dyöb áhele ábenléd nímén meláá átīmēd mó bán ábe Abrahamε.

¹⁰ Bōob-pōó ehón émáá anaa á nkan mí mēl. Né-ōó, bwēl ké é'héé ábe béechyāā' e'pum é' bwām, békwel bó bébwém-me bó á muú-te.

* **3:4 Kamêl:** Edii nyam echē edé néε nyag echē bébenladté á ehyánge ápém nted.

11 Ndusan nyé bɔɔb ne mendíb âlúmed nén bán nyêhǎŋléné áden abé dé mbéb. Boŋ mod ampée ahúe', awě atómé me. Meékwognedeé ké âpém níme metámbé. Adusén nyé ne Edǎádǎŋ éche Èsáá, ádusén-ne nyé ne muú.

12 Awánlé échē epeben á ekáá, âbel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, ǎlǎd mbum é bwâm áte, ákōō ch́. Boŋ ǎlǎd e'pǎá, ahyáád bó á ebonde é muú éche éédímē'."

Bédúséné Yesue
(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

13 Bɔɔb-pǎá, Yesue ambíd á mbwóg e Galilia, áke wée Jǎne á edíb é Jodan âbel nén Jǎne ádusen mó.

14 Boŋ Jǎne anwanén mó mewêmten ahǎŋlen, áhōbē nén aá, "Née édíí bán wε-εé wembé edusan me, chán étímé abé éche wewε éhyagké áwêm wée ndusen wε?"

15 Boŋ Yesue ankwentén mó aá, "Mwě ébê nê bɔɔb âbel nén débél mam mésyāāl bwâm ngáne Dyǎb áhedéé." Né-ǎá, Jǎne ankwentén mó adusen.

16 Melemlem mé pónde níme Jǎne áamáá Yesue adusen, Yesue ansyáá á mendíb-te. Dóo ngob e dyǎb énédnédé, boŋ ányīnē née Edǎádǎŋ é Dyǎb ébídé ádyǎb ésudé ásē née élāā, étyéém-me mó á nló mín. 17 Ehób ch́-'ε ámpē ébídē ádyǎb nén, "Awem Mwǎn a nlém nén, awógte me menyīnge bwâmbwam."

4

Satanε akǎgé Yesue
(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

1 Ambíd e pónde, Edǎádǎŋ é Dyǎb êntimén Yesue á ehyánge âbel nén Satanε ákǎg mó.

² Yesue andid yāl nzaa á mekáne-tê móom mé e'pun méniin. Ambíd e ene pónde nzaa ewagé'áá mó.

³ Dóo Satanε ápedé bonj álánge mó aá, “Nzé Wε-εé edé Mwǎn a Dyǒb, kamlén nímén meláá métim e'wεle.”

⁴ Bonj Yesue antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyǒb nén bán,

‘Saké ndyééd chěmpen edide moonyonj á alongé. Bonj eyale téé éche Dyǒb áhóbé, chóo édídé moonyonj á alongé.’ ”

⁵ Dóo Satanε ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá bonj átyēēmān mó á nzonje e Ndáb-e-Dyǒb mǐn,

⁶ álāngē mó aá, “Nzé wε-εé edé Mwǎn a Dyǒb, éheb á bwεle-mǐn hén éhūn á ndoob, áyāle éténlédé á kálag e Dyǒb nén bán,

‘Dyǒb dékamlén éche ángel ásáb wε, épēm-me wε ámǐn ábel weébōmē ekuu á aláá.’ ”

⁷ Yesue-ε antimtén mó aá, “Bonj kálag e Dyǒb ehóbé ámpē nén aá, ‘Weékāgē Sāngwéé ádonj Dyǒb áte.’ ”

⁸ Satanε antéd Yesue ámpē, búmō bétyéém á mbōod mǐn, bonj álūmtē mó melonj mé nkǒjsé mésyāāl ne nhon nısyāāl nıme rıde áwēd-te.

⁹ Dóo álāngéé mó aá, “Měbě wε ábén bwēm é'syāāl nzé ebwógké me mebóbónj bonj ébāg-ke me edúbé.”

¹⁰ Dóo Yesue álāngéé mó aá, “Syāó me á dıd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán,

‘Ebwógke’ Sāngwéé ádonj Dyǒb mebóbónj, ébage-’ε mó edúbé. Mwěnpnen-naá étónjéné abele.’ ”

¹¹ Né-óó, Satanε antedé Yesue, ákē. Angel êmpě, éwónjén Yesue.

*Yesue abootédé míme nsón á Galilia
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Ene pón dé bēnhē Jōne, Ndusene á mbwōg. Ade Yesue áwógé nē, antīm ámbíd á mbwóg e Galilia.

¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkag mé edib-é-nzab é Galilia, á abwóg á hōm á túmbé e Zebulon ne e Naftali.

¹⁴ Yesue ankě á Kapenahum áloned mekan míme nkal é'dáádəŋ Yesayaa ánhōbpē aá,

¹⁵ “A-mbwóg e Zebulon, a-mbwóg e Naftali, ntimned ne edíb é nkwx̄, á múde mé edíb ní Jodan, Galilia mbwóg echě bad ábe béesě bad bé Israel bedyε'ε̄.

¹⁶ Bad ábe bēbédé á ehintén-té békúdé e'nyínen bé ekíde;

Bad ábe bēbédé á nsəl ní soŋ békúdé e'soósəŋ.”

¹⁷ Bootya pón dé echě Yesue ánkεé á Galilia ambootéd eyale é Dyōb akal áhōbē nén aá, “Nyéhəŋlən abé dé mbéb, áyāle nkamlən ní Dyōb rídé bənben.”

*Yesue apwεdé bembapεε bé'sō
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Epun ehóg Yesue akagé'áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simōne awě béchágé'áá bán Petro, bó mwānyan Andreyā néε bébwémεé mbínzé. Bēbédéε bekób-bé-súu.

¹⁹ Dóo álāngεé bó aá “Nyéhíde με. Ngáne nyékóbeé súu bōob, μεéyāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd με.”

²⁰ Abwōg-ábwōg bēntεdé échab mbínzé, bēhídē-ε mó.

²¹ Née bésídté á'sō, Yesuε annyín bãn bé baa-chóm bémpēe bébε; Jemse bó mwānyan Jone, bãn ábe Zεbediε. Bóobe sáá bémbē á bǎle-té, bébwémé'áá échab mbínzé. Hê dōo Yesuε áchênléé bó bad bébε áá béhíde mó.

²² Abwōg-ábwōg bēntédé sáá ne bǎle, béhídē-'ε Yesuε.

*Yesuε ayágté'áá, áchōjté-'ε bad
(Luk 6.17-19)*

²³ Yesuε akagé'áá myad mésyāāl á alon á Galilia áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-'ε nkalan mí bwám mé nkamlen ní Dyōb. Achōjté'áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa e nkole téé echē émbē átíntē echáb.

²⁴ Né-ōó mekan míme Yesuε ábélé'áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyāál. Nê dēnkǎj bad bépééné'áá bad bé nkole bésyāāl áwē. Bépééné'áá bad áwē ábe békónlé'áá nkole ne mewε nyaa ne nyaa. Bad ábe e'dáédāj bé mbéb bémbēē áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bēwédé eped, Yesuε áchōjté ábē bad bésyāāl.

²⁵ Nê dēnkǎj, ndun e mod ehídé'áá Yesuε. Bad bébídé'áá melon bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyōm, Jerusalem, Judeya, ne ped echē edé á múde mé edíb é Jodan mímíní.

5

Yesuε ayágté bad á ekone mîn

¹ Ade Yesuε ányíné ene ndun e mod, anchágé é ekone mîn, ádyēē ásē. Ahed-táá ábē bembapεε bétáné mó

² bon ábootéd bó ayáged, áhōbē áá,

- 3 “Nnam mbê ne bad ábe bédé atóg á edə́ədə́ŋ-tê áyāle bédé ásē e nkamlen mí mín.
- 4 Nnam ne bad ábe bélebe’, áyāle Dyöb déwōgēd bó menyiŋge ámpē.
- 5 Nnam ne bad ábe bépwiítédé, áyāle nköŋsé n̄syā́l mébē n̄māb.
- 6 Nnam mbê ne bad ábe bédé nzaa ne píð ábel mam n̄ime Dyöb áhedeé aá mébenled, áyāle Dyöb dékōdēd bó.
- 7 Nnam ne bad ábe bēwóge bad bēmpēe ngəl, áyāle Dyöb dōmpē déwōg bó ngəl.
- 8 Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényin Dyöb.
- 9 Nnam ne bad ábe békóme nsaŋ, áyāle Dyöb déchəg bó ábē bān.
- 10 Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bébeleé mam n̄ime Dyöb áhedeé. Bédé ásē e nkamlen mí mín.
- 11 Nnam mbê ne nyé ábe bad bésyáá’é, nyé ábe bétagtéé, bēbānē nyé e’bébtéd é’ mam áyāl, bēbīdē-’ε nyé mbón é metóm áyāl, á d̄in ádēm.
- 12 Nyéwóge bwām, nyébé-’ε menyiŋge áyāle nsábe n̄ime nyékudté ádyöb ríchábé ám̄in. Nén d̄óo bad bétágté’áá bekal bé’də́ədə́ŋ bé’ b̄óóð.

Nkwě n̄ime n̄ibódé e’nyin, ne etrukáŋ éche békóŋgé

(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

13 “Nyédé etógnén á alongé á bad bé nköŋsé ngáne nkwě n̄díí etógnén áyāle ndyééd. Bon̄ nzé nkwě n̄ibódé alaŋ chán béhele-se bényinēd mó ámpē? Méesaá dyam dé abelen ámpē. Né-óó, apim d̄óo bēpimeé, bad békəgtáád mó ám̄in.

14 Nyéē nyêdé nêṅgáne etrukánj álúmed bad bé nkõṅsé bésyāāl nzii e Dyõb. Dyad áde álõṅnéde á ekone mĩn déesõméesé.

15 Mod eémaā-'aá etrukánj achod se ákõõ chó á ebwõg-sé, boṅ abelé ákēlē chó ámĩn, ábel nén ényĩnte kénzéesé awě adé á ndáb-te ekide.

16 Nyémpē nyépeṅe', melelem née etrukánj. Nzé bad bényíné nsón mí bwām míme nyébeléesé, békēn Dyõb, awēn Titées awě adé ámĩn.

Ayáged áde Yesuε tãṅṅene mbéndé

17 “Nyéewémtán nén bán mpedé á nkõṅsé ábóded mbéndé éche Mosεε ne mekan míme bekal bé'dáádəṅ báyágté nyé. Meépedεé ábóded mó, boṅ mpedé álóned mó.

18 Ne mbále nlãṅge nyé nén meé, káõṅ ne á asóg dé nkoṅ ní sé ne mí mín, ké mwämpĩn mé eyale nhóg awě atēnlédé á mbéndé e Dyõb eéhídtéesé ásē káõṅ né mésyāāl mélóné.*

19 Né-óó, kénzéesé awě abóó mbéndé póg átĩnté échē mbéndé é Dyõb, ké ene echē béwémténé bán eesaá etógnén, áyágtē-'ε bad bémpēe aá bébel melelem, ene ndín e mod ébē ndimṅene átĩnté e bad ábe bédé ásē e nkamlen mí mín. Boṅ kénzéesé awě abele ngáne mbéndé éhóbé, áyágtē-'ε bad bémpēe ábel melelem, ábē etógnén bwámbwam átĩnté e bad ábe bédé ásē e nkamlen mí mín.

20 Né-óó, nlãṅge nyé nén meé, ésebán abele á Dyõb ádēn átómé áde Befarisia ne bemeléede bé mbéndé, né nyémpē nyéesónlé á nkamlen mí mín mbéd.”

---

* **5:18** Né mésyāāl mélóné káa áde ayáge ásyāāl álóné.

*Ayáged áde Yesue tâhene melingá
(Luk 12.57-59)*

²¹ Yesue ambád ahób aá, “Nyêwógé nén bán bēnlāā bad bé’ bōód bán, ‘Mod eewúé mod. Kéznéé awě awúú mod, bétāngéné mó akáad.’

²² Boḡ nlānge nyé nén mēé, kéznéé awě alīnē† mwānyāḡ bétāngéné mó akáad. Kéznéé awě āsyāḡ mwānyāḡ bēpēén mó á kóte e bad bēmbáá bēkáád mó. Kéznéé-’ε awě āchəḡ mwānyāḡ aá, ‘Edimdim é chōm chén’, bēhele bēbwém mó á dū-á-muú.

²³ Né-ōó, nzé ekag á menyán mé mende áke dé abε Dyōb mende, boḡ ekāmténé nén wεé nyé mod nyēwānléné kōkōó,

²⁴ ébānē mīmōḡ mende ásē á’sō é’ menyán mé mende. Esébe éke ébēl nsāḡ ne ane mod boḡ étīm ámbid éke ébe mende.

²⁵ Nzé mod ahεde wε ake dé asómēn á kóte, bēl káāḡ nyúmō nyépe á nchemtēn byánán nyéēpě á kóte. Ešebé nē, ahεleε asómén wε á kóte. Kóte-’ε ēbēé wε á mekáá mé plúε, plúε chó-’ε éhē wε á mbwōḡ.

²⁶ Ne mbále, nlānge wε mēé, weéhēlēē-sε ebid á ndáb e mbwōḡ-tē wē káāḡ né etwedé ádōḡ alúm ásyāēl.

Ayáged áde Yesue tâhene akáb dé mesón

²⁷ “Nyêwógé ngáne bēhóbé nén bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e’wóngé.’

²⁸ Boḡ nlānge nyé mēé, kéznéé awě anōné mmwáád boḡ awémtén aá né mōnnaḡnéd mó, amaá asón akáb ne ane mmwáád áwe nlém-tē.

† 5:22 Kéznéé awě alīnē; doḡge á kálag áwóó kéznéé awě alit ngēn.

29 Nzé ádonj dǐd ábelte wε mbéɓ, ehúd dó, épim. Edé mbonj ábód dó, tómaa bó ábwém echonj yǎl esyǎál á dǔ-á-muú.

30 Melemlem nê, nzé échonj ekáá ébelte wε mbéɓ, esél chó, épim chó. Edé mbonj ábód chó tómaa bó ábwém echonj yǎl esyǎál á dǔ-á-muú.

*Ayáged áde Yesue tângene abóo-dé-e'wóngé
(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)*

31 “Kálag e Dyǒb ehóbé ámpē nén, ‘Kéńzée awě anané mwaád á e'wóngé atáńgéné ábe mó apab áde álúmte nén bán anané mó á e'wóngé.’

32 Bonj nlánge nyé nén mεé, nzé mod anané mwaád á e'wóngé ésebán ane mmwaád akábé asón, bonj ane mmwaád akií mod ampée awón, né nchóm awě anané mó á e'wóngé mó atĩmté mó mmwaád awě akábe' mesón. Kéńzée'-ε awě awóó mmwaád awě bénáné á e'wóngé né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tângene amwé dé melě

33 “Nyêwógé nén bán bénlāā bad bé' bód bán, ‘Mod eemwág melě ngên, bonj nzé mod amwédé melě atáńgéné ábēl dyam áde ámwééné melě á'sō é Dyǒb.’

34 Bonj nlánge nyé nén mεé, nyéemwág melě ké mehóg. Nyéemwág melě á dǐn dé nkamlen mí mín, áyāle áhed dóo Dyǒb áwóó e'dii bé nkamlen.

35 Nyéemwág-ke á dǐn dé nkǒnsé, áyāle áhed dóo Dyǒb ásúmé mekuu. Nyéēbenlād-te ké dǐn á dyad á Jerusalem, áyāle ádii dyad áde kǎń embáá.

36 Nyéemwág melě ké á dǐn dé nló mímmēn, áyāle nyéēhēlēē ké mbum e esid póg ahǎńlen áwēn nló, ápúbed ké'ε áhined chó.

³⁷ Bon nzé ehóbé wée móbele dyam, ehób wée, ‘Ee, m̄bel d̄ó.’ Ké-’e wée, ‘Aáy, méebenlé.’ Kéchée éche ébádé áhed né ébídé wée Satanε.

Ayáged áde Yesuε tâηgene akun-á-yǎl
(Luk 6.29-30)

³⁸ “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod d̄id, bétúb mómpē d̄id. Nzé mod ahúdé-’ε mod ason̄, béhúd mómpē ason̄.’

³⁹ Bon nlânge nyé nén m̄éé, nzé mod abelé wε mbéb, éched yǎl. Nzé mod abómé wε abén á akæg ahóg, ékunnéd mó ádíníí ámpē.

⁴⁰ Nzé mod ahede wε asóm̄en á kóte ákob̄en wε n̄m̄on̄ nkobe, ébag mó k̄óñ ne echon̄ s̄úte.

⁴¹ Nzé mod anyágté wε aá ék̄εen mó máyl mehóg, ék̄ēen mó máyl mébe.

⁴² Kénzée awě achómé wε ch̄om, beé mó. Nzé mod ahóbé-’ε aá, ébál mó ch̄om éche éwóó, ebál mó.

Ayáged áde Yesuε tâηgene bad bé ek̄oyi
(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Nyêwógé ngáne béhóbé bán, ‘Ed̄on̄ mwǎnyon̄, ék̄o-’ε mod awě ak̄ó wε.’

⁴⁴ Bon nlânge nyé nén m̄éé, nyéd̄on̄ bad ábe bék̄óó nyé, nyék̄annad-tε ábe bétagte nyé.

⁴⁵ Nzé nyébelé nê, né nyéēb̄ē bán ábe Titée awên awě adé ám̄in. Alóme’ enȳen ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwâm nyaa póg.

⁴⁶ Nzé ed̄á bad ábe bédáá wε b̄en̄pen, nê déepiínéd̄tε wε nsábe ké nhóg. K̄áñne besaad-bé-tááε b̄ompē bébele melemlem.

⁴⁷ Nzé el̄ente’ áb̄on̄ bad b̄en̄pen né ebele melemlem ngáne kénzée ampée ábeléé. K̄áñne bad ábe bées̄ bad bé Israel bébele nê.

⁴⁸ Né-ɔ́, mbeltéd nímēn nítàngéné nées nityéémé bwâm, nêngáne mbeltéd míme awên Titée awě adé ámin.

6

Ayáged áde Yesuε tângene áwóhgen bad

¹ “Nyétéd pónké! Nyéebēlē nsón ní Dyõb ábel boŋ bad bényín nyé. Nzé nyébele nê, né nyéekudté nsábe wée awên Titée awě adé á nkamlen ní mín.

² “Né-ɔ́, nzé ebage mod chõm éche átógnéné, weékūmē nkáŋ nêngáne bad ábe bédoge yǎl. Békume nkáŋ á ndáb é mekáne ne á dyad-tê wée bad bédíí, ábel boŋ bényín bó. Ne mbále nlánge nyé meé, bémáá nímab nsábe nisyǎal akud.

³ Boŋ nzé ebage mod chõm éche átógnéné, weébēlē'-se ké awoŋ wën awě étómténé adəŋ abíí.

⁴ Nê débēl mod ké nhóg éebíí' é chõm éche ébágé mó. Dyõb, awoŋ Titée awě anyíne mam míme mébenled á e'koŋnéd-te móṣsābē wε.

Ayáged áde Yesuε tângene mekáne (Luk 11.2-4)

⁵ “Nzé nyékanne', nyéekánné' nées bedog-badé, ábe nzé békánné' bédəə atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel boŋ bad bényín bó. Ne mbále nlánge nyé nén meé, bémáá nímāb nsábe nisyǎal akud.

⁶ Boŋ pen, nzé mod akánné', asól áwē toŋ-tê, ádíb ekob, boŋ ákānnē wée eche sán Dyõbe awě mod éenyínēē. Ene pónké awóŋ Titée awě anyíne' mam míme médé á e'koŋnéd-te əsābē wε.

⁷ Nzé nyékanne', nyéebádnán e'yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béesě bad bé Israel bēbēléé.

Bébelé béwēmtān bán Dyõb déwōg bó mekáne áyāle bébúdé e'yale áte.

⁸ Nyéebág néε bó, áyāle Dyõb, awên Titée, amaá abii chõm éche nyétógnéné byánán nyéεσεδéd mó.

⁹ Né-óó, enén nyaa e mekáne chóó nyétāngéné akáne,

Dyõb, Titée awêd, awě adé ámīn,
edúbé ébê ne ádoη ðīn.

¹⁰ Mmōη nkamlēn ríhye rítêd etál.

Bad bé nkõηsé bébel mekan míme éhεδεέ, ngáne ébenlaadté ámīn.

¹¹ Bag sé echεδ ndyééd e epun e bīn ê' chii.*

¹² Lagsén sé mímed mbéb, ngáne sémpē sélagsanné mod téé awě abelé sé mbéb.

¹³ Weémwāg-se sêhún á mekágsen-tê, boη húd sé á mekáá mé Satan.†

¹⁴ Nzé nyêlagsan bad mewusé míme bébénlé nyé, né Dyõb Titée awên awě áde ámīn mómpē ālagsén nyé.

¹⁵ Boη nzé nyéēlagsán bad, né ké Dyõb awên Titée éelagsénné nyé.

Ayáged adē Yesuε

tāηγεne adid á yāl nzaa á mekáne-tē

¹⁶ “Nzé edide yāl nzaa á mekáne-tê, weésudné' ngáne bedog-badé bébeléé. Béchēmtē' e'só á nló ábel boη bad béchem bán bédide yāl nzaa á mekáne-tê. Ne mbále, nlāηge nyé nén mεé bémáá mímbāb nsábe rísyāēl akud.

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun é bīn ê' chii káa ndyééd e epun é bīn é' chán. † **6:13** Doηge á kálag dé'sō ábádé bán Nkamlēn, ngine ne ehímé bédii dboη á ngindé ne á ngindé.

17 Bon nze edide yäl nzaa á mekáne-tê, éwōbē e'só, ésēdē-'ε nló áte.

18 Běl nê, âbel bon bad béechemé bán edide yäl nzaa á mekáne-tê, étōméé awōη Titée awē mod éenyīnēē. Anyīne' mam nīme médé á e'konéd-te, mó-'áá āsābē we.

*Ayáged áde Yesue
tâηgene awōη á bwēm
(Luk 12.33-34)*

19 “Nyéēkonád yäl nhon á nkōηsé wén, wée sīi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē bébóó ndáb, béchīb.

20 Bon nyékoo nīmēn nhon wée sīi ne ngag béebébdté, bechīb-pe ámpē béebóó'ε ndáb se béchīb.

21 Nyébíi bán wée nhon mbágkē mod, áhed dōo nlém-me mbágkē mó.

22 “Dīd dōo áde ngáne etrukán é yäl e mod. Nzé dīd ákénlé we áte, echoη yäl esyāál chómpē ebelé ekélé.

23 Nzé déekênle, yäl chómpē ēlōn we áte ne ehíntén. Né-óó, nze chōm éche ényínte nyé ekíde étímé abé chōm éche étímté nyé á ehíntén-tê, né échē ehíntén échē nyébēē áte étōmtēn ngíne abé.

24 “Modmod eéhēlēē-se abé mbaledé a bewōη bébe. Alūmēd nhóg edāηge tómaa aníníi, ké'ε átímtēn nhóg, abán-'ε aníníi áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbaledé a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbaledé a Dyōb se ebé-'ε mbaledé a mōné.

25 “Né-óó, nlāηge nyé nén méé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké'ε nzé-chómé nyémwēē, ké'ε cheé nyéwāā'ε á yäl. Eesaá

mbále bán alongé átómé ndyééd-ε? Yǎl-le ámpē eésaa étógnén tómaa mbóté-yε?

26 Nyénone menon, méewēnēē bwēm, méēpādēē, méēwóo-’áa hōm ádē békonḡεέ medyé. Kénê, Dyōb awên Titée awē adé ámīn adídte mót! Nyéebíi’é bán nyédé étógnén bwāmbwam tómaa menon-ε?

27 Nzé-módé áwen tīntē ahele átāḡ áte kóōḡ, abád ké epun ehóg áwē alongé?‡

28 Cheé-ō ékóá bon nyétagé áte áyāle mbóté éche nyéwáa’é? Nyénone’ mbonja éche édé á mehīn-te ngáne ékwogéé. Eebeléé ntú, ébanḡéé mesan.

29 Nlāḡe nyé nén mēé, ké kāḡ Solomonε ne nīmē nhon rīsyāāl eewáa’áa mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bon.

30 Nzé Dyōb áheleεε áwāādtē e’sum ábē é’bāḡ chii bon chān béhé bót á dū, né éetómmé nyé awáad né-yε? Chān adúbe ádíi nyé mwāmpīn nén?

31 Né-ōó nyéētāḡé áte bán, ‘Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-’ε bán, ‘Cheé séwāā’é?’

32 Bad ábe béesē bad bé Israel bóó béchyεε’ ákud échén ndín é bwēm. Awên Titée awē adé ámīn abíi áa nyétógnéné ábén bwēm é’syāāl.

33 Bon nyésébe nyé nyéhed mam mé nkamlen rí Dyōb tómaa mam mésyāāl, nyébele-’ε ngáne Dyōb áhedneé nyé. Nzé nyébele nê, né Dyōb débē nyé ábíníi bwēm é’syāāl.

34 Né-ōó nyéētāḡé áte áyāle epun ê’ chān. Epun ê’ chān chēn éwōḡ nīmē metake nīme mēkwognéd chót. Epun téé éwóó nīmē metake.

‡ 6:27 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíi.

7

*Ayáged áde Yesue
t̃ngene bad ábe békáadte baab
(Luk 6.37-38, 41-42)*

¹ “Mod eekáádté waáb. Nzé ekáádté w̃n, né Dyõb dóm̃pē dékāād wε.

² Nyaa echě ekáádté w̃n, ch́o Dyõb dóm̃pē dékāádtē wε. Melemlem mé nhəgtéd míme ébenlédé ḿo Dyõb dóm̃pē débēnlédté.

³ Chee ekáá bõj éwāmsān mwă púuted anyín á d̃id áwēn, ésebán ehεle nkɔg míme níde mmõj á d̃id anyín?

⁴ Chán ehεle-se eláá mwānyõj wεé ámwε ḿohūd ḿo púuted á d̃id, áde nkɔg nídí mmõn á d̃id?

⁵ Á-edog-bad! Sébé éhūd nkɔg míme níde mmõn á d̃id, d́o wétõj' é púuted echě edé mwānyõj á d̃id anyín, bõj ehúd-tε ch́o.

⁶ Weetédé mam mé Dyõb se ébē mbwé, áyāle ěkunnéd wε yāl ékūm-mε wε. Weebwém̃mé nguu échõj ngεse áyāle édyantéd ch́o ám̃in.

*Hedén Dyõb kéchéé éche éhédé
(Luk 11.9-13)*

⁷ “Hedén Dyõb, ābě wε. Hěd, Dyõb débēl enyín, k̃m̃ ekob, Dyõb dédibnéd wε.

⁸ Ayāle kénzée awě ahědné Dyõb, ākūd, awě ahédé-'ε, ānyín. Kénzée-'ε awě akumé ekob, Dyõb dédibnéd ḿo.

⁹ Sáá-a-mwān ahée mwān áhédénné ewεle, bõj ábε ḿo aláá?

¹⁰ Ké-'ε nyé ahée mwān áhédénné súu, bõj ábε ḿo nyă?

11 Nzé e'bébtéd é' bad née nyé nyébage áben bãn kàse é bwëm, tógtén-naá echen Sán awé adé ámìn? Chán-nō éebaá bad ábe béhédné mó kàse é bwëm?

12 Né-ṵó, kéchéé éche édáá wéé bad bébel áwōn, ébel chó áwāb. Nén dōo mbéndé e Dyōb ne bekal-bé-e'dáádəŋ ékoo' é ayáged."

*Nzii e alongé áde déemaá',
elélé áte
(Luk 13.24)*

13 Yesue ambád aá, "Bwéé á ekob éche éhíné áte, áyāle ekob éche ékag á dŭ-á-muú ékálé áte, nzii eched-tε etánlédé, bad ábe bébwag-kε áhed bébúú áte.

14 Boŋ ekob é nzii e alongé ádĕ déemaá' edé mwāmpīn. Nzii-ε echĕ etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chóo ébwag-kε áhed.

*Bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm
(Luk 6.43-44)*

15 "Nyétĕd pón dé ne bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm. Bélŭmte byánán bépweédtdé née rídyōŋ ní mbód, boŋ áwab nlém-tĕ bédé ebébtéd née ngā.

16 Nyéēchem bó á mbeltéd ní māb. Mewāŋ méchyáa e'pum é' besabé-yε? Ké-ε mekôd méchyáa' e'pum é' máŋgəle-yε?

17 Melemlem-áá bwel ké é'héé ábe é'kwoge' bwām, é'chyáa-ε e'pum é' bwām. Boŋ ké é'héé ábe béekwogé' bwām, béēchyāā-é e'pum é' bwām.

18 Bwel é' bwām béehelée e'pum bé mbéb achyáa. Bwel bé mbéb-pε béehelée e'pum é' bwām achyáa.

19 Bwel ké é'héé ábe béēchyāā' e'pum é' bwām, nwóo-nzag ákwel bó, abwém bó á dŭ.

20 Né-ᵛᵛ, nyéēbīī bekal-bé-e'dāádəŋ bé metóm á mbeltéd mímāb.

*Bad ábe béhíde Yesue
ne nlém mbé
(Luk 13.25-27)*

21 “Saké mod téé awě achəgtaad me aá, ‘A-Sán, A-Sán,’ əsōl á nkamlən mí mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sán awě adé ámín áhedneé bó, bóᵛ bésōl.

22 Ade epun é nkáásé mé asóg épeé, bad híin bépě áwēm, beləŋgē me bán, ‘A-Sán, A-Sán, ngómē səkānlé’áá bad mam níme Dyöb álómné’áá sé aá mébenléd, á dīn ádōŋ, sébenléd-te ádōŋ dīn ábided bad e’dāádəŋ bé mbéb áte, sébelé-’e menyáké híin!’

23 Héε mēlāā’ é bó meé, ‘Meebii’ é me nyé. Nyésyəə me á dīd-te! E’bébtéd é’ bad ngēn!’ ”

*Belóŋ-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókél
(Luk 6.47-49)*

24 Yesue ambád ámpē aá, “Né-ᵛᵛ, mod téé awě awógé ábēm e’yale bén, boŋ ábelé-’e ngáne é’hóbéé, ádíi néε mod a mekínzé awě alóó ndáb á ebēn é aláá mīn ábel boŋ éwúu ásē.

25 Ambíd e nê, mbúú e ngíne enchá, e’díb é’lónε, ekukud-te étóm wée ene ndáb émbēē, boŋ enkēnkweé, áyāle enlónéd á aláá mīn.

26 Boŋ kénzée awě awógé ábēm e’yale bén, boŋ eébele ngáne é’hóbéé, ádíi nēŋgáne eyókél é mod éche élóó eche ndáb á nsíí mīn.

27 Ambíd e nê, mbúú e ngíne enchó, e’díb é’lónε, ekukud-te étóm wée ene ndáb émbēē. Ene ndáb enkwě. Enkúme émād-te ahented áte.”

Kunze eche Yesue awóó áyáged

²⁸ Ade Yesue áamáá nímén méšyāāl ahób, amute áde áwóglánnáá mó démbē menyáké bwāmbwam áyāle nyaa echē áyágté'áá.

²⁹ Ayágté'áá bó nēe mod awě nzé ahóbé, né éamáá. Eeyágté'áá, nēngáne bemeléede bé mbéndé.

8

*Yesue achōjté mod
awě meləḡ mékóbé*

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesue ansūd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé ndun e mod ehídé'áá mó.

² Hē dōo mod nhóg awě meləḡ mékóbé ápédé áwē boḡ ábwōgē mebóbōḡ ne edúbé éšyāāl, áhōbē nēn áá, “A-Sán, nzé edəə ehēle ébēl me nsán.”*

³ Dōo Yesue ábídté ekáá, ábānē mó á yāl boḡ álāḡgē mó áá, “Ndəə, sán!” Abwōg-ábwōg nímé meləḡ mēmáá ane mod á yāl.

⁴ Dōo Yesue álāḡgēé mó áá, “Weelāḡgé modmod dyam áde ábénlédé, boḡ kě élúmed yāl wēe prise, ásimen wē. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosee éhedéé, álúmed bad wēé mósāā.”

*Yesue achōjté mbaledē
a mod ambáá a sánze*

(Luk 7.1-10)

⁵ Ambíd e nē, Yesue ankě á dyad á Kapenahum. Nēe ápédé áwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlaan mbwókēl e sánze. Ane mod anhye mó achán, áhōbē

---

* **8:2** Mmén nteltéd rídé á Kálag e Levitikus eped dyôm ne é'láán nchoo móom méniin ne rítáan ápe nchoo móom méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

⁶ aá “A-Sán, awêṁ mbaledε eédyε’é bwâm, adé á anon de nkole á ndáb. Eéhēlēē ahide ásē. Atage bwâmbwam.”

⁷ Yesue anláá mó aá, “Mεépě, ríchōōd-te mó.”

⁸ Dóo mod ambáá a sánze ne átimtanné Yesue aá, “A-Sán, mmēn meékwognedεé ákob wε nken áwêṁ ndáb, bon hób ké eyale, awêṁ mbaledε ádyéé bwâm.

⁹ Mmēn ndii mod awě adé ásē e nkamlen, mmēn-ne nwóó sánze éche ríkamlanné. Nlânge póg mεé, ‘Kăg’, ékăg-ke nê dēn, empée mεé ‘Hyăg’, éhyăg-ke né dēn. Nzé nlânge awêṁ mbaledε mεé, ‘Bēl échén’, ábelé-’ε né dēn.”

¹⁰ Ade Yesue áwógé nê, yāl enkóm mó áte. Dóo álângeé bad ábe béhídé’áá mó aá, “Ne mbále, nlânge nyé mεé, meényīnēē mod a alon á Israel ké nhóg awě awóó nyaa e adúbe echě anén nken-e-mod áwóó.

¹¹ Nlânge-’ε nyé nén mεé pón dé echě ngande ébēē á nkamlen ní Dyōb, bad híin ábe bénkētāngēn abé áhed bēbíd á akuu ne á mbəŋ ábé á ngande nchoo ne betaa, Abrahame, Aisigε ne Jakōbe.

¹² Bon bēbídéd bad ábe bēntāngēn abé á nkamlen ní Dyōb á ebwóg-te, bēbwém bó á ehíntén-tē. Ahed-táá béchyεé’é bēdyāg-ke meson á nsəl.”

¹³ Dóo Yesue álângeé ane mod á sánze aá, “Súé’ á ndáb, ébenled ngáne édúbpe.” Melemlem mé pón dé mbaledε awě ane mod ambáá a sánze andyě bwâm.

*Yesue achōjté ekud é bad
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

14 Adě Yesuε ápedé á ndáb wée Petro, antán Petro mwaád nyaá á anɔŋ dé nkole, ahéb dēnsog mó.

15 Née Yesuε áchəŋgé mó á ekáá, ahéb ámāā mó. Anhidé ásē, ákōb-pe Yesuε nken.

16 Ene ngukél bad bēmpεén bad híin wée Yesuε, ábe e'dəádəŋ bé mbéb bém̄bεε áte. Yesuε ambεnléd ábē e'yale bé nsəl abídéd ábē e'dəádəŋ bé mbéb, áchōōd-tε bad bésyāāl ábe békónlé'áá.

17 Yesuε amběl nímén mésyāāl álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dəádəŋ Yesayaa nén áá, “Ankobén syánē nkole n̄syāāl ne n̄mēd metake.”

Bad ábe bēmpɔn Yesuε ahid

(Luk 9.57-62)

18 Ade Yesuε ányíné ngáne ndun e mod éləŋnédé mó, anláá ábē bembapεε áá bóbōó bétime á pεd e edib-é-nzab eníní.

19 Hē dōó meléede a mbéndé nhóg ápedé áwē boŋ áhōbē áá, “A-meléed, m̄h̄id wε kéhée áde ékagké.”

20 Yesuε antimtén mó áá, “E'bubwóg é'wóó ábab e'lóm wée bésóléé, menən-ne ámpē méwóó n̄mab m̄m, boŋ Mwān-a-Moonyoŋ eewóó'é hōm ádē ábánnéé n̄ló.”

21 Dōó mod ampée awē mómpē ahidé'áá Yesuε áləŋgée mó áá, “A-Sáŋ, mwε, n̄sébe n̄ke n̄lime echem sáŋ.”

22 Dōó Yesuε átimtanné mó áá, “Hídé mε, chené ndim ní bad m̄n n̄l̄imme n̄māb ndim.”

Yesuε ahóódté ekukud

(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

23 Ene pónde dōó Yesuε ásólé á b̄lε-tē ne ábē bembapεε boŋ bēbwōgē eke.

24 Adě bēpédé á edīb-te, dṓo ekukud é ngíne ébóótédé atóm. Embē ngíne nyaa echē káəḡne bə̀le bēmponné asú ásē á mendīb-te. A pón dé eched Yesuε akúné'áá.

25 Hé-'áá bembapεε bényemεé mó ásē boḡ bēlāḡgē mó bán, “A-Sáḡ, sōn, wōḡḡén, pón syánē dewāg-ōō!”

26 Yesuε ankwentén bó áá, “Cheé ékáá boḡ nyéwōgē mbwōg? Cheé ékáá boḡ ádēn adúbe ábē mwāmpīn nén?” Dṓo átyémé ámīn, boḡ ákamlán ekukud éche étómé'áá, ne edīb éche éhódé'áá áte. Abwōg-ábwōg ekukud énsēle, edīb ámpē éche éhódé'áá áte énsōg ahod.

27 Yəl enkóm bembapεε áte bwāmbwam áde bényíné nē, bésedté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche káəḡ ne ekukud ne mendīb bēwōḡné?”

Yesuε achōḡté bad bēbe

ábε e'dəədəḡ bé mbéb bém̄bēē áte

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

28 Ade Yesuε ne ábē bembapεε bēpédé á múde mé edīb-é-nzab nímíní, á mbwōg e bad bé Gerasin, bad bēbe ábe bém̄bīd á soóbadε bēmbomén mó. E'dəədəḡ bé mbéb bém̄bē ábē bad bēbe áte. Abē bad bém̄bē ḡḡāḡen nyaa echē mod ké nhóg éechuε'áá ene nzii abwε.

29 Anyín áde bényíné Yesuε, bēmbootéd abón bán, “A-Mwān a Dyōb, cheé syánē déwōḡné? Epedé hén ákōḡsēn sé áde pón dé éēpēdēē-yε?”

30 Esog é nguú chó-'ε ébédé bēnbēn ne áhed, édyāḡ medyé.

31 Héε ábē e'dəədəḡ bé mbéb é'cháa-'ε Yesuε bán, “Sébíí bán wēbīdēd sé, boḡ tēdē sēsōl á esog é nguú-tē éche édé híní nē.”

³² Dóo Yesuε ákamlanné ábê e'dáádəŋ bé mbéb aá, “Nyébíd!” Abíd áde ábê e'dáádəŋ bé mbéb é'bídé ábê bad áte, bénsəl nguú chē áte. Abwōg-ábwōg, échē esōg é nguú émpādē ásē, ényəgté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tê, éwé-'ε.

³³ Benən bé nguú béntōm mehélé á dyad-tê, békag békánlé bad dyam áde ábénlédé ne ábê bad ábe e'dáádəŋ bé mbéb bémbēē áte.

³⁴ Awóg áde ábê bad bé dyad béwógé nê, bémpādē ásē ákε dé atán Yesuε. Néε bényíné mó, bēnchāŋ mó bán, áhide áwab mbwóg.

9

*Yesuε achōŋtē mod
awē awédé eped*

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Ambíd e ene pón dé, Yesuε ansól á bōle-tê ámpē, áchābē edib-é-nzab, átīm ámbíd áwē dyad wēε ádyéé'áá.

² Ape áde Yesuε ápédé áwē dyad, bad behóg bēmpéén mod á mekále mín awē awédé eped. Ade Yesuε ányíné adúbe áde ábê bad, anláá ane mod awē awédé eped aá, “A-mwān, weewógé mbwóg, nlagséné wε mbéb.”

³ Hē dóo donje dé bemeléde bé mbéndé bényonjéé áte bán, “Anén mod asyáə Dyöb!”

⁴ Yesuε anchēm bó mewēmtēn áte. Héε ásedtēé bó aáken, “Cheé ékásá bon nyēwónj nímén mewēmtēn mé mbéb áte?”

⁵ Ahéé adé dyam ásad, áhób wεé, ‘Nlagséné wε mbéb,’ káa áhób wεé, ‘Syáə ásē, ébooted akε?’

⁶ Bon mēlūmēd nyé mēé Mwān-a-Moonyon awóó kunze á nkōŋsé álagsēn mbéb.” Héε álānjéé

ane mod awě awédé eped aá, “Syəá ásē, étêd nímōη mekále, ésúe’ á ndáb.”

⁷ Dóo ane mod áhídté ásē boη ásūē-’ε á ndáb.

⁸ Mbwóg ménkōb bad ábe bényīn ngáne ádén akan ábénlédé. Bébootéd-te Dyōb aken áde ábágé baányon kunze ábel échén ndín é mam.

Yesue achénlé Matyo

áhíd mó

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ambīd enê Yesue ansyəá ádê abwóg á hōm. Ade ákagké nê, annyīn mod awě béchágé’áá bán, Matyo. Matyo andyεé ásē á ndáb eche ásánté’áá tááse áte. Héε Yesue álāηgéé mó nén aá, “Hídé me.” Dóo Matyo átyéémé ámīn, boη áhídē-’ε mó.

¹⁰ Ambīd e pónDé Yesue ankě á ndáb wéε Matyo* ádyé ndyééd. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bémpee bémpe bédyēēn Yesue ne ábē bembapeε áhed.

¹¹ Néε donge dé Befarisia bényíné ngáne Yesue ádyééné éché ndín é bad, bēnsedéd ábē bembapeε bánken, “Cheé ékóá boη awen meléede ádyāg ndyééd ne besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpee?”

¹² Dóo Yesue ákwentanné bó aá, “Bad ábe bédyéé bwām béetógnenεé mod-a-bwεl. Bad ábe békone’ bóo bétógnéné mod-a-bwεl.

¹³ Nyéke nyéhed áte ábel nyésōηten ábén e’yale ábe é’ténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Chōm éche ríhedné bad édíi nlém ní ngəl, saké mendε.’ Meépedεé á nkōηsé áchéle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyōb, boη mpedé áyāle bad bé mbéb.”

* **9:10** *Ndáb wéε Matyo káa ndáb eche Yesue.*

*Nsɛdtéd tângene ádid yǎl nzaa
á mekáne-tê
(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)*

¹⁴ Hê dǎo bembapɛɛ ábe Jǎne, Ndusɛne bépédé wéɛ Yesue bon bésɛdté mó bánken, “Cheé ékǎá bon sé ne Befarisia sédidé yǎl nzaa á mekáne-tê, bon ábǎn bembapɛɛ pɛn béedidé?”

¹⁵ Yesue ankwɛntén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e'wǎngé béhele bélebe' áde bédíí ne mod awě akudé sǎmbé? Béehelée. Bon epun épě éche békobénné bó mod awě akudé sǎmbé. Echê epun dǎo bédidté yǎl nzaa á mekáne-tê.

¹⁶ Nyébíí nén bán, nzé mod anabpe' mbóté, eetédée epɛd é abad ékǎǎlɛ se ánabnéd nchun ní mbóté, áyǎle nzé échê epɛd é abad ékǎǎlɛ ébóótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nê ábele' échê epɛn é mbóté ékǎle' áte tómaa ngáne énsɛbɛɛ abé.

¹⁷ Melemlem nêngáne mod éétédɛɛ mǐm mékǎǎlɛ se ápen mó á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Áyǎle nzé abelé nê, né mǐm méhǒd kǎá ntyág ní'yéd? Mǐm mémǎd asyǎge, ntyág-ke ámpɛ níbéb. Bon bétédɛɛ mǐm mékǎǎlɛ béhé á ntyág mékǎǎlɛ-te. Nê ábele' mǐm mébé bwám, ntyág-ke ámpɛ níbé bwám.”

*Yesue apuúdté ngǎndéɛ pǎg
echě enwé
(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)*

¹⁸ Ade Yesue álǎngéé bad nímén mekan, mod a nkamlɛn nhóg ampě áwɛ abwǎg mebóbǎn ne edúbé ésyǎl, áhǎbɛ nén aá, “Awem mwǎn a mmwǎd awédé bǎb nén dɛn, hyǎg ébǎn mó ekǎá á yǎl ábel nén ápuu.”

19 Né-ɔ́ Yesue ampádé ásē ne ábē bembapεε béhídē ane mod.

20 Ade békagké nê, mmwaád nhóg ambé awě anwón nkole míme mekií mébídé'áá mó á yǎl póndé ésyāǎl. Mmê nkole mbédé mó á yǎl á etún é dyôm-a-mwé ne mbε. Héε ane mmwaád ábídé Yesue á mbíd, ásitán mó mesó mé nkobe míme ánwāá'é.

21 Ambel nê áyāle ánwálé mewēmtεn aá, nzé mósíténé míme nkobe, aá né mósdyéé bwám.

22 Dóɔ Yesue ákúnnédé boŋ anyín ane mmwaád. Anyín áde anyíné mó dóɔ álângeé mó aá, “A-mwǎn-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde wε bwám.” Abwōg-ábwōg ane mmwaád andyεé bwám.

23 Yesue ampě á ndáb echě ane mod a nkamlεn. Ade ásólé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntogag ní ngíne ne bad áβε bétóo e'lón, békānē-'ε nkāŋgé ní kwééd.

24 Dóɔ Yesue áhóbéé aá, “Nyé moosyāǎl nyébíd á ebwóg, áyāle anén mwǎn-a-mmwaád eewédéé, akúne kúnén.” Héε bó moosyāǎl bébóótédé mó awɔɔ.

25 Boŋ áde ene ndun e mod émáá abíd á ebwóg dóɔ Yesue ásólé á toŋ echě bēnnaádté ane mwǎn. Néε Yesue áchéŋgé mó á ekáá, apádé-'ε ásē ábwōg-ábwōg.

26 Adén akan dēnkanléd ene pεd e aloŋ esyāǎl.

Yesue achōŋté bad bé ndím bébe

27 Néε Yesue áhídté áde abwóg á hōm, bad bébe ábe bēnkwe ndím béhídé'áá mó ámbíd, bélébpē-'ε e'saád bán, “A-Mwǎn a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngol.”

28 Ade Yesuε ásólé á ndáb-te, ábê bad bébε ábe bēnkwx̄ ndím bēntān mó. Dóó Yesuε áseɗtεé bó aá, “Nyédúbpé nén bán nhele mbel nyēnyínεn-ε?” Bēnkwx̄entén mó bán, “Eε. A-Sán, sēdúbpé.”

29 Dóó Yesuε ábáné bó mekáá á m̄ɗ, boŋ áhōbē nén aá, “Nyêwóó adúbe bán nyēnyínēn, né-óó ébεnled ngáne nyédúbpé.”

30 Abwōg-ábwōg bébootéd-te anyínεn. Boŋ Yesuε asím bó etúu áte, álāngē bó aá, “Nyéelāngé mod ké nhóg ádén dyaam áde ábēnlédé.”

31 Boŋ ké nê, néε bébidé áhed, bémbē békēεn nkalaŋ ene pɛd é aloŋ ésyāāl ngáne Yesuε ábélé menyáké.

Yesuε achōhté mod awē eehábe'áá dyaam

32 Néε ábê bad bébε ábe bēnkwx̄ ndím ábe Yesuε áchōhté béhídté, bad bēmpεén mod wéε Yesuε awē ankwē ebóbé áyāle edáádəŋ é mbéb émbē mó áte.

33 Boŋ áde Yesuε áamáá ane mod échē edáádəŋ é mbéb abíded áte, ambootéd dyaam ahób. Nén dénkōbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké, béhōbē-’ε bán, “Dyaam néε ádén déēbēnlédēē á Israel mbéd.”

34 Boŋ Befarisia pεn béhōbē nén bán, ahele bad e'dáádəŋ bé mbéb ahúd áte áyāle kəŋ e e'dáádəŋ bé mbéb chóó ebage mó ngine ábel nê.

Yesuε awógé bad ngəl

35 Né-óó Yesuε akagé'áá myad mésyāāl, mémbáá ne mésad ene pɛd e aloŋ, áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalaŋ ní bwām mé nkamlεn ní Dyōb. Yesuε achōhté'áá bad bé nkole

bésyāāl ne nyaa é nkole ésyāāl éche émbē áfintē echâb.

³⁶ Ade Yesue ányíné ndun e mod, ngol enlóg mós á nlém-tê bwâmbwam áyāle echâb. Ambé bós ngol áyāle bétágé'áá áte, béēwóo-'ε nwónηεν. Bémbē néε ndyονη mí mbód míme méēwōo nnōn.

³⁷ Dós alânηεé ábē bembapεε aá, “Nzag echyáá bwâmbwam, bwēm é'hednaad apád, boη bepád béebuu'έ áte.

³⁸ Né-ός, nyékânne nēn bán nwóó-nzag álōm bepád.”

10

Bembapεε bé nlomag

dyóm ne béε

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Ambíd e nē Yesue anlād ábē bembapεε dyóm ne béε áte. Ambε bós kunze ábíded bad e'dāédηη bé mbéb áte, áhood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl.

² Mīn míme bembapεε bé nlomag dyóm ne béε ábe Yesue mōmēn: A'só, Simōne awě béchágé'áá bán Petro ne mwānyanη Andreyā. Jemσε bós mwānyanη Jōne, bán ábe Zebediε,

³ Filibε ne Batolomyo, Tōmasε ne Matyo nsaada-tááε, Jemσε mwān awě Alfōσε, ne Tadiosε,

⁴ Simōne awě ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariōde awě antīm Yesue asóm.

Yesue alânηé bembapεε bé nlomag

ngáne béεnlé míme nsón

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Ábē bad dyóm ne béε bós Yesue ánlōmmē. Anláá bós aá, “Nyéékāg á myad míme méesě myad

mé alon á Israel, nyéēkāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria.

⁶ Bon nyékag wée bad bé Israel. Bédé née rídyon ní mbód míme níbóó.

⁷ Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhānte nén bán, ‘Nkamlen ní mín rídé benben.’

⁸ Nyéchoṅte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe béwédé, nyéchoṅte bad ábe békonle nkole mé melon ábel básān, nyébídte-’ε bad e’dáádān bé mbéb áte. Mbagé nyé ngíne ábel nímén mésyāāl, meéhēdnéé nyé nsábe. Né-ǝó nyémpē nyéke nyébele melemlen nyéēhēdnē bad nsábe.

⁹ Nyéewánlé mǝné ké nhóg áyāl.

¹⁰ Nyéewánlé ekwe, ké’ε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbe, ké’ε ntón. Ayāle mod a nsón atāngéné ndyééd akud wée mod awē ábenléé nsón.

¹¹ Nzé nyēsólé dyad ké ahéé, nyéhēd mod awē akwēténé nyé nken akob, nyédyēē áwe ndáb káān ne pónde éche nyéhídtéé áde dyad.

¹² Ndáb ké ehéé echē nyēsólé áte, nyélēlēd bad ábe bédé áwēd-te nén bán, ‘Nsan níbē ne nyé.’

¹³ Nzé bad ábe bédé áwēd-te békóbé nyé nken, nímén melentēn mé nsañ ní Dyōb níbē ne bó. Bon nzé béekobe nyé nken, nímén melentēn níśū ne nyé.

¹⁴ Bon nzé nyépedé ndáb ké’ε dyad ké áhéé, bon béekwēntēne nyé awóglēn, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhídtéé áhed, álúmed nén bán, Dyōb déekobéé bó.

¹⁵ Ne mbále, nlānge nyé nén mǝé á Epun é Nkáásé, nkógsen míme myad mé Sodom ne Gomora bényīnnē mébē mwāmpīn tómaa míme

bad ábe bédé ádê dyad.”

*Metake níme
bembapεε békudté*

á dñn áde Yesue

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Yesue ambád aá, “Nyénone’, nlóme nyé née ndyɔŋ ní mbód átíntê e ngə. Né-ɔ́ nyébê mekínzé née nyə, nyépwiited-te née élā̄.

¹⁷ Nyétéd pón dé, áyāle bad bēbē ábe békéén nyé á kóte, béswādtéd nyé e’tanǵú áwab ndáb é mekáne.

¹⁸ Ayāl e echēm bépéén nyé á’sō é’ benkamle ne é’ kāŋ. Bébēl nē ábēl nyékale bó nkalanj ní bwām, nyékale-’ε bad ábe béesě bad bé Israel.

¹⁹ Nzé bépééné nyé ké ahéé ákáad nyé, mod eétāgē’ áte áyāle chǔm-éé áhǔbpē ké’ε ngáne áhǔbpē ch́. Ade pón dé épeé, chǔm ébē éche áhǔbpē.

²⁰ E’yale ábe áhǔbpē béebáá ábē, bēhūū ne Edəádəŋ éche eche Sán awě áhǔbpē mó.

²¹ Mod ábe mwǎnyanj á mekáá mé bad bēmpēe ábēl bēwúu mó. Séε mwǎn ámpē ábēl melemlem ne mwǎn. Mwǎn ákunnén sáá ne nyanj yǎl ábēl bēwúú-’ε bó.

²² Mod asyáál ákɔ́ nyé, áyāl echēm, bonj kénzée awě ákaán nímē metake nlém káŋ ne a asóg, ákūd e’sósonj.

²³ Nzé bétágté nyé á dyad ahóg, nyényaged nyéke adíní. Ne mbále, nlāŋge nyé nēn meé, nyéepaá nsón amad á myad mé alonj á Israel mésyāāl, bonj Mwǎn-a-Moonyonj ápag.

²⁴ Mwǎn-a-ayáge eetóméé mod awě ayágte mó. Mbəledε-’ε eetóméé eche sánj.

25 Né-ɔ́ mwän-a-ayáge eetânḡeneé née áhedeé edúbé éche étómé éche mod awě ayágte mó. Mbəlede-’ε ámpē eetânḡeneé née áhedeé edúbé éche étómé éche eche sán. Nzé béchúúdé sáá-a-mbwóg bán Belzebulε, né béchuú bad ábe bédé áwe ndáb m̄n n̄me mébébé tómaa nê.

Mod awě bétânḡéné abán
(Luk 12.2-7)

26 “Né-ɔ́ nyéebáá’ moonyon. Ayāle dyamdyam déesaá á e’koḡned-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóómé bon bán déebyéenné.

27 Mam mésyāāl n̄me r̄lāḡeé nyé á ehíntén-tê, nyéhôb mó á e’nyínen bé ekíde. Mésyāāl-le n̄me nyéwógé á kun-tê, nyékal mó á nhéné.

28 Nyéewógé mbwóg ne moonyon awě ahele awúú ekob é yāl, bon eéhēlē’ edəádəḡ awúú. Bon nyébáa Dyôb áde áhele ábébed ekob é yāl, abébed-te edəádəḡ á dū-á-muú.

29 Eesaá mbále nén bán, bésóme’ ndun ébe ayāle kábpe póg-ε? Ké nê, ké póg eehúnéé á ndəəb ésebé á nkwen̄ten n̄me echen Sán Dyôbe.

30 Bon ne nyé, Dyôb ábí káḡne mesonḡé mé e’sid ábe é’dé nyé á nló.

31 Né-ɔ́, nyéewógé mbwóg, nyêdé etógnén tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

Abid Yesue mbón,
ké’ε abán mó ayāl
(Luk 12.8-9)

32 “Kénzéé awě äbid me mbón á’sō é’ baányon, me-’ε mēbid mó mbón á’sō wée echem Sán awě adé ám̄n.

33 Boŋ kénzée'-ε awě äbāŋ me áyāl á'sō é' baányon, me-ε mēbāŋ mó áyāl á'sō wée echem Sāŋ awě adé ámīn.

*Yesue ad ngabén chōo
mópééné átínté e badnyon
(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

34 “Nyéewémtán nén bán, nhyedé á nkōŋsé âπεεν nsan. Aáy, meépedéé âπεεν nsan, boŋ ngabén.

35 Mpedé ákón mwǎn a mwenchóm átŋgen sáá, mwǎn a mmwaád átŋgen nyaá, mmwaád-te átŋgen nyǎŋ-kálé.

36 Bad bé ekoyí bé mod bébid áwe ndáb-te dēn.

37 “Kénzée' awě adəə nyaá ké'ε sáá tómaa me eékwognedéé awēm mbapeε abé. Kénzée'-ε awě adəə awe mwǎn a mwenchóm ké'ε awe mwǎn a mmwaád tómaa me, eékwognedéé awēm mbapeε abé.

38 Kénzée'-ε awě éepém adē awɔg se áhīdnē me, eékwognedéé ábé awēm mbapeε.

39 Kénzée' awě ahεde adē alongé ason, äbōd dó. Boŋ kénzée'-ε awě äbōd adē alongé áyāle echēm, äkud alongé áde déemaá'.

*Nsábe ní Dyōb ne bad
ábe békobe' ábē bembəledε
(Mak 9.41)*

40 “Kénzée' awě akobé nyé nken, né me-εé ákóbé nken. Kénzée'-ε awě akobé me nken né echem Sāŋ awě alómé me móš ákóbé nken.

41 Kénzée' awě akobé nkal é'dəədəŋ nken áyāle ádíí nkal é'dəədəŋ, äkud nsábe mé nkal é'dəədəŋ. Kénzée'-ε awě akobé mod awě asáá nken áyāle asáá, äkud nsábe níme mod awě asáá.

42 Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kénzée awě abagé ké mendib mámwé ngên wée anén nhóg awě ahíde me, ké ane awě eébude etógnén abé, atánjéné née ákúde nsábe ní Dyõb.”

11

*Jõne, Ndusenε alómé
ábē bembapεε wée Yesue
(Luk 7.18-35)*

1 Ade Yesue áamáá ábē bembapεε dyôm ne bébe nímén mésyāāl alyágtεn, anhidé ádé abwóg á hõm áke déyóged ne ákal eyale é Dyõb á myad míme mébéde benben ne áhed.

2 Ene pónde Jõne, Ndusenε ambé á mbwõg. Ade áwóge mam mésyāāl míme Krístæ ábéle'áá, anlóm ábē bembapεε áwē.

3 Anhób áá béseded mó bánken, mó adé ane awě Dyõb áhóbé áá móõlõm-ε, ngé bésine' mod ampée?

4 Héε Yesue átimtanné bó áá, “Nyétime' ámbid, nyéke nyéláa Jõne mekan míme nyéwóge ne míme nyényinné díd.

5 Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwx̃ ndím bényinne', ábe bésyágtáá, békag bwâm, ábe meləŋ ménkõbpē, bésáá. Ábe bēnkwx̃ ndóg béwógne', ábe bēnwē, bépuude', nkalaŋ mí bwâm-me ámpē níkalte' wée betóótõkē bé bad.

6 Nnam nímē-ε ne kénzée awě eéhəŋlɛne nlém á abum t̄ŋɛne me.”

*Yesue ahóbé t̄ŋɛne
Jõne Ndusenε*

7 Ade bembapεε ábē Jõne bétiméé ámbid nê, dõo Yesue ábóótédé ndun e mod echě embé áhed akale t̄ŋɛne Jõne. Ansedéd bó ááken, “Pónde

echě nyémbídtē áke dētán Jɔne á ehyáŋge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéēnyín? Apab á chyaá áde epub éságtéé-yé?

⁸ Cheé nyēnkongé abíd áke dé anyín? Mod awě ahédé mbóté echě ébóó bwāmbwam-ε? Bad ábe béhâg échê ndín é mbóté bédyεε dásō á ndáb é kâh.

⁹ Nyéláa me, cheé nyémbídtē áke dényín. Nkal é'dáádàh mósó nyēnkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nlânge nyé meé, nyēnyíné mod awě atómé nkal é'dáádàh.

¹⁰ Jɔne mó adé ane awě béhóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyōb áhóbé áá, 'Nóné', nlóme mímēm mésénze níme mésēbē wε á'sō, ábonŋsen wε nzii.'

¹¹ Ne mbále, nlânge nyé nén meé, mod ké nhóg awě abídé á abum dé mmwaád eetóméé Jɔne, Ndusenε. Bon ké nê, mod awě adé ndimten áyāle bad ábe bédé á nkamlen mí mín, adé etógnén tómaa Jɔne.

¹² Bootya ne pón dé echě Jɔne, Ndusenε ábóótédé nkalan ní Dyōb akal kááh ne epun é'chii, nkamlen mí mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e'wanŋe é' bad-te é'kume níme nkamlen nzum.*

¹³ Mbéndé ne bekal bé'dáádàh béhóbé tâhŋene níme nkamlen kááh ne pón dé echě Jɔne.

¹⁴ Né-ó, nzé nyébōhŋéné échab ehób adúbe, Jɔne mó adé ane awě béhóbé'áá áde bénhōpē bán, Elai-jaa ahúé'.

¹⁵ Kénzéé awě awóó metúu áwóge'.

¹⁶ “Bon cheé méhāgténné nyonŋel e'chii? Enén nyonŋel edíi nēhŋáne bēndem ábe bédyéé á dyad-tē, bon bélēbpē nhóg ne aníní,

* **11:12** *E'wanŋe é' bad-te é'kume níme nkamlen nzum káa nípag ne ewanŋe.*

17 bán, ‘Sêtongé nyé e’lon,

bon nyéeságeé.

Sékónné nyé nkónge ní kwééd,

bon ké nê nyéélēbēē.’

18 Ayāle, Jōne abédé, eéyoke’aá ndyééd adyé, eemwāge’aá-’ε mīm, béhōbē bán, ‘Edāádəŋ é mbéb édé mó áte.’

19 Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-ke mīm, béhōbe bán, ‘Nyénōne mó, adāá ndyééd bwāmbwam. Mmwé-mīmε ngên, awonje belad bé tááε ne bebel bé mbéb.’ Bon káəŋ ne á asóg, mam níme mébenléd mélūmēd nén bán, debyéé á Dyōb átəŋgéné.”

*Myad nime bad bėnkėndubėé Yesuε
(Luk 10.13-15)*

20 Bad ábe bėbėdė á myad nime Yesuε ámbenlé ekud é menyáké áte bėnkėnhəŋlėnnė ádab abé dé mbėb. Né-óó Yesuε ambootéd bó akáne áte,

21 áhōbē aá, “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Bet-saida! Ayāle nzé émbē bán, ndəle é mekan éche Dyōb ábélé áwēn myad, mémbenléd nê á dyad á Tirε ne dyad á Sidon, né bėnwāā melebe se etūn, bėmwagtéd-ε mbúbúbú áyāl álúmed nén bán, béhəŋlėné ádab abé dé mbėb.

22 Mbále, nlāŋge nyé nén mēé, á mbwε mé nkáásé, nkáá nime bad bé Tirε ne bé Sidon mébē mwāmpín tómaa mīmēn.

23 Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyēwēmtan bán, nyēmaá aε ádyōb, bon bėsudéd nyé káəŋse ásē á dū-á-muú. Nzé menyáké nime Dyōb ábélé

áwēn dyad mēmbeñléd á Sodom† né ádé dyad ádíi ádé chii.

²⁴ Boñ ne mbále nlânge nyé nén meé á mbwε mé nkáásé Dyöb délüméd ngəl ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

*Yesuε alébpε bad aá,
béhyag áwē
(Luk 10.21-22)*

²⁵ Ene Póndé Yesuε anhób aá, “A-Tê, Sánḡwéé a nkoñ mí mín ne ní sé, nságnen mbê ne wε, áyāle elúmté mpín mí bëndem mam míme ébáñné bad bé debyéé ne bad bé nsòñten.

²⁶ Εε, A-Tê, nê ðēñ ðóó éðáá wεé ébēñled.”

²⁷ Dóó ábáðεé aá, “Echem Sán ebagé mekan mésyāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg eékoñtéé mwāñ abíi ésebé Dyöb Titée. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’é ngáne Titée ákóñté abé ésebé mwāñ, ne kénzéé awē mwāñ áðáá aá mólúmed mó.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyāāl ábe nyékómé nted míme níðélé apém, mēβε nyé nkóme-áte.

²⁹ Nyékwēnten áhíd mímēm mekuu, nyéyáḡke-’ε awēm, áyāle mpwiítédé, nchií-’ε nlém á abum. Nyéhyag, nyéēkud nkóme-áte.

³⁰ Áyāle ayáged áðēm déeleléé áte, nted mímēm-me méedeeléé.”

12

*Atón dé Mbwε-mé-nkóme-áte
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)*

† **11:23** Dyöb démbēbēd dyad á Sodom áyāle ebébtéd éche émbē áwed.

¹ Mwämpin ní pónde ámbid e nê, Yesue ne ábē bembapεε bétómé'áá á nzag é ngun-tê.* Nén ábédé á mbwε-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbóótéd e'sóg é' ngun apád, bépāke', bédyâg.

² Befarisia bényin nê, dóó bélángeé Yesue bán, “Nóné', ábōη bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebageé kunze abel á mbwε-mé-nkóme-áte.”†

³ Dóó Yesue átímtanné bó aá, “Nédē nyéēláá'ē mbéd á kálag e Dyöb dyam áde kâη Dabidε ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε?

⁴ Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyöb mó ne bad ábe bénwoón mó, bédyé e'wεle ábe é'bédé nde e Dyöb, ábe eched mbéndé éebageé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bénwoón mó bénkētāηgēnné adyé. Beprise bēnpεn bóó bēntāηgēn adyé.

⁵ Káa nyéēláá'ē á mbéndé eche Mosεε nén bán, mbwε-mé-nkóme-áte téé, beprise bé Ndáb-e-Dyöb békwag mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte áyāle nsón míme bébeléé boη ké nê, nê déesaá mbéb á'sō é' Dyöb-ε?

⁶ Nlānge nyé nén mεé dyam áde hén bōob áde áde etógnén tómaa Ndáb-e-Dyöb.

⁷ Eténlédé ngáne Dyöb áhóbé aá 'Chöm éche rīhednéé bad édii nlém ní ngol saké abε dé mende.' Nzé nyēnkoη ábén e'yale asōηten né nyéēhēlēē-se nyéchagé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeléé mbéb.

---

* **12:1** Echē ngun ébédé nyaa e ngun eche bébenléé e'wεle. † **12:2** Bad bénkētāηgēnné nsón abel á mbwε-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád áde bembapεε bépádé'áá ngun ébédéé née abel dé nsón.

⁸ Nyébíi-ṓó nén bán Mwǎn-a-Moonyon awóó nkamlen kááḡne ámín e mbwε-mé-nkóme-áte.”

*Yesuε achōḡté mod
awě ekáá éwédé
(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)*

⁹ Ambíd e póndé, Yesuε anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne.

¹⁰ Mod abédé áhed awě ekáá éwédé. Bad behóg ábe béhéde’áá Yesuε awusé akóben, bēnsedéd mó bánken, “Eched mbéndé ebagé kunze ádid mod bwâm á mbwε-mé-nkóme-áte-yε?”

¹¹ Dóó ásεdteé bó aáken, “Nyé ahéé nímē mpom ní mbód méhūnnē á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte bon eékag mó ahúd?”

¹² Nzé nyēhele-se nyébel nê ne mbód ngên, tógtēnnē moonyon awě adé etógnén tómaa mbód. Né-ṓó, mbéndé eésaá nén bán mod eébēlē bwâm á mbwε-mé-nkóme-áte.”

¹³ Dóó álānggē ane mod awě ekáá énwēē aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá êndyεé mó bwâm ámpē néε échíníí.

¹⁴ Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbíd á ndáb e mekáne, bébootéd Yesuε ahəge, áwúú mó.

Yesuε, mbəledε awě Dyöb ápwédé

¹⁵ Yesuε ambíí aá béhəgke mó. Nê dēmbēl anhidé ádē abwóg á hǒm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mó, anchoód-te bad bé nkole bésyāāl.

¹⁶ Bon ansím bó etúú áte aá béēlāngē bad nyaa e mod eche módíí.

¹⁷ Ambēl nén álóned e’yale ábe Dyöb dénlōmēnnē nkal é’dáádəḡ Yesayaa aá,

¹⁸ “Nyénəne’, awēm mbəledε nén awě nípwédé, ndəó mó nwógne-’ε mó menyinḡe.

Mělōm échēm edəádəŋ ébē ne mós.

Abídēd mbakú echě etyéémé átínté e bad ábe
béesě bad bé Israel.

¹⁹ Eebelée nswəŋ ne bad, éetəgé-’aá.

Béewóg-kaá mós ehób á dyad-tê.

²⁰ Eekógédte ngen echě enəgké, éedíméd-taá
etrúkánj éche éhede adím.

Abel nén káəŋ né mbeltéd ní bwām múmós rítédé
etál.

²¹ A dīn adē dós bad ábe béesě bad bé Israel
bésummé nlém.”

*Bad bán Yesuε abenlaad
ngine eche Belzebule*

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Dós bépééné mod wée Yesuε, awě ankwě ndím,
ákwē-’ε ebóbé áyāle edəádəŋ é mbéb émbē mós áte.
Yesuε anchoód mós. Ambootéd anyínen, áhōbē-’ε
akan.

²³ Ade bad bésyāāl bényíné nê, yāl enkóm bó
áte bwāmbwam. Běn ne bēn bēmbootéd ahób
nén bán, “Ehēle-sε ébé né anén mod adii mwān a
mbyaa níme Dabidε awě bésinεé-yōō?”

²⁴ Boŋ áde Befarisia bėwógé nê, bėnhōb bán,
“Saá ngine eche Belzebule awě akamlan e’dəádəŋ
bé mbéb chós abenlaadté ábided bad e’dəádəŋ bé
mbéb áte-yε?”

²⁵ Yesuε ambíí nímāb mewēmtεn, né-ǝǝ, anláá bó
aá, “Aloŋ ké ahée áde ákábné áte, boŋ nchemtεn
méesě, débēb. Dyad ké áhée-’ε, ké’ε abum á
ndáb áde ákábné áte, boŋ nchemtεn-nε méesě,
déetyēēmē.

²⁶ Né-ǝǝ, nzé Satane awanne Satane, né awanne
eche yāl. Chán-nō nímē nkamlen méhenlé atyéem?

27 Nzé ngíne eche Belzebulε chṵ́w mbɛnladté ábíded bad e'dáádə̀n bé mbéb áte, né ngíne eche nzéé-ṵ́ ábɛn bad ábe bébídte e'dáádə̀n bé mbéb bébɛnladté? Bɛ̀n bṵ́w békwid nyé nkáá.

28 Boɲ ngáne édíí nɛ́n bán ngíne e Edáádə̀n é Dyṵ́b chṵ́w mbɛnladté ábíded bad e'dáádə̀n bé mbéb áte, nê álúmte nɛ́n bán nkamlɛn ní Dyṵ́b nípédé áfínté echɛ̀n.

29 “Mod eéhɛ́lɛ́-ɛ asól á ndáb e mod a ngíne se ádūm ábɛ́ bwɛ̀m ésebán asébpé mṵ́ ahan. Amaa-’áa mṵ́ ahan boɲ atéd ábɛ́ bwɛ̀m é’syā́l.

30 “Ké́nzéé awě́ éesě́ ne mɛ, né atɛ̀ngan mɛ. Ké́nzéé-’ɛ awě́ eewóńgán mɛ álad, né apáa páán.

31 Né-ṵ́, nlɛ̀nge nyé mɛé, Dyṵ́b délagsɛ́n bad mbéb ké́ ríhéé míme bébélé́ ne nzyáɲ ké́ ehéé eche bésyá́ Dyṵ́b. Boɲ ké́nzéé awě́ ahóbé e’bébtéd é’ mekan tɛ̀ngene Edáádə̀n éche Esáá éekudté alagsɛn.

32 Dyṵ́b délagsɛ́n ké́nzéé awě́ ahóbé eyale é mbéb tɛ̀ngene Mwán-a-Moonyon, boɲ déelagsɛ́nné ké́nzéé awě́ ahóbé eyale é mbéb tɛ̀ngene Edáádə̀n éche Esáá, ken bṵ́w ké’ɛ á póndé echě́ ehúé’.

A epum dṵ́w béchemé́ bwɛl

(Luk 6.43-45)

33 “Nzé epum é’ bwɛl ébṵ́, né bwɛl ábe é’chyáá échě́ epum bṵ́mpɛ́ é’bṵ́. Nzé epum é bwɛl ébébé, né bwɛl ábe é’chyáá échě́ epum bṵ́mpɛ́ é’bébé. Ayā́l é epum dṵ́w béchemé́ bwɛl.

34 Píí e nyắ chɛ́n! Chán nyéhɛ́lɛ́-ɛ nyéhób mekan mé bwâm, áde nyé bɛ̀n nyédíí mbéb? Mam míme ríloné mod á nlém-tê, mṵ́-’áá mébíde mṵ́ á nsəl.

35 Mod a bwâm abele bwâm áyāle é'bidé mó á nlém-tê wée bwâm é'kōñédé. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle mbídé mó á nlém-tê wée mbéb nkōñédé.

36 Nlânge nyé nén mēé, á mbwε níme Dyöb dékāādtē bad bé nkōñsé, mod tée ābě nzəm echě enkāñ bon ahób ekúkú é eyale tée échě ámbidēdtē á nsəl.

37 Né-ṵṵ, kéchéé éche wénhōbpē chṵṵ ékāñ bon ésūṵ nzəm káa ékwε nkáá.”

*Béhédné Yesuε e'chemléd
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)*

38 Dṵṵ donge dé bemeléede bé mbéndé ne Be-farisia bélângeé Yesuε nén bán “A-meléed, sêhede nén bán élúmed sé e'chemléd ábe é'lúmte nén bán echon gíne ehúú ne Dyöb.”

39 Yesuε antimtén bó aá, “Echén ebébtéd é nyongel, nyéēhēdēē Dyöb awógen, nyēhede-ε e'chemléd bé menyáké! Bon nyéekudté nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é'dāádəñ Jonaa.

40 Jonaa ambé e'pun é'láán á abum á súu e mbáá-tē. Melemlem dṵṵ Mwān-a-Moonyon ābēē á ndṵṵb-sé e'pun é'láán.

41 A mbwε mé nkáásé, bad bé Ninivε bényemé á son-tê nchoo ne enén nyongel e bad. Bétyēēm mbón echě ékwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle áde Jonaa ákánlé'áá bad bé Ninivε eyale é Dyöb, bēntédé abel dé mbéb. Bon mod adé hén bṵṵb awě atómé Jonaa, bon nyéewóglánné mó.

42 A mbwε mé nkáásé, mmwaád awě akamlánnáá alon á Seba, ānyemé á son-tê, nchoo ne nyongel e bad bé' chii, ātyēēm mbón echě ékwid bó nkáá. Békwě nkáá áyāle áde Solomone

áyágté'áá, ane mmwaád ambíd se nchabnede wée nkõñsé ísógé àhye dé awóglèn mam mé debyéé míme Solomoné áyágté'áá. Boñ chii nén mod adé hén awé atómé Solomoné.”

*Nzé edaðəɗəŋ é mbéb
étímé mod á yǎl ámpē
(Luk 11.24-26)*

⁴³ Yesue ambád ahób aá, “Nzé edaðəɗəŋ é mbéb ébídé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyánge àhed abwóg áde ékōmméé áte. Nzé éekude,

⁴⁴ ébelé éhób aá, ‘Měřim ámbíd á ndáb eche mémbídtē áte.’ Ape áde épagké ébelé étán née chōmchōm éesaá á ndáb-te, née ndáb ésáá áte ne née bénábpé-’ε chó áte.

⁴⁵ Héε ékagké bəɔb, éke épēēn e’daəɗəŋ bé mbéb bémpēe saámbé ábe é’dé ebébtéd tómaa mwēn, boñ é’hye é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke e’dii áhed. Ene pón dé, ane mod abāg ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé. Né-ɔɔ, nê dɔɔ ébenlédté ne nyonɗel e ebébtéd e’chii.”

*Túmbé eche Yesue
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)*

⁴⁶ Ade Yesue álāŋgeé bad mímén mekan, nyaá ne Yesue baányan bēmpě bétyéém á ebwóg-te. Béhédé’áá Yesue ábel boñ bɔɔbɔɔ békal.

⁴⁷ Hê dɔɔ mod nhóg álāŋgeé Yesue aá nyaá ne baányan bepédé, bésine mó ebwóg-te, ákalen mó.‡

⁴⁸ Héε átímténé ane mod aá, “Nzéé adé echēm nyan, benzéé-’ε bédé bānned?”

⁴⁹ Hê dɔɔ Yesue ányíitanné ábē bembapεε ekáá boñ áhəbē aá, “Echēm nyan ne bānned bɔɔ bén!

‡ 12:47 Donge á kálag dé e’só déewóó’ε mímén nchoo.

50 Kénzée awě abele mam nime awêm Titée awě adé ámín áhedée adíi mwänned abé-'ε echēm nyanj."

13

Ngan e mbál-e-bũ

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmê mbwε mēn ámbíd e nê, Yesuε ámbíd á ndáb-te wée ámbēē, áke ádyēē ásē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia, áyáged bad.

² Bad ábe bēmpě áhed béntōmtēn abuu áte. Nê dēnkōj ansól á bōle-tē, ádyēē ásē áyáged bó. Abē bad bésyāal bētyēem á nkin bēwōglān mó.

³ Abēnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, "Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē.

⁴ Ade ásobée mó nê, donje dénhūn á nzii-tē, menōn mēmpě, mémad mó asōmted.

⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wée ndōob énkēmbuú'ε áte. Enwāmsēn abíd ásē ngáne ndōob énkēnchabpé ásē áhed.

⁶ Boj née enyen é ngine épédé, ényhāād abē bwēm é'wé-'ε, áyāle nkanj ménkēnsónlé bó á ndōob-tē bwām.

⁷ Mbál mémpēe ménhūn wée mekōd médíí. Née mekōd mē mékwógé, mékāj akwog áde abē bwēm.

⁸ Boj donje dé mbál démpēe dénhūn á ndōob e bwām. Mmēn mbál mémbíd ásē bwām, ríchyáá-'ε bwāmbwam. Donje dé e'sóg dénwālē mbwókel é mbum, donje móom ntóob, ábíníí-'ε móom meláán."

⁹ Ade Yesuε amádé nê, ambád áte aá, "Kénzée awě awóó metúu áwóge'."

*Nzɔm echě ekáá boŋ Yesue
ábenláád ngan áyáged bad
(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Ambíid e nê, bembapεε ábe Yesue bêmpě mó benben boŋ bésɛdté mó bánken, “Cheé ekáá boŋ ébenláád ngan áyáged bad?”

¹¹ Yesue ankwentén bó aá, “Dyöb ábáge nyé kunze ábíi kun é nkamlen mí mín, boŋ ene kunze eébagnedé ne bad bémpēe.

¹² Kénzée awě awóó nsòŋten rí kun é nkamlen mí mín, Dyöb débād mó nímê nsòŋten abε, ábel nén átòmten awóŋ. Boŋ kénzée awě eewóo, Dyöb dékobén mó ké mwă nsòŋten awě áwóó.

¹³ Nzɔm echě ekáá boŋ ríkanlé bad ngan edii áyāle bényíne’, boŋ béechemée, bėwóge’, boŋ béēsòŋtānnē.

¹⁴ Nén álònte e’yale ábe Dyöb dénlōmēnnē nkal é’dáádəŋ Yesayaa aá,

‘Nyéewōg awóg-ne-awóg boŋ nyéesòŋténné,
nyéenyīn, anyín ne anyín boŋ nyéechemmé.

¹⁵ Nhóbe nén áyāle áben bad béehelée dyaŋ ayáge ámpē.

Békólé metúu, bėládé-’ε mīd. Béewógké, béenyīn-
naá dyaŋdyaŋ.

Nzé énkēmbé nê, né bényīn, béchēm-’ε.

Né bėwōgɛn metúu, nlém nímāb-pe rísòŋten.

Nzé bėbélé-’ε nê, né bétimén mε, né mēchoód-te bó.’

¹⁶ Héε Yesue ábádeé ábē bembapεε aláa aá, “Nsimé rídé ne nyé áyāle nyényíne’ mam níme nyényínsé,
nyéwōgē-’ε mam níme nyéwógeé.

¹⁷ Ne mbále, nlāŋge nyé nén mεé, bekal-bé-
e’dáádəŋ ne bad bé Dyöb híin bėnwanén ányín

mekan ríme nyényíné ne áwóg mekan ríme nyéwógé boṅ bénkényínné, bénkênwóg-kaá.

Yesue atógké ngan e nwén-é-mbál
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ “Βῶβ-ρῶό nyésôḡτην ngáne enén ngan e nwén-é-mbál édíí.

¹⁹ Nzé mod awóge eyale t̄ηγενε nkamlen mí mín, boṅ eesôḡτηνε chó, Satanε abelé áhyε, ahúd mó chó á nlém-tê. Echén ndín é bad édíi nêṅgáne mbál ríme ríhúné á nzii-tê.

²⁰ Mbál ríme ménhūn á meláá-te rílúmte bad ábe békobe' eyale é Dyôb ne menyinḡe ábwōg-ábwōg áde béwógé chó.

²¹ Boṅ échê eyale éewēnnāādtē bó á nlém-tê. Bédúbpe chó á esôḡ é pónde boṅ nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échê eyale, bédol yāl ámbíd.

²² Mbál ríme ríhúné á mekâd-te rílúmte bad ábe béwóge eyale é Dyôb, boṅ kááh ne á asóg, mpúlé mé nkôḡsé ne adəḡ dé abud á bwēm awóḡ ákáh bó nlém áte. Nê ábele', béehelée ahəḡlen ábel mam mé bwām.

²³ Mbál ríme mó'-ε méntān kase e ndōb rílúmte bad ábe béwóge eyale é Dyôb boṅ bésôḡtán-ne chó. Abén bad bébele kase é mekan nêṅgáne e'sóg é' ngun ábe é'wánlé mesonḡé mé mbum é ngun mbwókel móom ntóób, ne móom méláán.”

Ngan e mesisonḡ

²⁴ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nêṅgáne mod awě awéné kunze é mbál áwē nzag-tê,

²⁵ boṅ ámbíd e nê, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekoyí awě ane mod nhóg, ankě á nzag e ngun-tê wê, awén mbál mé mesisonḡ

26 Ade ngun chē ébóótédé akwog, d́o bad bényíné bán mesison ḿompē mékwoge' áwēd-te.

27 Bembaledε ábe ane nwóó-nzag bēmpě áwē, bésεdté ḿo bánken, 'A-Sán, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwám ḿo wénwēnnē á nzag-tē-yε? Chán ébénlédé bon mesison mékwōg áwēd-te?'

28 D́o ákwentanné bó aá, 'Mod a ekoyí awēm nhóg ḿo awéné mímē mesison.' Abē bembaledε bēnsédéd ḿo bánken, 'Séε séhub mesison mé ásē-yε?'

29 Ankwentén bó ámpē aá, 'Aáy. Nyéēhūbē', áyāle nzé nyéhóbé bán nyéhube', nyéēhubén bóobe ngun.

30 Nyémwε ngun bóobe mesison békwoge' káəñ ne áde pónde épeé eche bepádtē ch́o. Ene pónde d́o mēlāā'é bepád mεé, bésébe béhūd mesison, bēlad ḿo áte bon béhyáád ḿo. Ambīd e nē, d́o bepádtē ngun, bēbānē ch́o áwēm etág-te.' "

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

31 Yesuε ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlεn mí mín níde nēngáne mbál-e-bū eché mod átédé bon awén áwē nzag-tē.

32 Mbál-e-bū edé mwāmpīn bwāmbwam nzé béhāgténé ch́o ne mbál mémpeé. Bon nzé ekwogé, ekále' tómaa mēl mēsad mēsýāāl. Menon méhyag-ke mūm alón á ngen-tē."

Ngan e esultεn

(Luk 13.20-21)

33 Yesuε ambé ákālē bó ngan empée aá, "Nkamlεn mí mín níde nēngáne esultεn éche

mmwaád ámuúnédé asii á pân é mbumé ní ngun éláán káájé ésule.”

*Nzám echě ekáá bon Yesue
ábenláád ngan
(Mak 4.33-34)*

³⁴ Yesue aběnládtáá ngan áyáged bad. Eeyágte’áá dyamyam ésebán aběnlédé ngan.

³⁵ Ambel nén álóned e’yale ábe nkal e’dáádəŋ ánhōbpē nén aá,

“Měbenléd ngan nzé nhóbe wée bad. Měyāgēd bó mam níme bėnkėmbí’é bootya á mbooted mé nkōšé.”

Yesue atógké ngan e mesison

³⁶ Yesue antedé ene ndun e mod, áke asól á ndábte. Ahed dóó ábē bembapεε bétáné mós, bonj bėlāŋgē mós bán, “Tógnéd sé ngan e mesisonj.”

³⁷ Yesue antimtén bó aá, “Mod awě anwén nímmē mbál ní bwām adii Mwǎn-a-Moonyonj.

³⁸ Nzag edii nkōšé. Mbál ní bwām nídii bad ábe bédé ásē e nkamlən ní Dyōb. Mesisonj médii bad ábe Satanε.

³⁹ Mod a ekoyí awě ane nwóó-nzag-ke, awě anwén mesisonj áwē nzag-tē mós adé Satanε. Póndé eche bėpádεé ngun chó edé asóg dé nkōšé. Bepád bé ngun-nε bédii ángel.

⁴⁰ Ngáne bėladeé mesisonj áte bonj béhyáád mós, melemlen nē dóó ébēē ne bad ábe Satanε, nzé nkōšé nípedé á asóg.

⁴¹ Mwǎn-a-Moonyonj ǎlōm éche ángel áhúd bad ábe bėbelte bad bėmpēe mbéb, ne bad bėsyāēl ábe bėbele mbéb.

42 Bébŵēm bó á dŭ-á-muú, áhed-taá béchyéé'é, bédyāg-ke mesoŋ á nsəl.

43 Ene pón dé bad ábe bēmbēl-le ngáne Dyōb áhedeé, bēpené' née enyen á nkamlen wée echab Sāŋ. Mod ké ahée awě awóó metúu, áwóge'."

Ngan t̄h̄ge ne Nkamlen mí mín

Ngan e nh̄on míme mēnkoŋnéd

44 Yesue ambád ngan empée aá, "Nkamlen mí mín ní dé nēŋgáne nh̄on míme mēnkoŋnéd á nzag-tē, boŋ née mod nh̄óg ádíbté mó, akútén mó. Menyīŋge míme ámbēē mēnkāŋ anke bwēm é'syāā́l ábe ánwōŋgē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

45 "Nkamlen mí mín ní dé nh̄agtén ámpē nēŋgáne mod a nyongé awě ahedé'áá meláá mé etógnén míme ní dé nkun bwāmbwam míme áchanéé.

46 Anyín áde anyíné aláá áde átómténé aboŋ bwāmbwam, áde bésóméé, ankě ábē bwēm é'syāā́l asóm, áchān-ne d́."

Ngan e mbínzé

47 Yesue ankāl ngan empée aá, "Nkamlen mí mín ní dé nēŋgáne mbínzé eche bekób-bé-súu bébwémé á edib-te boŋ békób nyaa é súu ésyāā́l.

48 Ade mbínzé é máá alón, bēndōl chó á nkin, bédyēē ásē ábōn súu áte. Eche ēmboŋ adyé bēnhē chó á melongé-te. Eche chó-'é énkēmboŋ adyé, bēmpīm.

49 Né-ōó enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkōŋsé débēē. Dyōb délōm éche ángel áhúd bad bé mbéb átíntē e bad ábe bésáá.

50 Bébŵēm ábē bad á dŭ-á-muú. Áhed-taá béchyéé'é bédyāg-ke mesoŋ á nsəl."

Ayáge dékōōlē ne dé nchun

51 Yesue ansedéd ábē bembapεε ké bésóŋténé mímén mam. Bēnkwen̄tén mós bán bésóŋténé.

52 Né-ᵋᵋ Yesue anláá bós aá, “Meléede a mbéndé ké ahéé awě ayágké t̄ŋgene nkaml̄en mí mín adii n̄ŋgáne nwóó-ndáb awě abídte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákoŋgeé bwēm.”

*Bad bé Nazar̄et béekobéé Yesue
(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)*

53 Ade Yesue áamá ayáged ne ngan, anhidé ádé abwóg á hōm,

54 asú ámbíd áwe dyad wée ámbídtē. Awed ayágté’áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwóg ngáne áyágtéé, yāl enkóm bós áte bwāmbwam. Bésēdté bánken, “Héé múmós ákúdé enén ndín e debyéé? Chán múmós ámwagké-ε nímén menyáké mésyā̄l abel?”

55 Kíné saá mwān a kápéntaa ádí-yε? Saá Maria achyáá mós-yε? Kíné saá Jemse, Josebe, Simōne ne Judase bós bédé baányan-ε?

56 Baányan bé bebaád bésyā̄l-le ámpē béedyéé’é á dyad-tē hén ne syánē-yε? Héé ákúdé enén ndín e debyéé? Héé ákúdé enén nyaa e ngíne échě ábenléé mímē menyáké?”

57 Né-ᵋᵋ, bēnkᵋᵋ Yesue. Anláá bós aá, “Nkal e’daád̄ŋ awóó’ edúbé hōm ásyā̄l étóméé áwē dyad ne áwe túmbé.”

58 Ngáne bēnkēndúbéé Yesue, enkēmbenlé menyáké híin áhed.

14

Kwééd echě Jone Ndusenε (Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Ene pónde Herode awě akamlánnáá alon á Galilia anwóg mam níme Yesue ábélé'áá.

² Dóo álángeé ábē bembæledε aá, “Anén mod, Yesue, adii Jone, Ndusenε awě ammad awé bon apuúdé. Néε ákээ bon awón ngine âbel nímén menyáké mésyāāl.”

³ Herode anhób nê áyāle anlóm bad aá békób Jone, béhanj mó, béhé-'ε mó á mbwog. Ambel nén áyāle mwaád, Herodyase, awě mwānyan Filibe ánsēbēē awón.

⁴ Herode anhé Jone, Ndusenε á mbwog áyāle Jone anláá mó nén aá, “Weewóó'ε kunze áwón Herodyase, mmwaád awě mwānyonj.”

⁵ Kénéε Herode áhéde'áá Jone, Ndusenε awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel béndūbē bán Jone adii nkal é'dáádəj.

⁶ Bon Herode antim Jone awúu. Nén dēmbenléd epun-ée Herode ábélé'áá ngande áwēmtən epun-ée áchyāadtē. Echē epun mwān-a-mmwaád awě Herodyase anság esáke á'sō é' bad bésyāāl. Nén dénwōgēd Herode menyinje bwámbwam.

⁷ Nén dēmbēl ambε mó akag. Anhób nén aá, “Mmwág melě nén, mēbē wε kéchéé éche éhedeé.”

⁸ Nyaá anláá mó chōm éche átəngéné sáá aheden. Né-óo anláá Herode aá, “Bəg me nló níme Jone, Ndusenε á taplēt-te hén bəəb.”

⁹ Nén dénwōgēd kəj Herode ndutul bon ngáne ámmadté melě amwé á'sō wée ábē beken, ambéé

kunze aá béhyene nló míme Jone ábe ane mwān-a-mmwaád.

¹⁰ Né-ɔ́ anlóm bad á ndáb e mbwɔg ásel Jone nló.

¹¹ Bêmpéen nló mímed á taplét-te, bébē ane mwān-a-mmwaád, mó-’ε ábe nyaa.

¹² Ambíd e nê bembapεε ábe Jone bēnkě á ndáb e mbwɔg bétéd mó ndim béke bélíme, boŋ béke bēlāngē Yesue dyam áde ábénlédé.

*Yesue adidté ndun e mod
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jɔn 6.1-14)*

¹³ Ade Yesue áwógé dyam áde ábénlédé ne Jone, ansól á bǎle-tê áke á abwóg á hǒm wée ábédé mwěmpɛn. Boŋ áde bad bėwógé bán Yesue amaá ake á bǎle-tê, bēnchené mímāb myad békēɛn mekuu áhíd mó ámbíd.

¹⁴ Ade Yesue ábíde á bǎle-tê, boŋ anyín ndun e mod, antómtén bó ngɔl abé, ámā-d-ε bó nkole.

¹⁵ Ade bīn é’bóótédé ahín, ábē bembapεε bēmpě áwē, bēhōbē nén bán, “Hén áde á etún-tê, pónde emaa-’ε atóm bwāmbwam. Láá ábén bad bétíme’ á myad-tê míme médé benben, ábel béchan ndyééd eche bédyēɛ.”

¹⁶ Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Béētāngeneé ake. Nyébó nyébe bó chǒm éche bédyēɛ.”

¹⁷ Dóo bėhóbéé bán, “Sėwóó e’wεle é’táan ne súu ébe chěmpɛn.” ¹⁸ Yesue aá, “Nyéhyεene’.”

¹⁹ Ade ábē bembapεε bėpéénédé mó chó, anláá ene ndun e mod aá bédyεε ásē á nkəákəə mín. Hē dóo Yesue awánlé ábē e’wεle é’táan ne échē súu ébe á mekáá boŋ ánɔné ámín ásāgnān Dyǒb. Ank-abtéd bó áte, boŋ ábagé ábē bembapεε aá békabe ene ndun e mod.

20 Bad béšyāāl bēndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke ásē. Néε héládé echě elyāgé ásē, enlón e'lón dyôm ne é'βε.

21 Mesonǵé mé bad níme méndyē ene ndyééd mém̄bē ké e'kálé é'táan. Mmê mesonǵé mé bad mébédé-ε baachóm. Bénkêntónǵé bebaád ne bēndem.

*Yesue akii á mendib-mín
(Mak 6.45-52; Jǵn 6.15-21)*

22 Ambíd e nê, Yesue anláá ábē bembapεε aá, bésôl á bǵle-tê, békag á'sô á múde mé edib-é-nzab nímníí, boǵ álāǵgē-'ε ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb.

23 Ade moosyāál amáá akε, Yesue anchágé á ekone mín ákáne. Ade ehíntén émáá akwε, ambé abé áhed mwēmpεn.

24 Enén pónǵé Yesue ábē bembapεε bēnchab bǵle abéεn átíntê e edib-é-nzab. Bǵle étágé'áá, béehεle'aá akε á'sô áyāle epub é ngíne émbíd bó á'sô-te.

25 Epǵg é mbwεmbwε Yesue ankě á mendíb mín atán bó.

26 Ade bembapεε bényíné mod akag á mendíb mín, bēnēǵnéd, hélébé-'ε esaád ne mbwǵg ní ngíne, bēhōbē-'ε nén bán, “Nwú móǵ rídé.”

27 Abwǵg-ábwǵg Yesue anláá bó aá, “Nlém méēhūnē nyé, mε-εé ndé. Nyéebáá'.”

28 Dǵǵ Petro álāǵgεé mó aá, “A-Sáj, nzé édé bán mmǵn-εé edé, láá mε níke á mendíb mín nípe wéε édíí nê.”

29 Yesue anláá mó aá, “Hyǵg.” Dǵǵ Petro ábíde á bǵle-tê ábootéd-te akε á mendíb-mín ápe wéε Yesue.

³⁰ Bon áde ányíné ngáne epub é ngíne étóméé, mbwóg ménkōb mós, ábootéd-te asú ásē á mendíbte. Dóó álébpé esaád aá, “A-Sán sōn, wóngén me!”

³¹ Melemlem mé pónDé Yesuε ansād ekáá, acháá-’ε mós, áhōbē aá, “Chán adúbe ádíí wε mwāmpīn nén, cheé ékáá bon nlem rñhūnē wε?”

³² Néε Yesuε bó Petro bésólé á bōle-tē, epub énsōg atóm.

³³ Ade nén ábénlédé, ábíníí bembapεε ábe bém̄bē á bōle-tē bēmbεé Yesuε edúbé, bēhōbē-’ε nén bán, “Ne mbále, edíí Mwān a Dyōb.”

³⁴ Néε béchábpé edib-é-nzab, bēmpĕ á múde mímíníí, á mbwóg e Genesaret.

³⁵ Ade bad ábe bém̄bē áde abwóg á hōm béchémé Yesuε, bēnlōm bad bán bεpεen bad bé nkole bésyāā́l ábe bébédé ene pεd e alon.

³⁶ Bad ábe bēmpéén bad bé nkole wéε Yesuε béchān mós bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté mímē. Né-ōó bad bé nkole bésyāā́l ábe bēnsitén míme mesó mé mbóté bēndyεé bwām.

15

Ayáged á bad bé’ bōód (Mak 7.1-13)

¹ Ambíd e nê Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bém̄bíd á Jerusalem, bētān Yesuε, bésēdté mós bánken,

² “Cheé ékáá bon ábōn bembapεε bééhídē’ ayáge áde ábēd betaa bétédnéde sé? Béewobpéé mekáá nyaa echē éhēdnéé bon bēdyē ndyééd.”

³ Yesuε ankwentén bó aá, “Cheé ekáá bon nyémpē nyéhídé’ ngáne mbéndé e Dyōb éhōbēé aá débēl, á etútú éche nyéhídéé ayáge ádēn dēn?”

⁴ Dyõb áhóbé aá, ‘Béé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-pe ámpē aá, ‘Kéñzéé awě ahóbé sáá ké’ε nyaá dyam dé mbéb áyāl bétāngēné bēwúú mó.’

⁵ Bon nyé, nyēyágte nén bán, nzé mod awóó chõm éche ántāngēnē sáá ké’ε nyaá awõngēn bon alāngé bó aá mósõbe Dyõb chõ,

⁶ né éesaá nén bán atāngēné sáá bó nyan* chõ edúbé abεen. Abel áde mod ábélé nê, né nyéetédéé eyale é Dyõb néε dyam á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn.

⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é’dæðæη Yesayaa antāngēn áde ánhõbpē ne e’yale ábe Dyõb dénlõmēnnē mó tāngēne nyé aá,

⁸ ‘Abēn bad bēbage με edúbé é nsəl ngēn, bon nímab nlém méesaá áwēm.

⁹ Edúbé éche bēbageé με éesaá dyamdyam, áyāle bēyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édíi mbéndé é Dyõb.’ ”

*Mam níme mébele bon
mod eesáá’ á’sõ é’ Dyõb
(Mak 7.14-23)*

¹⁰ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod bon álāngē bó aá, “Nyéwóglēn, nyésõηten-ne με!

¹¹ Saké chõm éche ékag mod á nsəl ébele bon mod eesáá’ á’sõ é’ Dyõb, bon chõm éche ébide mó á nsəl chõó ébele’ bon eesáá.”

¹² Ade áhóbé nê, dõó ábē bembapεε bépédé mó benben bon bésedté mó bánken, “Ebíi nén wεé dyam áde móhóbé ábébté Befarisia nlém á abum-ε?”

* **15:6** *Sáá bó nyan*; donje á kálag dé e’só déewóó’é *bó nyan*.

13 Yesue ankwentén bó aá, “Bwɛl tée ábe awêm Titée awě adé ámín éewénéé, béhũb bó ásē.”

14 Nyéchene bó. Bédíi bad bé ndím ábe belũmte bad bé ndím bémpēe nzii. Nzé mod awě akwedé ndím atòmne mod a ndím ampée, búmō béhũn á echóg-te.

15 Petro anláá mó aá, “Tógnéd sé enén ngan.”

16 Héé Yesue álàngéé bó aá, “Kááj ne’ bɔɔb, ké nyémpē nyéesónjténéé-yé?”

17 Nyéenyínéé nén bán, chõm ké ehée éche mod ádyédé, ésóléé mó á nsəl, étim á abum-tê, boŋ ébídte mó á yäl-ε?

18 Boŋ mam níme mod áhóbéé mbíde mó se á nlém-tê. Mmén mam mó-’aá mébele mod boŋ eesáá’ á’sō é’ Dyõb.

19 Ayāle á nlém-tê dõo mewêmtɛn mé mbéb méhúé’é níme mékæ boŋ ábelé mam mé mbéb nêŋgáne, ewúɛn, akáb dé mesón á ndáb e e’wõŋgé, echĩb, abíd á mbóŋ é metóm, ne mehóben á mbíd.

20 Mmén mam móo mébele boŋ mod eesáá’ á’sō Dyõb. Boŋ saké adyé á ndyééd áde éewobpéé mekáá ngáne béhedéé, déběl boŋ eesáá.”

*Adúbe áde mmwaád a Kanahan
(Mak 7.24-30)*

21 Ambíd e pónde, Yesue anhidé adê abwóg á hõm átım á pɛd e mbwóg echě enchiitén myad mé Tirɛ ne Sidõn.

22 Hê dõo mmwaád a Kana nhóg awě adyéé’áá adê abwóg á hõm ápééné awé áwē boŋ áhõbē nén aá “A-Sáj, Mwǎn a mbyaa níme Dabidɛ, sôn wóg me ngól! Awem mwǎn a mmwaád atage bwãmbwam, áyāle edáádəŋ é mbéb édé mó áte.”

23 Boŋ Yesue ekêntimténné mó dyamdyam. Hê dǒǒ ábē bembapεε bétánεé mó, boŋ béchāā mó nén bán “Láá anén mmwaád wεé ákag áyāle ahídne syánē ntǒgag ámbíd.”

24 Dǒǒ Yesue ákwentanné bó aá, “Bad bé Israel ábe bédé née ndyǒŋ ní mbód míme mbóó bǒǒ Dyǒb álómé me awǒŋgen.”

25 Née ane mmwaád áwógé nê, ankwě Yesue á mekuu, boŋ áchāā mó aá, “A-Sáŋ, wǒŋgén me.”

26 Dǒǒ Yesue ákwentanné aá, “Eesaá bwâm átéd ndyééd e bǎnbǎn boŋ ebwémé mbwé.”

27 Dǒǒ ane mmwaád átimtanné mó aá, “Nê dèn A-Sáŋ, boŋ kǎŋne mbwé édyâg púuted é medyé éche ábab bésáá béhúnté.”

28 Hê dǒǒ Yesue ákwentanné mó aá, “A-mwǎn-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Ebeñled ngáne éhεdεé.” Melemlem mé pǒndé, ane mmwaád awe mwǎn-a-mmwaád andyεé bwâm.

Yesue achǒŋté ndun e mod

29 Yesue anhidé ádê abwóg á hǒm, ápǒŋ á nkǎg mé edib-é-nzab é Galilia. Ankě adyεε ásē á ekone mǐn.

30 Ndun e mod empě áwē. Bépééné’áá bad ábe bésyǎgté’áá, ábe bēnkwe ndím, ábe mekuu ménwēē, e’bóbé ne ekud é bad bé nkole bémpēe. Bébánné’áá ábē bad bésyāāl á’sō wée Yesue, áchōōd-tε bó.

31 Menyáké ménkōb ene ndun e mod áde bényíné née bad ábe béēhōbe’áá akan née béhóbεé akan. Abe mekuu ménwēē béntyēēm bwâm, ábe bésyǎgté’áá békag bwâm. Abe bēnkwe ndím bényínne’. Békεné Dyǒb á bad bé Israel.

*Yesuε adídté ndun e mod
(Mak 8.1-10)*

³² Yesuε anchélé ábē bembapεε, álāngē bó nén aá, “Ndé enén ndun e mod ngol áyāle békébé ne me e’pun é’láán, béewóo-’áa chōm éche bédyákē bōob. Meéhēdēε meé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele se béhún ásē á nzii.”

³³ Dóo ábē bembapεε bē bésēdteé mó nén bán, “Héé syánē dékudté ndyééd á ehyānge-tê hén echē ékwōg enén ndun e mod?”

³⁴ Yesuε ansēdéd bó aáken, “E’wεle é’tā nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E’wεle saámbé ne nguse é súu ésad.”

³⁵ Dóo Yesuε álāngé ene ndun e mod aá bédyεε ásē á ndōob-tê.

³⁶ Héé átédé ábē e’wεle saámbé ne échē súu, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-’ε békabpé ene ndun e mod.

³⁷ Bad bésyāāl béndyē ene ndyééd, békód-tε, káāη élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e’lón saámbé.

³⁸ Mesōngé mé bad níme méndyē ene ndyééd mébédé e’kálé é’niin. Mmê mesōngé mé bad mébédéε baachóm, bēnkētōngé bebaád ne bēndem.

³⁹ Héé Yesuε álāngéé ene ndun e mod aá bésūē’ áwab mendáb. Ade áamáá bó aláa nê, ansól á bōle-tê, áke á mbwōg e Magadan.

16

*Béhédné Yesuε
e’chemléd é’menyáké
(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)*

¹ Ambīd e nê, Befarisia ne Besadusia bēnkě wēε Yesue ákæg mó. Bēnlāā mó bán álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb.

² Dóo Yesue álángéé bó aá, “Nzé ngukél epedé, nyéhóbe bán, ‘Abobe áyæge ámīn, nê álúmte bán bīn bēboŋ chān.’

³ Nzé bīn é'sánǵé-'ε, nyéhóbe bán, ‘Abobe áyæge ámīn, bīn-ne é'wábpé, nê álúmte bán mbúú ěchā.’ Nyēbíe' bīn alán ámīn, ngáne bēbēē, boŋ nyéēhēlēē mam nīme mébenlad chii achem.*

⁴ Echén ebébtéd é nyongel, nyéēhēdēē Dyōb awógen, nyéhede-'ε e'chemléd bé menyáké! Boŋ nyéekudté nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é'dáádəŋ Jonaa bēnpen.” Dóo átédte bó, boŋ ákag.

*Esulten éche Befarisia ne Besadusia
(Mak 8.14-21)*

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab ámīn, boŋ bembapεε bēnchatén e'wεle awále áyāl.

⁶ Yesue anláá bó aá, “Nyétêd pōndé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.”

⁷ Héε ábē bembapεε bēn ne bēn bēbóótédé ahób bán, “Ahóbé nê áyāle syāā deewānléé e'wεle áyāl.”

⁸ Yesue ambíí chǝm-éε békálé. Dóo ásedtée bó aáken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbeé áyāle e'wεle ábe nyéewōo'é? Chán adúbe ádíí nyé mwāmpīn nén?

⁹ Káəŋ ne' bəəb, nyéesónǵténé-ε? Nyēmaá achaten ngáne méndīdēē e'kálé e' bad é'táan ne e'wεle é'táan. Ambīd echě bémáá ene ndyééd adyé, e'lónǵ é'tǵn echě enlyəg ásē énlōnnē?

---

* **16:3** Donje á kálag déewóo'é e'yale ábē Yesue ngáne é'ténlédé á nchoo 2 ne 3.

10 Nyêchăténé káəŋ ne adíde áde méndidēē e'kálé é' bad é'niin ne e'wēle saámbé. Ambíð echě bómpē bémáá adyé, echě enlyăg ásē chό-'ε enlón e'lón é'tāŋ?

11 Ade nlanğé nyé meé nyétédēn esultēn pónđé, saké ewēle chēn chόó nńhóbé'áá. Nyétéd pónđé ne esultēn é Befarisia ne Besadusia.”

12 Dóó bembapεε bétímé asōŋten bán saké esultēn éche bēbenléé ewēle chόó Yesuε ahóbé'áá aá bétédēn pónđé boŋ ayáged áde Befarisia ne Besadusia báyágté'áá dóó ákóŋté'áá ahób.

*Petro ad Yesuε mó
adé Ane-awě-Béwógté*

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

13 Yesuε ankě á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápedé áwed, dóó ásedtεé ábē bembapεε aáken, “Nzé-módé bad bó bēhóbéé bán Mwăn-a-Moonyon adé?”

14 Bēntimtén mó bán, “Doŋge á bad bēhóbe bán edii Jonε Ndusεne, bēmpēe bán Elaijaa, ábíní-'ε bán Jeremayaa ké'ε nkal é'dəədəŋ nńhóg ampée.”

15 Héε Yesuε ásedtεé bó aáken, “Boŋ nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbéé bán ndé?”

16 Simōn Petro ankwentén aá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwăn a Dyōb áde áde á alonğé.”

17 Yesuε antimtén aá, “Nnam ndé ne wε, a-Simōn, mwăn awě Jonaa. Saké moonyon alánğé wε nē, boŋ echem Sán awě adé ámín móó ahóbté wε.

18 Né-óó a-Petro nlanğe wε,† wεé edé ndim-e-aláá. Amín e ene ndim e aláá dóó mēlōŋgē nímēm mwembé. Ké nğine e kwééd éhēnlé nímē mwembé ahóbed ásē.

† **16:18 Petro:** á ehób é Grikia adii ndim e aláá.

19 Awôḡ dǎo mébéé mekii mé nkamlɛn ní mín. Kéchéé éche ébéné á nkõḡsé, né ébénénéde ámín. Kéchéé-’ε éche ébágé kunze a nkõḡsé, né ébágnénéde kunze ámín.”

*Yesue ahábé tâḡgene
mímē metake ne echē kwééd
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

20 Héε Yesue ásiméé ábē bembapεε etúu áte nén béēhōbē bán mǎo módē Ane-awě-Béwǎgté.

21 Bootya ene pǎndé, Yesue ambootéd ábē bembapεε alúmed áte áá mótāḡgēnē akε á Jerusalem. Awed-taá mǎkudté metake híin á mekáá mé bad bémbáá, beprisε bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Áá béwūū mǎ, boḡ e’pun ábe é’lǎnténé é’lǎán mǎḡpuú.

22 Dǎo Petro átímné Yesue á nkǎg boḡ ákǎgé átimed mǎ áte, áhōbē nén áá, “A-Sǎḡ, Dyōb déekwεnténné mbéd áá nén ábenled ne wε.”

23 Héε Yesue ákúnnénéde boḡ áhōbē wéε Petro áá “Hidé me á’sō-te, a-Satan! Cheé ékáá’ε me ábel mewēmtɛn mé Dyōb? Ehóbe nê ne mewēmtɛn mé moonyoḡ saké mé Dyōb.”

24 Dǎo Yesue álāḡgεé ábē bembapεε áá, “Kéznéé awě awémténé me ahíd, atāḡgéné ásob yǎl mendíb, ápēm ádē awǎg, boḡ áhíde me.

25 Ayāle kéznéé awě ahede ádē alonḡgé ason, ábōd dǎ. Kéznéé-’ε awě ábōd ádē alonḡgé áyāl echēm, ákud dǎ.

26 Nsyǎḡ níhéé mod ákudté nzé akudé nkõḡsé nísyāḡ boḡ abódé ádē alonḡgé? Ké-’ε, cheé mod áhεlεε ábe ákǎde ádē alonḡgé?

27 Nlāḡge nyé nímén mekan áyāle Mwǎn-a-Moonyoḡ ápě ne ehúmé éche eche Sǎḡ nchoo

ne éche ángel. Ene pón dé dǎo ákōgsēnnē ké'ε ánamédté kénz'éé tǎngene chǒm éche ámbenlé.

²⁸ Ne mbále nlánge nyé nén meé donge á bad átintê echên béenyínénné kwééd díd ésebán bényíne née Mwǎn-a-Moonyonj áp'ééné mímē nkamlen á nkǒjsé."

17

Yǎl ehǎjlené Yesue

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ambíd e epun ntóób Yesue ankéén Petro ne Jemse bó mwǎnyanj Jonε á mbǎod echě echabé ámín. Bēnpēn-εé bémbē áhed.

² Dǎo ábē bembapεε bényíne née áhǎjlené, e'só é'pene mó á nló nēngáne enyēn. Mbóte chǒ-ε épūbē mó féréd émwaá-ε áte.

³ Abwǎg-ábwǎg, ábē bembapεε bényín née Mosεε ne Elaijaa bébídé tǎléd, bǎbε Yesue békale'.

⁴ Dǎo Petro álǎngεé Yesue aá, "A-Sǎj, ébóó ngáne syáá dédíí hén. Nzé edǎá, mǎlōnj e'bem é'láán, échōnj, éche Mosεε ne éche Elaijaa."

⁵ Eépédeé ké amad á nsal bonj mbag echě ekine áte ékūtān bó. Héε béwógεé ehób ébide á mbag-tē nén, "Awem Mwǎn a nlem nén, awógte me menyinge. Nyéwógne mó."

⁶ Ade ábē bembapεε béwógé échē ehób, bémbwǎg mebóbōnj, bésōnj-ε e'só ásē ne mbwǎg ní ngíne.

⁷ Dǎo Yesue ápédé wéε bémbēε bonj ábānē bó ekáá á yǎl, áhōbē aá, "Nyéhíde ásē, nyéebáá'."

⁸ Ade bényéne nló ámín, bényín Yesue mwēnpēn.

⁹ Ade bóbōó bésudεε á mbōod mīn nê, dōo Yesuε ásímεé bó etúu áte áhóbe' aá, “Nyéelángé modmod dyamdyam áde nyényíné kááj ne á póndé eché Dyōb dépuúdté Mwǎn-a-Moonyon á kwééd.”

¹⁰ Héε ábē bembapεε bésεdtεé mó bánken, “Cheé ekáá bon bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atángéné asébe dé ape bon Ane-awē-Béwógté ápě?”

¹¹ Yesuε antimtén bó aá, “Ne mbále, Elaijaa atángéné asébe dé ape, atíí-'ε mam mésyāāl.

¹² Bon nlânge nyé nén méé Elaijaa ammad ape, bon bad bénkênchemmé mó, bēmbēl-le mó ngáne bēndāngé. Melemlem né-'aá Mwǎn-a-Moonyon átagké áwab mekáá.”

¹³ Enén póndé dōo ábē bembapεε bésōñtēnnē nén bán Jōne, Ndusenε móo áhóbεé.

*Yesuε achōjté mwǎn a mwēnchóm
awē edáádaj é mbéb émbēé áte
(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Ade Yesuε ne ábē bembapεε bétimé ámbīd ámpē bon bétán ndun e mod, mod nhóg ampě áwē, akóg mebóbón, bon áhōbē nén aá,

¹⁵ “A-Sáj sōn, wóg awem mwǎn ngəl. Awem mwǎn a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwāmbwam. Ayōgké ahún kááj ne á muú-te ne á mendíb-te.

¹⁶ Mempéén mó wéε ábōñ bembapεε, bon béeheléé mó ahood.”

¹⁷ Dōo Yesuε átimtanné aá, “Wáá! Nyé bad bé' chii, mbeltéd mīmēn méētyéemεé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mépéé nyé adyεn hén-ēē? Chán mépéé nyé awεεn-ē? Hyenáád me mwǎn awed hén.”

18 Dóo Yesue ákamlanné edəədəŋ é mbéb éche étágté'áá ane mwän aá ébíd, boŋ ébíd-te. Abwōg-ábwōg ane mwän áchōŋ-'ε.

19 Ambíd e pónde bembapεε ábe Yesue béntān mós, boŋ bésedté mós á kun-tê nén bánken, “Cheé ênkǎŋ boŋ sênkênhĕl échê edəədəŋ é mbéb abided?”

20 Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Ayāle adúbe ádé nyé mwāmpīn. Ne mbále nlāŋge nyé nén mεé, nzé nyēwóó adúbe áde ádé mwāmpīn nēŋgáne mbál-e-bŭ, né nyéekamlén échén ekone bán éhide hén, étim híníí, étim-mε nê dĕn. Dyam ké ahóg déetómmé nyé áte.

21 Nyéhele-se nyébídéd enén ndín e edəədəŋ é mbéb nzé nyékānne, nyédidé-'ε yǎl nzaa á mekáne-tê.”*

*Yesue ahóbe ámpē
ngáne bad bēwūū' é mós
(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)*

22 Yesue ne ábē bembapεε bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álāŋgeé bó aá, “Bébéé Mwän-a-Moonyoŋ á mekáá mé baányoŋ. Bó-'áá bēwūū mós.

23 Boŋ Dyōb dépuúd mós ámbíd e e'pun é'láán.” Ade bembapεε bēwógé nê, bēnwōg ndutul bwāmbwam.

Yesue asāŋgé táásε e Ndáb-e-Dyōb

24 Yesue ne ábē bembapεε bēmpĕ á dyad á Kape-nahum. Ahead dóo bad ábe bésāŋté'áá táásε e Ndáb-e-Dyōb bétáné Petro boŋ bésedté mós bánken,

* 17:21 Donje á kálag dé e'só déewóó' é mímén nchoo.

“Kíné awen meléede eesanǵéé tááse e Ndáb-e-Dyöb-e?”

²⁵ Petro antimtén bó aá, “Asanǵe’.” Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eépedeé dyam ahób boŋ Yesue áseǵté mó aá, “A-Simōn, chán ényíne áden akan? Benzébádé kǵŋ é nkōŋsé ésanǵeé e’sanǵé ké’ε tááse? Bǵn bé alon-ε, ngé beken?”†

²⁶ Petro ákwentén aá, “Beken.” Yesue aá, “Nê álũmte nén bán, bán bé alon bēetǵŋenεé asaa.

²⁷ Boŋ ké nê, ábel nén deélinǵsé ábê bad ábe bésanǵe tááse, kǵ ébwēm e’chôb á edib-é-nzab-tê. Súu eche wésēbēē akób, éneǵe chó nsal áte, wǵtǵn mōné míme mékwog sóo tááse asanǵed áwēd-te. Téd mó, ésanǵed sóo.”

18

*Nzéé atómténé mod ambáá
abé á’sō é’ Dyöb?*

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Eebemεé áte ámbid e nê, bembapεε ábe Yesue bēmpǵ áwē, bésēdēd mó bánken, “Nzé-móǵé-’ε atómténé mod ambáá abé á nkamlen mí mín?”

² Hē dóo Yesue áchénlé mwēndem nhóg, áǵíǵē mó áwab ǵíntē,

³ boŋ áhób aá, “Ne mbále nlǵnge nyé nén mεé ésebǵn mod ahǵŋléné áǵē alonǵé boŋ abé nǵŋǵáne anén mwǵn, eéhēlēē-se asól á nkamlen mí mín.

⁴ Né-óó, kénzēé awē asǵǵté yǵl nǵŋǵáne anén mwǵn né móo atómténé mod ambáá abé áǵíntē e bad ábe bédé áse e nkamlen mí mín.

⁵ Kénzēé awē akobé enén ndín e mwǵn á dǵn áǵēm, né akobé mε.

† 17:25 Ene pónǵé beken bóo bésǵǵé’áá tááse é kǵŋ.

⁶ Bonj kénzée awě abělté enén ndín e mwëndem awě adúbpé me mbéb, émbē mbonj né bēntáó ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkónj, bonj béhúnéd-te mó wée edíb é nkwě étómténé achab áse.

⁷ E'beb é' yál áte ne nkónsé áyāle mekəgsen nime mébelte bad mbéb. Mekəgsen métəngéné ape, bonj e'beb é' yál áte ne mod awě abělté mod ampée mbéb.

⁸ Nzé échonj ekáá ké'ε ekuu ébelte wε mbéb, esél chό, épim. Edé mbonj wε ákud alongé ne eped é yál tómaa wε áwónj mekáá mébe ké'ε mekuu mébe bonj bébwém wε á muú nime méēdimē'.

⁹ Melemlem nzé ádonj díd ábelte wε mbéb, ehúd dó, épim. Edé mbonj wε ákud alongé ne díd ahóg tómaa wε áwónj míd mébe bonj bébwém wε á dū-á-muú.

Ngan e ndyɔŋ ní mbód nime mémḃō
(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Nyényín nén bán nyéetédéé nímén mpín ní bán ké nhóg nkóntéd, bán méesaá etógnén. Nlānge nyé nén mée ángel éche éne' bó ébāg á'sō ábe echem Sán awě adé ámín áhóbe bó.*

¹² Chán nyényíné ádén dyam? Nzé mod awóó mbwókel é ndyɔŋ ní mbód, bonj nhóg níbóó, ngómē átedé nímíní móm mé ndyɔŋ ní mbód abog ne abog wée bedyákē medyé á ekone mín áke dé ahed nímé nhóg nime níbóó?

¹³ Ne mbále nlānge nyé nén mée, nzé adĩbté-'ε mó abelé awógén mó menyinje tómaa nímíní móm abog ne abog nime ménkēmbóó.

---

* **18:10** Donje á kálag dé'sō ábáde nchoo 11: *Nyébii nén bán Mwán-a-Moonyonj apedé ásonj bad ábe bébóó.*

14 Melemlem nê dōo echēn† Sáj awě adé ámīn échēdēé aá ké mpín mí mwěndem née mímén mbóo.

Mwǎnyon awě abēnlé wε awusé

15 “Nzé mwǎnyon abēnlé wε awusé, tán mó wée nyúmō bad bébe bēnpēn nyédíí, échu mó dō aláa. Nzé achemé adē awusé, né nyé mwǎnyon nyētimé ásē.‡

16 Bon nzé eékwentene aá mópǎnné wε, etéd mod ampée nhóg ké’ε bébe ékēēn áwē, ábel nén, ‘Mbéb ké ríhée míme éhóbé wεé abelé wε míbyēn ne mbónj ébe ké’ε éláán.’§

17 Nzé eékobe káōne chōm-ée échē mbonj éhóbé, épēēn mó á mwembé. Nzé eékwentene ké bō awóglēn, etéd mó née mod awě eedúbpe áyāl e míme nsōjtēn káa nēngáne nsaad-a-tááε.*

*Yesuε aá bembapεε béwóó
ngine ákōj ne ábe dyam kunze*

18 “Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, kéchéé éche nyébéné á nkōjsé ébēnnédé ámīn. Kéchée-’ε éche nyébágé kunze á nkōjsé, ébágnédé kunze ámīn.

19 Nlānge nyé ámpē nén mēé, nzé nyé bad bébe nyéchēmténé áyāle kéchéé bonj nyéhēdé chó á mekáne-tē, echem Sáj awě adé ámīn ábē nyé chó.

20 Ayāle wée bad bébe ké’ε beláán beláádné áwēm dīn, mémpē ndé áwab tīnté.”

† 18:14 Echēn: donje á kálag dé’sō áwóó echem. ‡ 18:15 Abēnlé wε awusé: donje á kálag dé e’sō áwóó abelé awusé. § 18:16 Nén átēnlédé á kálag e Dyōb, Diōteronomi: 19.15. * 18:17 Bad bé Israel bēndübē nén bán besaad bé tááε bōo bétómténé bad bé mbéb abé, bán béésól-laá á nkamlēn mí mín.

*Ngan e mod-a-nsón a kâh
awě enkênlagsén waáb*

21 Hê dóo Petro ápédé wée Yesue, bon ásedté mó aá “A-Sán, nzé mwanned abenle me awusé pónde téé, ngen étâh ítâhngéné mó alagsen? Kááhse ngen saámbé-ye?”

22 Dóo Yesue átimtanné mó aá, “Nlânge nyé nén meé, saké ngen saámbé, bon móom mé ngen saámbé ne saámbé.†

23 Nê dóo édíí á nkamlen ní mín. Dyöb ákamlanné nêhgáne kâh póg echě echénlé bad ábe bébele nsón ásē echē, ânôn mōné míme bó ké ahéé bēwánlé mó.

24 Abooted áde ábóótédé ânôn mōné míme ábē bad bēwánlé mó, dóo bad bēpéénédé mó mod nhóg awě anwálé mó nkúú ní mōné.

25 Ane mod enkênhenlé ádē alúm atwε, né-ó kâh enhób aá bésóm mó nchoo ne mwaád ne bán nêhgáne betâh, bésóm-me bwēm é’syāāl ábe áwóó. Mmē mōné mēbē ásábe áde alúm.

26 Ane mod ankwě kâh á mekuu, áchāā mó aá, ‘Béé me pónde, mětwe ádon alúm ásyāāl.’

27 Kâh enwóg mó ngol, anchené mó aá ákag, álagsén-ne ádē alúm.

28 Néε ane mod áhídté hē, ambomén waáb awě mómpē abelé’áá nsón ásē e kâh. Waáb ne anwálé mó mwā mōné awě énkēmbuú áte. Dóo átólé waáb á mengōgid, aá ásábe mó mímé mōné.

29 Waáb ankwε mó á mekuu, áchāā mó aá, ábe mó pónde aá, móśsābē mó ádē alúm.

30 Ane mod enkênlagsénné waáb, anhé mó á mbwog aá kááh né asábpé áde alúm bon bēbíđēd

† 18:22 Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donge á kálag dé e’só áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

mó.

³¹ Ade bad ábe bébédé áhed ábe bómpē bébélé'áá nsón ásē e kâḥ bényíné dyam áde ábénlédé, bēnlīḥ bwâmbwam. Bēnkě kâḥ dyam ásyāāl áde ábénlédé aláa.

³² Né-ṓ, kâḥ enchélé ane mod, álāḅgē mó aá, 'Ekúkú é læ nén! Menlagsén wε alúm áde wénwālēē me áyāle wencháḥ me.

³³ Cheé ékáá boḥ weewóge wěn ngol melemlem nēḅgáne me-'ε ménwōgkē wε ngol'?

³⁴ Kâḥ ênlīḥ bwâmbwam, né-ṓ anlóm ane mod á mbwōg aá béwóged mó ndutul. Aá ábé-'ε á mbwōg kááḥ né asábpé áde alúm ásyāāl."

³⁵ Né-ṓ, Yesue ansógtén nén aá, "Nê dōo Titée Dyōbe awě adé ámīn ábenlé. Nzé weélagsene mwānyoḥ ne mīmōḥ nlém rísyāāl, né Dyōb dékōgsēn wε ngáne ene kâḥ énkōgsēnnē ane mod."

19

Ayáged tâḅḅene anan dé mmwaád á e'wōḅgé (Mak 10.1-12)

¹ Ade Yesue ámáá mīmén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwōg e Judeya, áchābē á pēd e edīb é Jodan eníní.

² Ndun e mod enhíd mó áwed, áchōōd-te bad bé nkole.

³ Doḅḅe á Befarisia bémpě áwē ákag mó. Bēnsédéd mó bánken, "Mbéndé echêd ebagé kunze nén bán, mod ánan awě mwaád áyāle nyaa e nzōm ké ehée-yε?"

⁴ Yesue ankwentén bó aáken, “Nyéeláá’é á kálag e Dyöb nén bán á mbooted, Dyöb dênhæg bó mmwaád ne mwenchóm-ε?”

⁵ Dyöb á hóbpe aá, “Ayāle né-ṵṵ, mwenchóm ätedé sáá ne nyan abé ne mwaád, boḡ búmṵ bad béβε bétim mod nhóg.

⁶ Né-ṵṵ, búmṵ béesaá ámpē bad béβε, boḡ bédii mod nhóg. Né-ṵṵ, échē Dyöb áládé, modmod eepáá’.”

⁷ Hê dṵṵ ábē Befarisia bésedtēé mó bánken, “Nzé édé nê, cheé-ṵ ênkāḡ boḡ Mosεε ábagé bad kunze aá, mod áβε mwaád kálag échē elúmte nén bán, e’wóngé é’máá boḡ ānan mó.”

⁸ Dṵṵ Yesue álāḡgéé bó aá, “Mosεε ambäg nyé enén kunze áyāle nyélelé nlém á abum. Enkēmbáá nê á mbooted mé nkōḡsé.

⁹ Né-ṵṵ, nlāḡge nyé nén mēé, mod ké ahéé awē anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ampée, né akábé asón.”

¹⁰ Hê dṵṵ ábē bembapεε bēlāḡgéé mó bán, “Nzé nén dṵṵ mekan mé mmwaád ne nchóm médii, né éesaá nsyāḡ āwōḡ mmwaád.”

¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Saké mod asyāál ahele ákob ádén ayáged. Boḡ dékobnéd ne bad áβε Dyöb ábágé dṵ.

¹² Nyēbíí nén bán, nzṵm édé híin échē ékás boḡ bad béewōō bebaád. Behóg bédé áβε béchyááténé nê. Bémpēe-’ε bédé nê áyāle bad bébélé bó nê. Abíníí-’ε, bébélé yāl nê ábel boḡ bébel nsón mé nkamlen ní Dyöb. Kénzēé awē ahelé ádén ayáge akob, ákob dṵ.”

Yesue anāmté bëndem
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Bad bêmpɛ́n bëndem wê Yesue nén bán ábân bó ekáá á nló, ákânned-tɛ bó. Abē bembapɛɛ bénkânē ábe bad áte.

¹⁴ Boŋ Yesue anláá bó aá, “Nyétɛde bëndem béhyag áwê̄m, nyéekáá bó, áyāle nén, nyaa é bad née bó chóó éwóó nkamlɛn mí mín.”

¹⁵ Né-óó, Yesue ambán ábê bán ekáá á nló. Ambí̄d e nê, anhidé áhed.

Nhɔn mí bad
ne nkamlɛn ní Dyöb

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampɛ́ wée Yesue, áseɗté mó aáken, “A-meléed, dyam á bwâm áhéé rítɛŋgéné abel, ábel nén ríkud alongé áde déemaá?”

¹⁷ Héé Yesue ákwɛntanné mó aá, “Chán éhéé éseɗté me dyam áde áde dyam á bwâm? Mod nhóg mwɛnpɛn mó adé awě adé mod a bwâm. Kongé’ mbéndé é Dyöb nzé ehede we mókud alongé áde déemaá’.”

¹⁸ Dóó ane mod áseɗtéé mó aáken, “Mbéndé éhéé?” Yesue ankwɛntén mó aá, “Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóngé, weechíbé’, weebíde mbón e metóm,

¹⁹ bɛé sóó ne nyon edúbé, édɔŋ-’ɛ mwǎnyon nêŋgáne ehoŋ yǎl.”

²⁰ Héé ene kódemod élâŋgɛé Yesue aá, “Nhíde échén mbéndé ésyā̄l; cheé émpēé éhedne me abel.”

²¹ Yesue antimtén mó aá, “Nzé ehede wɛé móowóó awusé á yǎl ké ahóg, kǎg ésóm bwēm é’syā̄l ábe éwóó, étéd mí̄mê mɔné ébe betóótókē bé bad. Nzé

ebelé nê, wëküd nhon ádyōb. Ene pón dé éhye éhíde me.

²² Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwâmbwam áhídē-’ε áyāle ambē nhon bwâmbwam.”

²³ Héε Yesue álângeé ábē bembapεε aá, “Ne mbále nlânge nyé nén meé élél áte nhon ní mod ásol á nkamlen ní Dyōb.

²⁴ Nlāa nyé ámpē nén meé édé mwān a akan sánkalaa a nyam nēε Kamēl āpon ā epōn é ndōnde tómaa nhon ní mod ásol á nkamlen ní Dyōb.”

²⁵ Ade bembapεε béwógé nén, yāl enkóm bó áte bwâmbwam. Bēnsēdéd bánken, “Nzēé-’ō ahele ákud e’soosōn?”

²⁶ Héε Yesue ánóné bó chóōn bon áhōbē aá, “Ne baányon nén déheleé se ábenléd bon ne Dyōb dyamdyam déelelé áte.”

²⁷ Héε Petro áhóbεé aá, “Nōné’, sētēdté chōm ésyāāl áhíd wε, cheé-’ō ébē nímed nsyōn.”

²⁸ Héε Yesue álângeé bó aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén meé, pón dé echē Mwān-a-Moonyon ádyεé’é á atii dé nkamlen ne éche ehúmé ésyāāl á nkōnsé níme ríhúé’, nyé bad dyōm ne bébe ábe bēhíde me nyémpē nyéēdyéé á metii mé nkamlen, nyékaadtē metúmbé mé Israel dyōm ne mébe.

²⁹ Kénzēé-’ε awē atēdté éche ndáb, baányan, sáá, nyaá, bán, ne eche mbwóg áyāl echēm, ákud chó mbwókel e ngen, ákūd-te alonjé áde déemaá’.

³⁰ Bon bad híin ábe bédé á’sō bōob bélyag mbíd, híin-ne ábe bényag mbíd bēbē á’sō.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hê dɔɔ Yesue ákaleé ngan aá, “Nhóbe nê áyāle nkamlen mí mín rídé nhəgtén nēngáne nwóó-nzag nhóg awě ambíd á ndáb epɔg é mbwembwe áke dé ahed bad ábe ásābēē, ábel nsón áwē nzag-tê.

² Bɔ́ɔbɔ́ bēmpě á nchemtēn áyāle nsábe mé epun é bīn boŋ álómé bó áwē nzag-tê.

³ Ane nwóó-nzag antīm ámbíd ámpē á dyad-tê á ngəŋ abog. Antán bad bé nsón bēmpēe áhed. Bentyēēm ngēn, bēebele’áá chōmchōm.

⁴ Hēe álāngεé bó aá, ‘Nyémpē nyéke nyébel nsón áwēm nzag-tê, mēsābē nyé nsábe míme ríkwógnédé.’

⁵ Né-ɔ́, bēnkě. Amběl melemlem mé dyam á kəd, ne á ngəŋ éláán.

⁶ Dyam ngəŋ étáan nēe ane mod átímé á dyad-tê ámpē, antán bad bé nsón ábe bómpē bentyēēm, bēebele’áá dyamdyam. Hēe áseɗtεé bó aá, ‘Cheé nyébébtεé epun é bīn ésyāəl hén ngēn áde nyébeléé dyamdyam.’

⁷ Bēnkwentēn mó nén bán, ‘Modmod eetédeé sé á nsón.’ Hēe ane mod álāngεé bó aá, ‘Nyémpē nyékag-kɔ́ nyébel nsón áwēm nzag-tê.’

⁸ “Ade ngukél épédé, ane nwóó-nzag anláá awě mod awě anəne ábē bad bé nsón aá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Aá, ábooted ne bad ábe bédímténé apε, ásōg-ke ne ábe bésébpé apε.

⁹ Ambéé bad ábe bēmbootéd nsón á ngəŋ étáan nsábe mé epun é bīn

¹⁰ Ade bad ábe bēnsēbē nsón abooted bépédé ákob nsábe, bēnwēmtēn bán, békud nsábe míme rítómé mí bad ábe bēmbootéd nsón á ngəŋ étáan. Boŋ bómpē bēnkūd melemlem mé nsábe.

11 Ade békóbé məné níme bēmbēé bó, bēmbootéd anyoo áte.

12 Béhōbē bán, ‘Abén bad bēbélé nsón háwa póg chēmpen, ké nê, esábpé bó melemlem nēe sé ábe sēbélé nsón epun é bīn ésyāāl ne enyen é ngine.’

13 Nwóó-nzag antimtén ábē bad nhóg aá, ‘Amúē, meédogéé nyé. Eesaá mbále bán dentíí bán mēbe nyé nsábe mé nsón mé epun é bīn-ε?’

14 Nyékob-póó nímēn məné, nyékag. Mmēn-εé ntíídé mēé mēsābē anén mod awē adímténéé ape melemlem ngáne nsábpé’áá wēmpē.

15 Meewóó’é kunze ábenled nímēm məné ngáne ndáá-yε? Cheé ékáá boη nyébēbtē nlém á abum áyāle ábēm e’boη bé nlém?’ ”

16 Yesuε ansógtén ene ngan aá, “Né-óó, bé’sō bétīm bé mbíd, bé mbíd-ε bétīm bé e’só.”

*Yesuε ahábé ngen echē elónténé
éláán ngáne bēwūū’é mó
(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)*

17 Yesuε ne ábē bembapεε békágé’áá á akuu á Jerusalem. Ade békagké nê dóó áchágé bó á nkag, boη álāngē bó á kun-tē aá,

18 “Pón nyébíi bán dekaγ á Jerusalem, áwed-taá bēbéé Mwān-a-Moonyoη á mekáá mé beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó’-ε bēbéé mbakú bán atāngéné awé.

19 Bēbe mó á mekáá mé bad ábe béesē bad bé Israel. Bó’-ε bēwōódé mó, bēswādtāād mó e’tanγú, bēbōmē’-ε mó á awōg. Boη ámbíd e e’pun é’láán Dyōb dépuúd mó.”

*Nyē-mwān ahεdte bán metii
(Mak 10.35-45)*

²⁰ Ambid e pónde dɔɔ Zebediε mwaád apédé wée Yesuε ne ábē bān bé baachóm bébe, abwóg mebóbón, áchāā-’ε Yesuε aá ábele mó dyam.

²¹ Yesuε ansedéd mó aáken, “Cheé éhedeé?” Dɔɔ ákwentanné mó aá, “Bǎg me akag nén wée, pónde eche wébēē á nkamlɛn, ábēm bān bēn bébe bédyēé wε á nkəg, nhóg ekáá émbáá, aníní-’ε á ekáá é emwɛd.”

²² Héε Yesuε ákwentanné bó aá, “Nyéebii’ é chòm éche nyésɛdté. Nyéēhɛl metuné míme mérépēmē apém-ε?” Bēnkwentén bān béhɛl.

²³ Dɔɔ Yesuε álāngéé bó aá, “Ne mbále, nyéēpēm bon meewóó’ é kunze ápwɛd mod awě ádyéé me á ekáá é mbáá ké’ε á ekáá é emwɛd. Abē e’tál é’díi e’tál ábe é’bágnédé ne bad ábe echem Sán ánábnédé bó.”

²⁴ Ade ábíníi bembapεε dyòm béwógé nê, bēnliín ábē baányan bébe.

²⁵ Né-ɔɔ Yesuε anlad bó áte, bon álāngē bó aá, “Nyébíi nén bān, benkamlɛnε ne bad bémáá bé nkōjsé bēbenlad gíne ákamlɛn bad ábe bédé ásē echáb.

²⁶ Bon éetāngɛnɛé abé nê átíntê echên. Kénzée awě ahede aá móbê mod ambáá átíntê echên, atāngéné abé mbəledε awên.

²⁷ Kénzée-’ε awě ábē mod a’só átíntê echên, atāngéné abé awɛn ntān.

²⁸ Melemlem née Mwǎn-a-Moonyon eépedéé aá bad bēbenle mó, bon apedé ábele bad, ábe-’ε ádē alongé ákɔde bad híin.”

*Yesuε achōjté bad bébe
ábe bēnkwx̄ ndím
(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)*

29 Ade Yesue ne ábē bembapεε béhidtéé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehídé'áá mó.

30 Ene pónde-'óó bad bébe ábe bēnkwx̄ ndim bēndyéé á nkæg ní nzii. Ade bėwógé bán, Yesue atóme', bēmbootéd abón bán, "A-Mwän a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngól!"

31 Ndun e mod echě embé áhed enkáné bó áte bán bédib nsəl. Boŋ bó-'ε bėmbādnēn abón ne ngíne bán, "A-Mwän a mbyaa míme Dabide, a-Sán, wóg sé ngól!"

32 Yesue antyéem, achélé bó boŋ ásedté bó aáken, "Cheé nyéhedeé bán, mbēle nyé?"

33 Bēnkwentén bán, "A-Sán, sēhede bán, ébel sényínen."

34 Yesue anwóg bó ngól, né-'óó ambán bó mekáá á míd. Abwōg-ábwōg bēmbootéd anyínen, béhīdē-'ε mó.

21

Yesue asólé á Jerusalem née kân

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

1 Ade Yesue ne ábē bembapεε békwógé ape á Jerusalem, née bėpédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapεε bébe á'sō.

2 Anláá bó nēn aá, "Nyékag á dyad áde áde nyé á'sō nē. Nzé nyēsólé sólén, nyéētán née bétāngé ésel ne mwän ánkæg. Nyéhune bó nyéhyiinad me.

3 Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékáá boŋ nyéhunne', nyēláá mó bán Sāngwée* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé nē, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé."

---

* 21:3 Sāngwée: káa nwōŋ.

4 Nén dêmbernléd álóned e'yale ábe Dyöb dénlōmēnnē nkal é'dáádəŋ aá,

5 “Aláa dyad á Zayəŋ aá,
Nyénəne', echən kəŋ ehyag áwēn,
asüdté yəl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel.”

6 Né-əó ábê bembapεε bēnkĕ bēbēl-le ngáne Yesuε ánlyāgtēnnē bó.

7 Bēmpεén échē ésel ne mwän, bétéd échab mbóté, bétal chó ámīn, boŋ Yesuε ádiide'.

8 Ekud é bad bēntäl échab mbóté á nzii-tê, ábíní-ε bésēlē' e'kikag é' mií, bétalé' á nzii-tê.

9 Ndun e mod echē ekágé'áá mó á'sō ne echē ehídé'áá mó ámbíd bēmbootéd abón bán,
“Hosána, mekenag mébê ne mwän a mbya míme Dabidε.

Nnam míbê ne ane awě apedé á dīn áde Sāngwéé.
Hosána, mekenag ne Dyöb áde ádé se ámīn!”

10 Néε Yesuε ásólé á Jerusalem nén sólén, bad bésyāəl bēpuutéd, bésεdté-ε bánken, “Nzée ne?”

11 Dóə ene ndun e mod ékwentanné bán, “Yesuε mó adé, nkal é'dáádəŋ a dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia.”

*Yesuε anané bekáb bé nyongé
á Ndáb-e-Dyöb*

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jəŋ 2.13-22)

12 Ámbíd e nê, Yesuε anke asól á Ndáb-e-Dyöb. Annän bad bésyāəl ábe békábé'áá dyəŋ áwēd-te. Ankuné betébelε ábe bad bépénlé'áá mənέ ámīn mekuu ámīn, ákūnē-ε metii mímé bad ábe bésómmé'áá mbəŋgé mekuu ámīn.

13 Anláá-ε bó aá, “Eténlédé nén bán, Dyöb áhóbé aá,

‘Echem ndáb etáŋgéné achəgned bán ndáb e mekáne.’ Boŋ nyětímté chó, ‘mbwəg mé bechífb!’ ”

¹⁴ Bad ábe bēnkwx̄ ndím ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bēmbē áhed bēmpě áwē, ádíid-te bó bwām.

¹⁵ Boŋ áde beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké níme Yesue ábélé, boŋ bēwóg-ke e’saád ábe bēndem bēbónéé á Ndáb-e-Dyöb bán, “Mekənag mébê ne mwān a mbyaa níme Dabide,” bēnlíŋ bwāmbwam.

¹⁶ Bēnsədéd Yesue bánken, “Ewóge chöm-ée ábê bán bēhóbéé-ye?” Yesue ankwentén bó aá, “Ee, nwóge’. Nyéēlāā’é mbêd á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb ábónséné e’ched é’ bēndem ne é’ bán bé nkáál ábe mó mekənag mé bwām-e?”

¹⁷ Ambíd e nê Yesue antədé bó á Jerusalem áke ánāā á dyad á Betani.

Yesue ne alín á ngəl
(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Epəg é mbwəmbwə áde átiméé ámbíd á Jerusalem nzaa enkób mó.

¹⁹ Ade ákagké nē annyín alín á ngəl. Ankě áhed, boŋ enkényínné epum ké ehóg áwedé-mín étóméé byaá. Héé Yesue álāŋgēé ábê bwel aá, “Wéechyáá’é epum ámpē mbêd.” Ábwəg-ábwəg bwel bēnhyéle.

²⁰ Ade ábē bembapəe bényíné nê, yəl enkóm bó áte bwāmbwam. Héé bésədtéé bánken, “Chán ádēn alín á ngəl ámwédé ayéle á mehélé-te nén-ē?”

²¹ Yesue ankwentén aá, “Ne mbále nlāŋge nyé nén meé, nzé nyédúbpé ne nlém nisyāāl, né saké dyam áde mbélé ábén bwel áyāl dēmpen nyébenlé. Boŋ né nyēhele-se nyéláá káəŋne enén mbəəd nén

bán, ‘Hidé hén, éke ébwêm yál á edíb é nkwě-te,’ ébenléd-te nê dën.

²² Nzé nyêwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyöb á mekáne-tê nyééküđ, né nzé nyéhädé nyééküđ.”

*Nsɛdtéd tâηgene kunze eche Yesue
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)*

²³ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyöb, áyāgtē bad. Ade áyāgtéé nê, dóó beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bépédé áwē, bésɛdté mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε wε ene kunze?”

²⁴ Yesue antimtén bó aá, “Me ámpē mšɛdéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dó né me-’ε mēlāā nyé kunze echě níwóó ábel nímén mekan.

²⁵ Edusen éche Jone ádúsánnáá bad héé émbídtē? Embíd ne Dyöb-ε ngé ne baányon?” Bën ne bën bémbootéd apentén bán, “Nzé dehóbé nén bán, ‘Jone echě kunze enhúú ne Dyöb,’ né ášɛdéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkǎη bon nyénkëndúbé mó?’

²⁶ Bon nzé dehóbé bán, ‘Echě kunze ehúú ne baányon,’ né échén ekud é mod ébel syánē mbéb áyāle bad bésyāāl béndübē bán Jone abédéε nkal é’daádǎη.”

²⁷ Né-óó bēnkweñtén Yesue bán, “Séebii’é.” Mó-’ε antimtén bó aá, “Né ké me-’ε ámpē méeláá’é nyé kunze echě níwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bán bé baachóm bébe

²⁸ Yesue ambé ášɛdéd beprise bémháá ne bad bémháá bé dyad aáken, “Chán nyényíné ádén akan tâηgene enén ngan? Mod nhóg abédé awě anchyáá bán bé baachóm bébe. Héε ákíí mwän

ambáá aláa aá, ‘A-mwǎn, kě ébel nsón á nzag-tê chii.’

²⁹ Mwǎn antimtén mó aá móókaá. Boḥ ámbíid e pónde anhənlén mewəmtən, áke.

³⁰ Dóo ane mod ákíí wée mwǎn asad, aláá-’ε mómpē melelem mé dyam. Anén mwǎn antimtén sáá aá, ‘A-Sáḥ, mǝkǝ’ boḥ eékii.”

³¹ Héε Yesue ásedtéé beprise bémbáá aáken, “Atíntê ábén bǎn bébe, ahée ambəl ngáne sáá áhédé’áá?” Bənkwentén mó bán, “Ambáá.” Né-óó, Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, nlanḡe nyé nén meé, besaad-bé-tááε ne bekwaleε bédé asól á nkamlən ní Dyób tómaa nyé.†

³² Nhóbe nén, áyǎle Jone, Ndusene ampě, alúmed nyé nzii echě etyéémé, nyénkəndúbéé mó, boḥ besaad-bé-tááε ne bekwaleε bəndúbē. Ké née nyénnyin-naá nê, nyénkənhənlənné, nyénkəndúbé-’áá mó.”

*Ngan e bebel bé nsón ntéd
(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ Yesue anláá bó aá, “Nyéwóglən ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé awě ankwəl nzag e e’pum é’ mɛl ábe bébenléé mǝm. Ankág chó, ábel bwǎl wée béminéé ábē e’pum é’ mɛl ábel mǝm, alon-’ε ebem áwəd-te wée bədyee’é ǎnɔn nzag áte. Ambéé ene nzag wée bad ábe bóóboó békǎb mbote áte, ákē á alon démpée.

³⁴ Adě pónde épédé eche bəpadéé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembəlede wée ábē bebel-bé-nsón ákobe mó adě asii dé e’pum.

† **21:31** Baá mbáá bé Israel bəndúbē nén bán bekwaleε ne besaad-bé-tááε béésónlé á nkamlən mí mín.

³⁵ Hēε ábê bebel-bé-nsón békóbé ábê bembəledε, béwanné' nhóg, béwūē' ampée, aníníí-'ε béwūēnē meláá.

³⁶ Ámbid é pón dé ane nwóó-nzag anlóm bembəledε bémpēe ábe bēmbuú áte tómaa ábíníí. Ábê bebel-bé-nsón bēmbēl ábê bembəledε melemlen ngáne bēmbēnlé bé'sō.

³⁷ Ámbid e pón dé anlóm awe mwān áwāb, ne mewēmtēn nēn bēbēé mó edúbé.

³⁸ Bon áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwān nēε áhúé'é, dōó bó bēn ne bēn bēhóbēé nēn bán, 'Ndyé-a-mbwóg nēn, nyéhyag! Déwúu mó, ábel nēn, eche mbwóg ésuuned syánē.'

³⁹ Hē dōó békóbé mó, bēbīdēn mó á nzag-tē, bon béwúú-'ε mó."

⁴⁰ Hēε Yesuε áse dtéé ábê bad bēmbáá bé dyad ne beprise bēmbáá aá, "Bōob-pōó, nzé nwóó-nzag ne apedé, cheé ábēnlé ábê bebel-bé-nsón?"

⁴¹ Hē dōó bēkwēntanné bán, "Áwūū ábê e'bébtéd é' bad e'bébtéd é kwééd, ábē-'ε ene nzag wēε bebel-bé-nsón bémpēe ábe bēbe mó ádē asii á mbote nzé pón dé epedé eche bēpádeé e'pum."

⁴² Yesuε anláá bó ámpē aá, "Nyéēlāā-'é mbēd wēε eyale é Dyōb éhóbé nēn bán, 'Aláá ádē belōn-bé-ndáb bēnchenéé dōó átímé aláá dé etógnén abé.

Sāngwéé mō ambel nēn, édé-'ε syánē menyáké.'

⁴³ Né-ōó nlānge nyé nēn mēé, bēkobén nyé etál éche nyéwóó nēε bad bé nkamlēn ní Dyōb, bēbē wēε bad ábe bēbele' ngáne Dyōb áhēdeé."‡

‡ **21:43** Donje á kálag dé'sō ábáde nchoo 44: *Mod ké ahéé awē alúmé ádē aláá amīn ábōgtéd áte. Bon ane awē déhūntēdtē amīn, ányogtéd áte.*

⁴⁵ Ade beprise bémbáá ne Befarisia béwógé échén ngan éche Yesue ákálé, bënchem bán, bóó ákanléé ch́.

⁴⁶ Né-ᵛó béhéde'áá mó akób, boᵇ bémbāᵇ abel nê, áyāle bényín bán, ene ndun e mod enyíné'áá Yesue née nkal é'dáóðəᵇ.

22

Ngan e ngande e e'wóngé (Luk 14.15-24)

¹ Yesue ambé ábenléd ngan ámpē ákalen ábē bad. Anhób aá,

² “Nkamlen mí mín rídé nēᵇgáne kəᵇ póg echē enláá ábē bembəledε aá béboᵇsen ngande e e'wóngé ábe awé mwān a mwenchóm.

³ Ene kəᵇ-'ε anlóm ábē bembəledε aá béke béchəᵇ bad ábe álébpé áyāle ene ngande, boᵇ ábē bad bēnkēnkwenténné aᵇ.

⁴ Héε álóméé bembəledε bémpēe aá béláa bad ábe mólébpé nén bán, ‘Nyébíí nén bán, mmaá nyag ne e'lem ábe é'bóó yāl awúu. Chóm ésyā́l-lε édé mboᵇsén, nyéhyag-kᵛó á ngande.’

⁵ Boᵇ ké nê ábē bad ábe bēnlēbēē bēnkētédte mímé nlébtéd née dyam. Mod téé ahídé'áá mímé ntii ámbíd. Behóg bēnkě áwāb nzag-té, ábíníí béhíde mímab nsón mémpēe ámbíd.

⁶ Abíníí-'ε bēnkōb ábē bembəledε, bēbom bó, béwúú-'ε bó.

⁷ Ene kəᵇ enlᵇ bwāmbwam. Né-ᵛó, anlóm éche sánze. Néε épédé, éwūū bad ábe bēnwūū ábē bembəledε, éhyāād-tε ábē bad dyad.

⁸ Dóo álângeé ábē bembəlede bəmpēe aá, ‘Ngande e e’wóngé emaá mbonşén abé, bon bad ábe rílébpé béekwognedeé chó abé ásē.

⁹ Bəəb-pəó, nyékag á mbom rí nzii á dyad-té, nyéchéle bad bésyāəl ábe bényíné bán, béhyag á ngande.’

¹⁰ Né-ó ábē bembəlede bēnkě á dyad-té, bēlād bad bésyāəl ábe bényinnē, ken mod a bwám ké’ε mod a mbéb, kóəŋ ndáb e ngande enlóg áte.

¹¹ “Kəŋ empě á ndáb-te ânən bad ábe bépédé á ngande. Ade ápédé anyín mod awě enkēnhé asan áde ántəŋgənnē ahé á ngande e e’wóngé.

¹² Héε ásεdteé mó aá, ‘Amúē, chán émwédé ape hén áde wéēhēdeé asan á ngande e e’wóngé.’ Bon ane mod enkēnhóbpé dyamdyam.

¹³ Dóo kəŋ élângeé ábē bembəlede ábe béchágté’áá beken aá, ‘Nyéhan mó mekáá ne mekuu, nyébwēm mó á ebwóg, á ehíntén-tē. Ahed-táá béchyéé’é, bédyāg-ke meson á nsəl.’ ”

¹⁴ Héε Yesue ásógtéé enén ngan ne e’yale nén aá, “Dyöb áchēnle’ bad híin ábé ásē e nkamlen nímē, bon nguse chóo épweɔdnéd.”

*Yesue ne asaa á tááε
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

¹⁵ Ebédé pónde póg echě Befarisia bēnkéé mbom, áhəge Yesue, ábel békóben mó awusé tēŋgene e’yale ábe bēbíd mó á nsəl.

¹⁶ Bēnlōm ábāb bembapεε nchoo ne bad bé epepé éche Hεrəde wéε Yesue. Néε bépédé áwē, bēlāŋgē mó nén bán, “A-meléed, sēbíí nén bán, ekale mbále. Sēbíí’ε ámpē nén bán, ayáge ádōŋ tēŋgene mbéndé e Dyöb áde mbále. Mewēmtən

mé bad ne e'só é' mbom é' bad béehəŋlǎnné ádōŋ ayáged.

¹⁷ Láá-'ε sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désange' tááσε wέε Kaisεε, k̄ŋ e Roma-ye?"

¹⁸ Boŋ Yesuε ambíí mírab mewêmtɛn mé mbéb. Né-ɔ́ ansedéd bó aáken, "Nyé bedog-badé, cheé nyéhəgkéké me?"

¹⁹ Nyélúmed me mone míme básəŋnadté tááσε eched." Bēmpiinéd mó mone mé ekii.

²⁰ Dóó ásédte bó aáken, "Edíídinge éche nzéé chén? Dín áde nzéé-'ε dén?"

²¹ Bēnkwentén mó bán, "Abe Kaisεε." Dóó áləŋgέé bó aá, "Nyébag-kóó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-kε Dyöb éche édé é Dyöb."

²² Ade béwógé nê, yǎl enkóm bó áte. Né-ɔ́ bēnhidé áhed, békē-'ε.

*Ayáged áde Yesuε
təŋgene mpuu ámbíd e kwééd
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

²³ Echê epun chén donge á Besadusia bēmpě wέε Yesuε. Besadusia béndūbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd.

²⁴ Dóó béhóbεé bán, "A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, 'Nzé mod awóó mmwaád boŋ awédé áde bó ane mmwaád béepedεé mwǎn awále, mwǎnyəŋ a abum ahóg atəŋgéné ane nkúd awón, ábel boŋ dín áde mwǎnyəŋ déebō'."

²⁵ Bəob-póó, bad bébéde hén mod saámbé ábe bēmbíd abum ahóg. Mod a'só anwón mmwaád, boŋ awé áde bó mmwaád ne béepedεé bán awále, né-ɔ́ mwǎnyəŋ awě anhíd mó anlyəgnéd ane nkúd a mmwaád.

26 Ane móm̄pē anwé áde bó ane mmwaád béepedeé bǎn awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awě alónténé béléáán, káǎn bēbōm bó mod saámbé.

27 Káǎnne á asóg ane mmwaád móm̄pē anwé.

28 Bǎb-pǎó á pónDé e mpuu, mmwaád awě nzéé ane mmwaád áchagnédte áyāle bó moosyǎl saámbé bēnwōn mǎ?”

29 Yesue antimtén bó aá, “Nyēpane’ áyāle nyéesōnteneé chōm éche eyale é Dyōb éhóbéé, nyéesōnteneé-’ε ngáne ngíne e Dyōb ésógé abé.

30 Ayāle pónDé echě bad bēpuú’ é ámbīd e kwééd mewóngé méebáá ámpē. Bad bēbē nēngáne ángel éche édé ámin, béewōnéné.

31 Nyéeláá’ é mbéd dyam áde Dyōb ahóbé áwēn tǎngene mpuu-yε? Dyōb ahóbé tǎngene ábēd betaa aá,

32 ‘Mε-εé ndé Dyōb áde Abrahamε, Aisigε ne Jakǎbe.’ Dyōb ádíi Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe bēwédé.”

33 Ade ene ndun e mod echě embé áhed éwógé nē, bēmbē menyáké bwámbwam tǎngene ayóged áde Yesue.

Mbéndé ébε éche étómténé etógnén abé

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

34 Ade Befarisia bēwógé bǎn nkwenten níme Yesue ámbéé Besadusia mēmbēl béehēle dyamdyam ahób, bēnladén áte.

35 Hē dǎó bó mod nhóg awě abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akǎg, ásedte mǎ aá,

36 “A-meléed, átíntē mbéndé ésyāāl, ehéé etómténé etógnén abé?”

37 Yesue ankwentén bó aá, “Etàngéné édəŋ Sánḡwéé ádoŋ Dyöb ne nímōŋ nlém nísyāāl, ne échoŋ edəádəŋ ésyāāl, édəŋ-’ε μό ne nímōŋ mewēmtən mésyāāl.

38 Enén mbéndé chō etómténé etógnén abé, ebé-’ε mbéndé e’só.

39 Mbéndé echē elónténé éβε echē chómpē edé etógnén melelem nēŋgáne e’só edii nén ‘Edəŋ mwānyoŋ ḡgáne édáá echoŋ yāl.’

40 Echén mbéndé éβε chōó éwánlé mbéndé éche Mosεε ésyāāl ne mekan níme bekal-bé-e-dəádəŋ béyágté.”

Nsɛdtéd t̄ŋgene

Ane-awě-Béwógté

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Hē dōó Yesue ásɛdtéé abē Befarisia ábe bēnladén áte aá,

42 “Chán nyéwēmtanné t̄ŋgene Ane-awě-Béwógté? A mbyaa níme nzéé áhúú?” Héε bék-wénténé μό bán, “Abíde á mbyaa níme k̄ŋ Dabidε.”

43 Yesue ansɛdéd bó aá, “Cheé-ō enkəŋ boŋ Dabidε áde Edəádəŋ é Dyöb élyágté μό áŋchəḡké μό aá, ‘A-Sán,’ áde ahóbé aá,

44 ‘Sán Dyöβε anláá awēm Sánḡwéé aá,

Dyεé áwēm ekáá émbáá,

káŋ ne á pónde echē mébenlé boŋ ékəḡtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámīn ne mekuu.’

45 Néε Dabidε mwěn ásébpé μό achəḡ aá, Sánḡwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áhεεé abé awe mwān?”

46 Bó modmod bénkēnhēnlé μό dyamdyam akwentən. Bootya échē epun bénkēnchu’ε μό dyamdyam asɛded ámpē.

23

*Elébé tâηγεne bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia*

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ambíd e nê, dóo Yesue álângeé ene ndun e mod ne ábē bembapεε aá,

² “Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bóo bétédé etál éche Mosεε bəəb áyáged bad.

³ Né-ó, nyêtángeéné bó awóglεn nyébelé-’ε mekan mésyāā́l míme bélângeé nyé, boη nyéēbēlē’ mekan míme bébeléé, áyāle béebeléé mekan míme béhóbéé.

⁴ Békaa’ e’deltéd bé nted, bépēmtad bad, boη béesaá mboηsén ábán ké ekaá áwóηgen bó ápém mó.

⁵ Kéchéé éche bébeléé, bébele chó ábel boη bad bényín bó. Békálte’ bán bé ntyág ábe béhágkē nchoo mé e’yale e’ Dyōb áte, boη bétāā́ á mbəm ne á mekaá, béchabte e’túd* ábe béwáa’ é á mengombe mín bwámbwam. ⁶ Bédəə e’tál bé edúbé adyεε á hōm á ngande, bédāη-’ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne.

⁷ Bédəə bán, bad bélente bó ne edúbé ésyāā́l á dyən-tē, bédāη-’ε bán, bad béchəge bó bán, ‘A-meléed.’

⁸ Boη nyé, nyéēmwāg-sε béchəgé nyé bán, ‘Meléede.’ Ayāle meléede nhóg móo nyéwóó, baányanη bó-’áá nyédíí.

⁹ Nyééchəgē-’ε mod ké nhóg á nkōηsé wén bán Titée áyāle nyéwóó-’ε Titée nhóg, awēn Titée awē adé ámín.

---

* **23:5 Etúd:** Béwáá’áá e’túd álúmed bán bébenle Dyōb.

10 Nyéēmwāg-ke se béchəgé nyé bán, ‘Sánġwéeé’ áyāle nyéwóó Sánġwéeé nhóg, Ane-awě-Béwógté.

11 Mod awě adé ambáá átínté e echên atánġéné abé mbəlede awên.

12 Kénzéeé awě achógté yǎl, Dyöb dəsudéd mó, kénzéeé-’ε awě asüdté yǎl, Dyöb déchəgəd mó.”

Yesue asélé bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

13 Dóo Yesue áhóbεé aá, “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe’ ekob é nkamlen ní mín ábel boŋ bad béésǎl’. Nyé bēn nyéesóléeé, nyéēmwāg-kaá bán bad bémpēe ábe béhεde asól bésǎl.†

15 Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ ábel boŋ mod nhóg átimen nyé. Boŋ nzé amaá nyé atimen, nyébelé nyébébed mó nyaa echě ákwógnédé ákud nkógsen á dǔ-á-muú níme rítómé nímen ngen ébe.

16 “Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe békwedé ndím, boŋ bélyāgté bad bémpēe. Nyéyágte bán, ‘Nzé mod amwédé melě á đin á Ndáb-e-Dyöb, né nê déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melě á đin á bwēm é’ gól ábe é’dé áwēd-te, atánġéné abel dyam áde ámwéeéné melě.’

17 E’yókél é’ bad bēn, nyékwedé ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-le, ngé Ndáb-e-Dyöb echě ebélé boŋ gól ebé chöm éche ésáá ásō é Dyöb?

† 23:13 Donġe á kálag dé’só ábádé nchoo 14: *Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélumtan yǎl ne ntóŋ-ntóŋ mé mekáne, nyédumé-’ε mbwóg é bekúd. Né-óó, nyéékud nkógsen níme ríchábé ámín.*

18 Nyêyágte' ámpē bán, 'Nzé mod amwédé melě á dñn dé menyán mé mendε, né nê déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé melě á dñn dé mendε níme méde á menyán mín, atáŋgéné ábel dyam áde ámwééné melě.'

19 Bad bé ndím bén! Cheé étómténé etógnén abé, mendε ngé menyán níme mébélé boŋ nímê mendε mébé chòm éche ésáá á'sō é' Dyöb?

20 Né-óó kénzée' awě amwédé melě á dñn dé menyán mé mendε, né amwédé nímê melě á dñn dé menyán ne mendε ké méhéé níme méde áwedé-mín.

21 Kénzée'-ε awě amwédé melě á dñn á Ndáb-e-Dyöb, né amwédé nímê melě a dñn á Ndáb-e-Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádyεε' áwēd-te.

22 Kénzée'-ε ámpē awě amwédé melě á dñn dé nkoŋ mí mín né amwédé melě á dñn dé atii dé nkamlεn ní Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádíídé áde atii.

23 "Ebēēn nyé bemeléde bé mbéndé ne Be-farisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyêbage Dyöb akab ahóg átíntê e mekab dyôm, ké dé mekúle níme béchâmnεé ndyééd néε mínt, díl ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédeé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele'. Nyéēsaá mbále ne Dyöb, nyéewóó'ε nlém ní ngol, nyéedúbpe-'áa Dyöb. Nyéntáŋgén nímén mésyāāl abel, ésebán nyéchöbte' nímíní.

24 Nyé bad ábe békwédé ndím boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyêbude' mekan níme méesě etógnén ahíd ámbíd. Nyéhúde' púuted á mendíb níme

‡ 23:23 *Mínt, díl ne kúmin*: bédii byaá ábē bēbénládtáá áchám ndyééd.

nyémwāgkē-te, boŋ nyêτdte mbinde émbáá éche édé áwēd-te.

25 “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyêwobpe mbwendé ne dīse ámbíd e ebwóg, boŋ medyé míme médé áwēd-te médíi medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód.

26 Nyé Befarisia, bad bé ndím bén! Nyésébe nyêwobe mbwendé ne dīse áte, káŋne mbíd e ebwóg chómpē ēsāŋ.

27 “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyédíi née soŋ éche bépúbté. Ekine’ áte ámbíd e ebwóg boŋ e’hid ne e’bōó bé ndim mí bad bōó é’lóné áwēd-te.

28 Melemem nê dōó nyényínnadté á’sō é’ bad née bad ábe bésáá boŋ áte nyêlóné ne edogké ne mbébb.

*Dyōb dékōgsēn bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia
(Luk 11.47-51)*

29 “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyêlōó’ soŋ é bekal-bé-e’dáádāŋ bwām, nyêlōŋté-’ε mebón míme bad ábe bésáá.

30 Nyékag, nyêhóbe-’ε bán, ‘Nzé sêmbé á pónde echē ábēd betaa, né sênkênlaténné bó áde bēnwū’ é bekal-bé-e’dáádāŋ áte.’

31 Nê dēn álúmte nēn bán nyênkwentén nēn bán nyébídé á mbyaa míme bad ábe bēwúε’ bekal-bé-e’dáádāŋ.

32 Nyékag-kōó á’sō nyémad nsón míme ábēn be-taa bēmbootédte.

³³ Nyǎ chén! Etɔd é píi ngên. Chán nyémwéé nkógsen ní dũ-á-muú abame?

³⁴ Né-ɔɔ, mǎlōmē nyé bekal-bé-e'dáádəŋ ne bad bé debyéé ne bemeléede. Nyéɛwūū donge, nyébōmē-'ε bó á awɔg. Nyéswādtéd donge e'tangú á ndáb é mekáne. Abíní-'ε nyénané myad ne myad.

³⁵ Awúú áde nyéwúé'ε bó débǎl Dyǒb ákógsén nyé áyāle mekií mé bad ábe bésáá bésyāā́l ábe nyéwúú eben á nkǒŋsé, bootya kwééd eche Abεε awě béwúú ngên, ápe kwééd echě Zakariyaa, mwǎn awě Bεεkayaa. Zakariyaa awě nyéwúú átínté e Ndáb-e-Dyǒb ne hǒm áde bébagéé mende.

³⁶ Ne mbále nlānge nyé nén mεé, enén nyonjel chɔɔ ǎkǔd nkógsen áyāle échén kwééd ésyāā́l.

*Yesuε adé ngɔl
ne bad bé Jerusalem
(Luk 13.34-35)*

³⁷ “Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúé bekal-bé-e'dáádəŋ, nyéwúé nē-'ε bad meláá ábe Dyǒb álómé! Nkénwǎn áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngáne nyaá-kúb ákútanné bǎn, boŋ nyéehédeé etál!

³⁸ Nyénəne', Dyǒb détedé echen ndáb, modmod éebáá-'aá áwéd-te.

³⁹ A mbále, nlānge nyé nén mεé, nyéenyínénné mε díd ámpē káəŋ ne á pónde eche nyééhōbpē bǎn, 'Nnam ne ane awě apedé á dǎn á Sǎngú.' ”

24

*Mbooted mé metake
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Ambid e nê, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyöb. Ade ákagké nê, dóo ábē bembapεε bétáné mó, bon bélāngē mó bán ánone nyaa eche bélóó Ndáb-e-Dyöb.

² Héε Yesue ákwεntanné bó aá, “Ngáne nyényíneé ábē bwēm é’syāāl nê, ne mbále, nlānge nyé nén mée pón dé ěpě echē aláá ké ahóg déelyāgké ámīn e waáb. Bépāntēd mésyāāl áte.”

³ Ankě á Ekone é Menzab ádyēē ásē. Héε ábē bembapεε bétáné mó wée bébédé bēnpēn bon bésēdté mó bán, “Láá sé pón dé echē nímén mekan mésyāāl mébenlédté. E’chemléd é’héé bélūmēd epε échōn ne asóg dé nkōjsé?”

⁴ Yesue antimtén bó nén aá, “Nyétēd pón dé nén modmod eédōgē nyé.

⁵ Bad híin bépě bán bóo bédé Ane-awě-Béwógté. Bédōg-ke bad híin.

⁶ Nyéēwōgē ngáne nzum éwantεé, nyéēwōgē-’ε nzunze é nzum. Bon nyé modmod nyéēnāā’. Mmēn mekan mésyāāl métāngéné abenled, bon saké móo mēlūmēd bán asóg amáá apε.

⁷ Alon ahóg détyēēmēn adíníí nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēēmēn nímíníí. Nzaa ěbē, ndōob-pε eēnāñéd ásē mebwóg ne mebwóg.

⁸ Echén ndutul ésyāāl ébē nēngáne mewε mé’sō níme mmwaád áwógeé nzé ahεde achyáa.

⁹ Ene pón dé békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad ábe békōgsēn nyé, béwúú-’ε nyé. Melon mésyāāl mékóó nyé áyāle dīn adēm.

¹⁰ “Bad híin béewóngé adúbe ámpē. Bébeé nhóg ne aníníí á mekáá mé bad ábe békóó bó. Bó bēn-ne békōón.

11 Bekal bé'daádəŋ bé metóm híin bébīd, bédōg-
kε ekud é bad áhíd bó.

12 E'béb bé nlém á abum béchāgē, né-ó edəŋge é
bad híin ésūd.

13 Boŋ kénzée awě ākaán nímē metake nlém
káəŋ ne á asóg, ākūd e'soósoŋ.

14 Mmén nkalaŋ ní bwám tēŋene nkamlen ní
Dyōb mékanléd nkōŋsé áte nisyāā́l ābəl boŋ meloŋ
mésyāā́l méwōg. Ene pón dé dōo asóg dépεé.

E'bébtéd é' mekan ábe bépě

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

15 “Nyēēnyīn née ekúkú é akan éche épεene
e'són á'sō é Dyōb ébénlédé á Ndáb-e-Dyōb á hōm
áde ásáá * ngáne nkal é'daádəŋ Daniεε ánhōbpē
aá ébenléd. (Nyé ábe nyélaá' nímén mekan
nyésōŋtεn mó bwám.)

16 Nzé nyēnyiné nē, bad ábe bédé á Judeya
bétóm mehélé, béke bésōom á e'kone mín.

17 Mod awě adé á nnoŋ ní ndáb mín eétōgné asud
āke dété d chōm éche édé mó á ndáb-te.

18 Mod awě mó-'ε ámpē adé á nzag-tē, eétimē
āmbīd á ndáb āke dété d sōte.

19 Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkoŋ ne ábe
bémwāŋtē nímē mesú.

20 Nyékānne nēn bán áde abāŋgé détanē nyé á
pón dé e nkóg áde ahéb ádíí ngíne bwāmbwam,
ké'ε á mbwε-mé-nkóme-áte.

21 Ayāle ndəŋge echē ēbē ene pón dé ēbē ndín
echē eébénlédé mbéd bootya nkōŋsé níbootede
káəŋ ne epun é'chii. Dyamdyam née áde
déebenléd-taá ámpē mbéd.

* **24:15 Hōm adé asáa:** ádíí hōm áde bēbageé Dyōb edúbé ne wée
bad béndübē bán, Edaádəŋ éche Esáá édé.

22 Dyöb áamáá ábê e'pun é' metake asél áte. Nzé énkêmbé nê, né modmod éechongé. Boŋ á etútú é bad ábe ápwédé, ásel ábê e'pun áte.

23 Ene póndé nzé mod alángé nyé aá, 'Nyénəne', Ane-awě-Béwógté mó nén' káa aá, 'Môníní,' nyéedúbpé'.

24 Ayāle bad híin bébīdē' ábe békale metóm nén bán, bóo bédé Ane awě Dyöb Awógté. Bekal bé'dəədəŋ bé metóm ámpē bēbīd. Bēbelé menyáké mé ngíne, bēlūmtē-'ε e'chemléd híin. Bēbel nén ábel boŋ bédog káəŋne bad ábe Dyöb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó.

25 Nyénəne', nlāŋge nyé mímén mekan á'sō é' póndé.

26 Né-ɔ́o nzé bad bēlāŋgé nyé nén bán, 'Nyénəne' adé á ehyāŋge,' nyéekāg áwed. Káa nzé bēlāŋgé nyé bán, 'Nyénəne', adé á toŋ-tē hén,' nyéedúbpé'.

27 Epe éche Mwān-a-Moonyoŋ ébē melemlēm nēŋgāne emwədmwəd étóméé á akuu ne á mbəŋ.

28 Ké héé wéε ndim mībāgkē dóo benhəgnənē bēladnēé.

*Epe é Mwān-a-Moonyoŋ
ne asóg dé nkōŋsé*

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 "Ade póndé e ndəŋge ne étōmmē tómén, etondεε ákwε ehíntén, ngən-ne esóg apen. Bet-intine bēbīd ámīn, bēhūn ásē, ngíne-'ε éche édé ámīn énəŋned á e'dii.

30 Ene póndé dóo nyényīnnē néε e'chemléd é' Mwān-a-Moonyoŋ é'bīdé ámīn. Hē dóo metúmbé mé nkōŋsé mésyāəl mébootédte achii ne mbwóg.

Bad bényĩn nées Mwǎn-a-Moonyonj áhúé'é á mbag mĩn, ne ngum, ne ehúmé esyāāl.

³¹ Esaád é elonj émbáá éwōgnēd. Ene pón dé ǎlōm éche ángel á metónjé mé nkōnsé mé syāāl méniin, álad ábē bad áte ábe Dyōb ápwédé, bootya atónjé dé nkōnsé ahóg ápe adíníí.

³² “Nyétēd elánsén wée alín á ngal. Nzé ngen ébóótédé byaá békāālē abided, nyēbele nyēbíí bán nchoj níde benben.

³³ Melemlem nzé nyēnyíné nímén mekan mé syāāl mébenlad, nyēbíí nén bán, Mwǎn-a-Moonyonj akwogé ape,† adé-'e benben.

³⁴ Ne mbále, nlánje nyé nén meé, enén nyonjgel e bad éemaá'é kóáj né nímén mekan mé syāāl mébenlédé.

³⁵ Nkoj ní mín ne nkōnsé bémaá, boj ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

*Modmod eebii' é epun
éche Mwǎn-a-Moonyonj ápeé*

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Modmod eebii' é epun pen ké'ε pón dé echē nímén mam mébenlédte. Ké ángel éche édé amĩn éebii' é, ké mwǎn ámpē eebii' é.‡ Titée mwēmpen mó abii' pón dé eche nímén mekan mébenlédte.

³⁷ Melemlem ngáne émbēē á pón dé eche Noa, nē dōō ébēē pón dé echē Mwǎn-a-Moonyonj ápeé.

³⁸ Ayāle á pón dé eched, byánán mendíb mé mbúú mélōn á nkōnsé-te bad bédyágé'áá bwēm, bémwāg-ke, bebaád ne baachóm bēwōjne, kóáj ne mbwe míme Noa ásólé á bōle é'mbáá-te.

† 24:33 Mwǎn-a-Moonyonj akwogé ape káa pón dé ekwogé ape.

‡ 24:36 Ké mwǎn-ne ámpē eebii' é: donje á kálag déewóó' é ábén e'yale.

39 Bénkêmbíí'é dyam áde ábenlad, kóòḡ ne pónḡde eche mendíb mé mbúú mélónné, méhóód-te bó. Melemlem nê dɔɔ ébenlédté á pónḡde echě Mwǎn-a-Moonyon ǎpéé.

40 Bad bébe bébelé nsón á nzag-tê, Dyöb átéd nhóg, átēdē aníníí.

41 Bebaád bébe békogé medyé, Dyöb átéd nhóg, áchēnē aníníí.

42 Né-ɔɔ nyétēd pónḡde áyāle nyéebíí'é epun eche awen Sǎḡgwéé ǎpéé ǎmpē.

43 Boḡ nyébii nén bán, nzé nwóó-ndáb abyéé'áá pónḡde eche nchíb ǎpéé nkuu, né ádyéé epin ânɔn ndáb. Né enkêmmwaá áá nchíb ábóo mó ndáb.

44 Né-ɔɔ nyémpē nyétóḡgéné mboḡsén abé, áyāle Mwǎn-a-Moonyon ǎpě á pónḡde echě nyéekamtēnēé.

Mbàledɛ a bwám ne mbàledɛ a mbéb
(Luk 12.41-48)

45 “Né-ɔɔ, nyé mod té ábê néɛ mbàledɛ awě awóó debyéé, awě abele-'ɛ mam míme eche sǎḡ álǎḡgé mó áá ábel. Mó adé mbàledɛ awě eche sǎḡ ábánné áá ákamlɛn bembàledɛ ábíníí, anyín-ne nén áá békúdé echab ndyééd pónḡde echě etóḡgéné.

46 Nnam mébē ne ane mbàledɛ awě eche sǎḡ áhūú'é, boḡ atán nēḡgáne ábeleé mam míme ányāḡtēnnē mó.

47 Ne mbále nlāḡge nyé nén mɛé, ane mbàledɛ eche sǎḡ ábané bwēm é'syāēl ábe áwóó áwe mekáá áá ákamlan.

48 Boḡ nzé ane mbàledɛ adé mbàledɛ a mbéb, boḡ ahóbé áwe nlém-tê áá, 'Ebēm áte boḡ echem sǎḡ áhūu.'

49 Né-ᵹᵹ aboótédé ábíníí bembəledε ábe bédé ásē echē awanεn, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne bεmmwé-mīmε.

50 Boη ane mbəledε eche sáη āhūu epun éche éewēmtenεé ne á póndé echē énkēmbíí'é aá āhūu.

51 Ane mbəledε eche sáη ākōgsēn mó hεén. Akōgsēn mó melemlem ngáne ánkōgsēnnē bedogbadé, áhed dó-'aá áchyεé'ε boη ádyāg-ke mesoη á nsəl.”

25

Ngan e ngəndéré dyôm

1 Yesuε ambenléd ngan empée, áhōbē nén aá, “Póndé eche Mwǎn-a-Moonyoη ápεé, nkamlεn ní mín mébēē nēηgáne ngəndéré dyôm éche éntéd ábab e'trúkánη áke dé asin mod awě akude sómbé áke délyáged mó.

2 Atínté echē ngəndéré dyôm, étáan émbē eyókél, étáan-nε énwōη debyéé.

3 Abe bém̄bē eyókél bēnwālē e'trúkánη boη bēnkēnwáléé dyōg dé etrúkánη áde ákwógnédé.

4 Boη ábe bēnwōη debyéé bēnwalé ábab e'trúkánη ne dyōg démpēe á e'píd te.

5 Mod awě akudé'áá sómbé enkēnkobéé apε, né-ᵹᵹ e'chá é'tágté'áá bó, békún-nε.

6 Melúde mé nkuu dᵹᵹ esaád ébídé bán, ‘Mod awě akude sómbé mó ahúe’ nén! Nyéhyag-kᵹᵹ nyétán mó.’

7 Dᵹᵹ echē ngəndéré dyôm ésyāηgé ásē, échágéd ábab e'trúkánη.

8 Héε éche ébédé eyókél élan̄gεé éche énwōη debyéé bán, ‘Nyéwōηgen se ádēn dyōg dé etrúkánη áyāle e'trúkánη ábēd é'dímme’.

⁹ Ngəndéré éche énwōη debyéé entimtén bó nén bán, ‘Aáy! Dyǒg áde séwóó déekwogké syánē moosyáál. Nyéke nyéchan ádēn wéé bésóméé.’

¹⁰ Né-ǒó, ngəndéré chē énkě dyǒg dé etrukán achan. Ade békíí nê, dǒo mod awě akude sómbé ápédé. Echē ngəndéré é debyéé étáan éche émbē mbonşén bǒǒbǒ bēnkě bésól á ndáb e ngande e e’wǒngé bédīb-pe ekob.

¹¹ Ambíd e pǒndé dǒo éhíníí ngəndéré épédé bon bélébpé bán, ‘A-Sáη dibnéd sé ekob!’

¹² Dǒo mod awě akude sómbé átimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlánge nyé nén mée meebii’é nyé.’ ”

¹³ Héé Yesue ásógtéé ene ngan nén aá, “Nyétêd pǒndé áyāle nyéebii’é pǒndé eche Mwān-a-Moonyon ápéé.”

*Ngan e bembəledε bəláán
ábe bényǎgnēdtē ngáb
(Luk 19.11-27)*

¹⁴ Yesue ambád ámpē aá, “Ene pǒndé nkamlen nímín mébē nēngáne mod nhóg awě anlédé eke ake, bon achélé ábē bembəledε alyóg eche ngáb áwāb mekáá.

¹⁵ Ambε bó mod té tǎngene echě ngude. Ambε nhóg e’kálé é’ kábpe é’táan, ábe aníníí e’kálé é’be, ábe-’ε aníníí ekálé ehóg. Amaá-’aá bó abε bon ákag.

¹⁶ Mbəledε awě ankūd e’kálé é’táan antéd nímē melemlem mé pǒndé áke akábén nyonǒg, ákudé’ e’kálé é’táan bémpēe née nsyáη.

¹⁷ Awě mómpē ankūd e’kálé é’be amběl melemlem ákūd-te e’kálé bémpēe é’be née nsyáη.

¹⁸ Bon mbəledε awě ankūd ekálé ehóg ankě echóg alím, atéd nímē mǎné níme awě sǎngwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

19 “Etûn é póndé ámbid enê, sánḡwéé awě ábê bembæledε anhúu, bóṽbṽṽ bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábénlédé nímē mōné.

20 Mbæledε awě ámbéé e'kálé é' kábpe é'taan ampě wéε eche sán, áhōbē nén aá, ‘A-Sán, wembě me e'kálé é'taan ábe ménkābēnnē nyongé bon ríkud e'kálé é'taan bémpēe nēε nsyáŋ, mōómén.’

21 Dóṽ eche sán élanḡeé mó aá, ‘Nê ábóó, edfi mbæledε a bwâm, edé mod a mbále, ebelé bwâm. Ngáne éhélé nsonḡé nsad alyáged, měbě wε nsonḡé nábáá ályáged. Hyăg-kó, déwōg menyinḡe.’

22 “Mbæledε awě bēmbéé e'kálé é' kábpe é'be mó-ε ampě, áhōbē nén aá, ‘A-Sán, wembě me e'kálé é'be ábē ménkābēnnē nyongé bon ríkud e'kálé é'be bémpēe nēε nsyáŋ, mōómén.’

23 Dóṽ echab sán álânḡeé mómpē aá, ‘Ebelé dyam áde ábóó, edii mbæledε a bwâm. Ngáne éhélé nsonḡé nsad alyáged, měbě wε nsonḡé nábáá ályáged. Hyăg-kó, déwōg menyinḡe.’

24 Dóṽ ane-ε awě bēmbéé ekálé é kábpe ehóg ápédé bon áhōbē nén aá, ‘A-Sán, mbíi meé edii mod awě alélé áte. Ehúde' wéε wéewénεé, épādē-ε wéε wéesobεé.

25 Menwóg mbwóg, né-ṽṽ, menkě nímōŋ mōné alime á ndṽṽb-tê. Mmōŋ mōné móṽ rídé, mó-ε wε mén.’

26 “Héε echab sán álânḡeé mó aá ‘A-ebébtéd ne ewōmwōm é mbæledε! Wembíi wεé ndii mod awě ahúde' wéε éewénεé, wεé mpáde-ε wéε méesobεé.

27 Cheé-ṽ ênkăŋ bon weehéde nímēm mōné á ndáb eche békonḡeé mōné ábel nén á ehúu échēm rítân nēε ríchyáá mōné mémmpēe ámín?’

28 Dóṽ ane mod álânḡeé bembæledε bémpēe aá,

‘Nyékoben mó nímê mənέ nyέβε wέε mod awě awóó e’kálé é’ kábpe dyôm.

²⁹ Kénzée awě awóó, Dyöb débād mó abε, äbüd-te awón bwâmbwam. Bon ane awě mó-’ε eewóó, Dyöb dékobén mó kááηne mwämpin awě awóó.

³⁰ Né-óó anén mbaledε awě eésě dyam dé abenled, bébwēm mó á ebwóg-te, á ehintén-té. Ahed-taá áchye’é, ádyāg-ke meson á nsal.’ ”

Mbakú e asóg

³¹ Yesue ambád ahób ámpē aá, “A pónδέ echě Mwän-a-Moonyon ápéé née kâη ne ángel é Dyöb ésyāäl ádyéé á atii dé nkamlen ákáad bad.

³² Bad bésyāäl a nkõηsé bēladén áte áwē e’só. Ene pónδέ ákab bó áte monge méβε melem-nêηgáne nnan-a-mbód ákabéé éche mbód áte, ábānē ndyõη mí mbód ped póg, ábānē-’ε tón é mbód échíníí eped.

³³ Nê dóó ene kâη ébanée bad ábe bésáá á ekáá émbáá, ábānē-’ε bad ábe béesaá á ekáá é emwed.

³⁴ Ade nén débēnlédté, äläā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sán ánámté! Nyéhyε nyékob nnam mé nkamlen ní Dyöb níme ábõηséné nyé bootya pónδέ eche áhágé nkõηsé.

³⁵ Nyééküð nímén nnam áyāle áde nzaa ékóbé me, nyēmbéé me chõm éche méndyēē. Ade píd ékóbé me nyēnhé me mendib mémwē. Ade mpédé-’ε nken, nyēnkõb me bwām.

³⁶ Ade ménkēnwón’έ chõm éche níwáa’έ, nyēmbě me mbóté. Ade ménkēndyě’έ bwām, nyēntogén me. Ade mbédé-’ε á mbwog, nyēnhyě me anon.’

37 Hée bad ábe básáá békwenténné mó bán, ‘A-Sán pónde ehée sennyinnē wε ne nzaa boη sébē wε ndyééd, káa áde píd ékóbé wε boη sébē wε mendíb?

38 Pónde ehée-’áá sennyinnē wε boη sékōb wε nken áwεd mendáb, ké’ε sébē wε mbóté ádē wéewóo’é chōm éche éhāgkē?

39 Pónde ehée wénkēndyε’ε’ε bwām, boη sétōgēn wε, ké’ε séhyē sénōn wε ádē édíí á mbwōg?’

40 Hée ene kāη étimtanné bó áá, ‘Ne mbále, nlānge nyé mée, pónde ké ehée echē nyēmbenlé nē ne mwānned ké ahée, ké awē eésē etógnén, né mée nyēmbelée.’

41 “Hé-’áá álāā’ε bad ábe bédé mó á ekáá é emwεd áá, ‘Nyésyāē me á díd-te, nyé ábe nyékudé nkógsen ní Dyōb. Nyékag á dū-á-muú míme méēdīmē’, míme Dyōb ábōηséné áyāl e Devæ ne éche ángel.

42 Nzaa ewagé’áá me boη nyēnkēmbaá me chōm éche ndyágkē. Ade píd énkōbpē me, nyēnkēháá me mendíb.

43 Mbédé nken, boη nyēnkēnkobpé me áwεn mendáb. Ade ménkēnwōngé chōm éche níwáa’ε, nyēnkēmbaá me mbóté. Ade ménkēndyε’ε’ε bwām, mbé-’ε á mbwōg nyéētōgne’áá me.’

44 Hē dōo békwenténné mó bán, ‘A-Sán, pónde ehée sennyinnē née nzaa, ké’ε píd ékóbé wε, ké’ε née édíí nken, ké’ε áde wéewóo’é chōm éche éwáa’ε, ké’ε ádē ékonléé, ké’ε édíí á mbwōg boη séewōngene wε?’

45 Hée ene kāη étimtanné bó áá, ‘Ne mbále, nlānge nyé mée, pónde ké ehée echē nyēnkēnwōngénné ábén bad ké ahée awē eebéde etógnén, me-εé nyēnkēnwōngénné.’

⁴⁶ Abén bó-aá békĕ âkud nkógsen míme méemaá'.
Bad ábe bésáá-'ε békĕ á alongé ádĕ déemaá'."

26

*Bad bémbáá bé Israel
béhəgke Yesue áwúu mó*

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jən 11.45-53)

¹ Ade Yesue áamáá mímê mam mésyāĭl ayáged,
dóo álângeé ábē bembapεε aá,

² “Nyêbíí nén bán, ámbíd e e'pun é'be Ngande
e Nnyíme-ámín ěbĕ. Echê epun dóo bébeé Mwān-
a-Moonyon á mekáá mé bad ábe bēbomé mó á
awog.”

³ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad
bēmbōm á ndáb wée Kaifase, prise ambáámbáa.

⁴ Ahed dóo bēbélé'áá ntíi ákób Yesue á mesom-
tê, áwúu mó.

⁵ Bon bēnhōb bán, “Deébēlē nê á mbwe ní ngande,
áyāle nén bad bēpēén epuutéd.”

*Mmwaád nhóg awógté
Yesue á dyad á Betani*

(Mak 14.3-9; Jən 12.1-8)

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simone awĕ
akékolé nkole mé meləŋ.

⁷ Ade ádyákgĕ ndyééd nê, dóo mmwaád nhóg
ápédé áwē ne apom á dyǝg dé elod é bwām áde
dēnlĭl nkun, ásyog mó dó á nló.

⁸ Néε ábē bembapεε bényíné nê, bēnlĭŋ, bésēdté-
'ε bánken, “Cheé ékáá bon anén mmwaád ábēbtē,
enén nyaa e dyǝg?”

⁹ Béhélé'áá se bésóm ádén dyǝg nkun mbáá,
béwóngén betóótōkĕ bé bad.”

10 Yesuε ambíí mam níme ábê bembapεε béhóbé'áá. Né-ṵ anláá bó aá, “Cheé nyétagtεé anén mmwaád? Dyam ádě ábénlé me átómténé aboη.

11 Betóótōkē bé bad bēbē ne nyé pónđé ésyāāl, boη me pen méebáá ne nyé pónđé ésyāāl.

12 Asyōgé me áđen dyōg á nló áboηsen me áyāle nlíme nímēm.

13 Ne mbále, nlāηge nyé nén meé kéhéé ádě nímén nkalaη ní bwām mékanlédté nkōηsé áte rísyāāl, béhōb dyam ádě anén mmwaád ábélé, ákamtεn mó.”

*Judasε akwěnténé Yesuε asóm
(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)*

14 Ambíd e nê, mbapεε nhóg átíntê e dyóm ne bébe ábe Yesuε, awě béchágé'áá bán, Judas Iskariōde ankě beprise bémbáá atán.

15 Héε ásedtεé bó aá, “Cheé nyébeé me nzé mbagé Yesuε áwen mekáá ábel nyékób mó?” Dóo bétóó móom mé kábpe meláán boη bébágé mó.

16 Bootya ene pónđé dóo ábóótédé nzii ahεd ásóm mó áwāb.

*Yesuε ne ábē bembapεε bétómté
Ngande e Nnyíme ámín
(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jōn 13.21-30)*

17 Bōab-pōó, pónđé e Ngande e Ewele-é-Ngên empě. Á epun é'sō é ngande, bembapεε ábē Yesuε béntān mó, bésεdté mó bánken, “Héé wédāηgé wεé séboηsen wε ndyééd e Nnyíme-ámín?”

18 Dóo Yesuε álóméé bó á dyad-tê wéε mod nhóg aá, beláa mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem

póndé emaá apε. Awôη ndáb dóo syáābe ábêm bembapεε sédyēē ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.”

¹⁹ Né-óó bembapεε bēmbēl ngáne Yesuε ánllāā’ē bó, bēmbonşén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín.

²⁰ Ene ngukél Yesuε ne ábē bembapεε bēndyεé ásē, bēdyāg ene ndyééd.

²¹ A ndyééd mín wê, dóo Yesuε álângeé bó aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén mēé nyé mod nhóg äbē me á mekáá mé bad bé ekoyí.”

²² Nén dénwōgēd bembapεε ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mó asēded nhóg ámbīd aníníí, bán, “A-Sáη, ndúbpe mēé saké me.”

²³ Dóo Yesuε átimtanné bó aá, “Mod awē súmō séētādé ewele á dīse-tē atāde ahóg móōsōm me.

²⁴ Mwān-a-Moonyon awē ngáne étenléde, bon medim ne ane mod awē āsōm mó. Ebágé’áá bwām ne ane mod nzé bēnkētōgen mó achyáa.”

²⁵ Héε Judase awē ankwentén Yesuε asóm ásēdtéé mó aá, “A-meléed, me-yε?” Héε Yesuε átimtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyééd e Sāngú

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

²⁶ Ade bēdyákē ndyééd nê, dóo Yesuε átédé ewele, ásāgnān Dyōb, bon ákabtáád áte, ábagé ábē bembapεε áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyê, echem yäl nén.”

²⁷ Ámbīd e nê, antéd mbwendé mí mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, bon áhōbē nén aá, “Nyé moosyäl nyémwê.

²⁸ Mmēm mekií mômén. Mmén mekií médii melē mékōlē. Mmén mekií mésyógkē á nló ní bad híin, ábel nén Dyōb álagsen bó mbéb.

29 Nlânge nyé nén meé, méemwáá nímén m̄im ámpē kóáñ ne epun éche mémwēē mó ekóólé ne nyé á nkamlen nímē echem Sáj.”

30 Bénkōn nkáñgé mé nságnen. Néε béamáá akón, bēnkě á Ekone é menzab.

Yesuε ahóbé ngáne

Petro dbāngē mó áyāl

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

31 Ade bépédé á ekone m̄in, dóo Yesuε álángeé ábē bembapεε aá, “Nkuu nén dēn, nyé baásyāāl nyéenyagéd, nyétēdē με. Nyéenyagéd, áyāle dyam áde débenléd ne με. Eténlédé nén bán, ‘Měwūū nnōn-a-mbód, éche mbód ésyāāl épántéd áte.

32 Boñ áde echem Sáj ápuúdté με, mēkě á’sō á Galilia, áwed-taá nyétānnē με.’ ”

33 Ade Yesuε áamá ahób nê, dóo Petro áhóbεé aá, “Ké moosyāāl ambāñ we áyāl, με pen méetedéé we mbéd.”

34 Dóo Yesuε átimtanné mó aá, “A-Petro, níláa we meé, nchóm-a-kúb adêhób aá móto’ nkuu nén, wěbāñ με áyāl ngen éláán.”

35 Dóo Petro ábádtεé mó áte aá, “Ké nkáñ móó bésēlēε με, méebāngé we áyāl mbéd.” Abíníí bembapεε bésyāāl bómpe bēnhōb melemlen.

Yesuε akánné á Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

36 Ambíd e nê, Yesuε ne ábē bembapεε bēnkě á abwóg á hōm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bépédé, Yesuε anláá bó aá bédyεε áhed, aá mó-ε mósídté’ á’sō, ákáne.

37 Ade ákagké, ankeén Petro ne bán ábe Zebedie bébe. Ndange ne metake híin bēbédé mó á nlém-té.

38 Dóo álângeé bó aá, “Ndənge echë edé με á nlem ehële-se ewúú με. Nyélyəg hén, nyédyεen με epin.”

39 Dóo Yesue ásidté á'sō ámpē boŋ ábwēmē yǎl ásē. Ankúden ásē, ákānnē aá, “A-Tê, nzé ébóhnedé we, ékóbén με nímmén metuné. Boŋ ké nê, bël ngáne ébóhnedé we, saké ngáne ébóhnedé με.”

40 Ade áamá akáne, antīm ámbid wée ábê be-mbapεε béláán. Antán née békúnée, boŋ álāngē Petro aá, “Cheé ékáá boŋ nyéēhële awεsen ádyεen με epin ké háwa póg?

41 Nyédyεε epin, nyékānne ábel nén Dyöb déemwäg-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídáá, boŋ ekob é yǎl édé mbwóg.”

42 Yesue anke akáne ámpē, áhōbē nén, aá, “A-Tê, nzé édé nén bán, weéhēlē-se ékōbēn με nímmén nted mé metuné, ésebán mpémé mó, ébel ngáne ébóhnedé we.”

43 Née átímé ámbid ámpē, antán née ábê be-mbapεε bédii békúnée áyāle e'chá bémbē bó á dīd bwāmbwam.

44 Yesue antīm ámbid á mekáne ámpē ngen éche élónténe éláán, áhōbē melemlem mé e'yale.

45 Hê dóo Yesue átímé ámbid ámpē wée ábê be-mbapεε, boŋ álāngē bó aá, “Nyélyəgé nyékúne', nyékómme-'ε nyé áte-yε? Nyénəne', pónde-'aá epedé nén eche bébéé Mwän-a-Moonyoŋ á mekáá mé bad bé mbéb.

46 Nyépáde ásē dékag. Nyénəne', mod awě akii me ntúré mó ahúé' nén.”

*Békóbe Yesue
(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jən 18.3-12)*

47 Ehób éepedeé Yesue amaa á nsəl bon Judase ápag. Judase, mbapere nhóg átíntê e bembapere dyóm-ne-bébe ábe Yesue, ampě ne amute ádě dēnwālē nkwáté ne mbid. Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bóó bénlōm ábê bad.

48 Ntúrē awě Yesue amad bó e'chemléd abe aá, “Kéznéé awě méhēē t̄l, né mod awě nyéhedeé mōne, nyékōb mó.”

49 Née Judase ápedé pēén, atóm-me wée Yesue, álēléd mó aá, “A-meléed, nsan mbê ne we.” Ahé-'e mó t̄l.

50 Yesue antimtén mó aá, “Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé abel-ε?”* Hê dōó ábê bad bésídté á'sō, bon békōbē' Yesue, bēwéd-te mó acháā.

51 Hê dōó mod nhóg átíntê e bad ábe bémbē ne Yesue ádólé nkwáté á abám, née átómté mó bon asél-le ntān awě prise ambáámbáa etúu.

52 Dōó Yesue álāngeé ane mod aá, “Timéd mímon nkwáté á abám. Kéznéé awě awanne nkwáté, nkwáté móó bēwūennē mó.

53 Weebii'ē nēn wēé nzé nhědné echem Sān nwōngēn, wēé né ábwōg-ábwōg, ālōmē me e'chon ne e'chon é ángel áwōngēn me-yε?

54 Bon nzé mbelé nê, né chán-nō kálag e Dyōb echě ehóbé nēn aá, nēn átāngéné abenled élōnnē?”

55 Hée Yesue álāngeé ádě amute aá, “Nchīb móó rídí awě nyéhyédé akób ne mbid ne nkwáté-yε? Epun téé mbéde á Ndáb-e-Dyōb, r'yāgtē bad, bon nyéekóbe me.

56 Bon mímén mésyāāl mébénlédé álóned mam míme bekal bé'dāódān bétélé á kálag e Dyōb.” Hê

* **26:50** *Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé abel'ε? Káa, Amúē, cheé éhyédé abel hén?*

dóo bembapεε bésyā̄l bétédte mó, boη bétómé mehélé.

Bépééné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jøn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hê dóo bad ábe bénkōb Yesue békééné mó á ndáb wée Kaifase awě ambé Prisε Ambáámbáa. Ahed dóo bemeléede bé mbéndé ne bad bémháá bé Israēl bémpeē bēnladénné áte.

⁵⁸ Ade békεενεé Yesue nê, Petro ahidé'áá mó ámbíd mwā etún káāη béπε nchiitεn ne eyáde éche Kaifase. Néε ápedé áhed ansól á eyáde-tê, ádyē ásē ne benon bé Ndáb-e-Dyōb, ábel nēn ányīn ngáne nkáásé míme Yesue mésōgkē.

⁵⁹ Bōob-pōó, beprise bémháá ne bad bé káánsel bésyā̄l bēhéde'áá bad ábe bēbíd mbōη é metóm á nló wée Yesue ábel nēn bēwúu mó.

⁶⁰ Ké nēngáne ekud é bad énhyē mbōη é metóm abíd áwe nló, bēnkēnkóbénné mó awusé ké ahóg. Káāη ne á asóg, dóo mbōη ébe ébídé, éhōbē nēn bán,

⁶¹ “Anén mod anhób áá, móhele móbōōtēd Ndáb-e-Dyōb áá mólōη-ε chó ámbíd ámpē áfintē e e'pun é'láán.”

⁶² Ade Prisε Ambáámbáa éwógé nê, dóo átyéémé ámīn boη ásedte Yesue aáken, “Weewóó'ε dyamdyam áhób tēngene dyam áde ábén bad bēhóbé wε á yāl-ε?”

⁶³ Boη Yesue enkēnkādénné mó. Hê dóo Prisε Ambáámbáa álāngεé mó ámpē áá, “Ne melē á dīn á Dyōb áde áde á alongé, láá sé mbále, wε-εé edé Ane-awě-Béwógte, Mwān a Dyōb-ε?”

⁶⁴ Hê dóo Yesue ákwεntanné mó áá, “Ngáne éhóbé.” Yesue ambád-te ámpē áá, “Á mbále, nlānge

nyé nén mɛé bootya enén póndé, nyéenyin née Mwän-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyéenyin-ne née ádyéé á mbag mîn, ásudéé á nkönsé.”

⁶⁵ Dóo Prisɛ Ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólíí, bonj álāngē bad bé kóte aá, “Asyáá Dyöb! Mbónj éhéé émpɛe déhedéé? Nyé baásyāā nyéwógé bɔɔb ngáne ásyáá Dyöb!”

⁶⁶ Dóo ásedtɛé bó aáken, “Chán nyéwémtené?” Héɛ békwénténé bán, “Akwedé nkáá, atāngéné-’ɛ awé.”

⁶⁷ Dóo donje á bad bébóótédé mó meléed asobted á’sō, bébɔmé-’ɛ mó. Abíníí-’ɛ bébɔmé mó mebén,

⁶⁸ béhóbé-’ɛ bán, “A-mod awě ahóbé aá móó módē Krístəə, láá-’ɛ sé mod awě abɔmé wɛ.”

Petro abáá Yesue áyāl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jɔn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ene póndé Petro andyɛé ásē á eyáde é kóte-tê. Hê dóo ngɔndéré e mbəledɛ póg épédé áwē, bonj éhōbē aá, “Wɛ nén, edé nhóg awě awōñné’áá Yesue, ane mod awě abídé á mbwóg e Galilia.”

⁷⁰ Bonj Petro antánj á’sō wéɛ ábê bad bésyāā, ákwɛntén aá, “Meebíí’ɛ dyam áde éhóbéé.”

⁷¹ Ade ámáá ahób nê, antim á mmwɛ mé eyáde é kóte. Ahed dóo mbəledɛ a ngɔndéré ampée ányíne mó, bonj álāngē bad ábe bébéde áhed aá, “Anén mod abédé ne Yesue, mod a dyad á Nazaret.”

⁷² Bonj Petro antánj ámpɛ, áhōbē nén aá, “Mmwág melě nén mɛé meebíí’ɛ mɛ ane mod.”

⁷³ Eebeméé áte, bad ábe béntyēēm áhed bēmpě wéɛ Petro, bonj béhōbē nén bán, “Etáa ngên, edé

nhóg awě ahidé'áá ane mod. Mbwéd e ehób echôn epanle wε áte, nén ebíde á mbwóg e Galilia.”

⁷⁴ Dóo Petro ámwākē melě aá, “Dyöb ákógsen me nzé nkale metóm! Meebíí'é ane mod!” Ade áamááhób nê hóbén, nchóm-a-kúb antón.

⁷⁵ Dóo Petro ákámtené ehób éche Yesuε ánlāá'é mó aá, “Nchóm-a-kúb adéhób aá mótōo', wěbān me áyāl ngen éláán.” Dóo Petro ábíde á ebwóg-te, bon ábēnlē awé. Anchií bwāmbwam.

27

Békééné Yesuε wée Payledε

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jón 18.28-32)

¹ Née bīn é'sánjé sánjén, beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bésyāal bēmbotéd Yesuε ahəge ngáne béwūū'é mó.

² Bēnhaŋ mó, bēbāg-ke mó á mekáá wée Payledε awě kəŋ e alon á Roma êmbanéeé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónde eched.

Kwééd eche Judase

(Mbel 1.18-19)

³ Ade Judase, ntúré awě Yesuε ányíné nén aá kóte ebagé mbakú nén bán béwūu Yesuε, ambé ngəl ne awusé áde ábélé. Nê dēnkəŋ, antéd móom mé kábpe méláán nime beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēmbéé mó, áke átímtéd bó ámbíd.

⁴ Anhób aá, “Mbelé mbéb áke mod ntúré awě eébele dyamdyam, awě béwūū-'aá bəəb ngēn.” Dóo bétímtanné mó bán, “Cheé séwóó abel ne nê? Nê áñone wε.”

⁵ Née Judase áwógé nê, ambwémé bó nímê móom mé kábpe méláán ásē wée bémbēē á Ndáb-e-Dyöb. Née áamá abwém, ambíd áke ápan yäl.

⁶ Beprise bémbáá bēnlād nímê mōné áte, bēhōbē nén bán, “Mmén mōné rídii mōné mé eben. Né-óó, mbéndé eébagéé kunze nén bán déladtēn nímén mōné ne mōné rí Ndáb-e-Dyöb.”

⁷ Ade bémáá ahəgtēn tēngene nímê mōné, bēntēd mō, bēchānēn etúú éche ébédé etúú é mod nhóg awē atumé’áá mbeé. Bēnchan chō, álíme beken.

⁸ Nê dóó ákáká boŋ káŋ ne’ chii, bēchəg échē etúú bán, Etúú é Mekii.

⁹ Nén, dēmbēnléd álóned e’yale ábe nkal é’dáádəŋ Jeremayaa ánhōbpē aá, “Bētēd móom mé kábpe méláán níme rídé nsoŋgé mí mōné níme doŋge á bad bé Israel bēnkweŋtēnné asábe áwe nló,

¹⁰ bēbēnléd áchanēn etúú éche ntumé-mbeé. Nén dóó Dyöb dénláá’ é me aá, mbel.”

Payledε akáádté Yesue

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jəŋ 18.33-38)

¹¹ Enén pónde-óó Yesue antyéém á nkáásé á’sō wée Payledε awē akāmlánnáá mbwóg e Juda. Payledε ansedéd mó aá, “Wée edé kəŋ e bad bé Israel-ε?” Yesue antimtén mó aá, “Ngáne éhóbé.”

¹² Boŋ áde beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēnhōbpē mó mam áyāl, enkēnhōbpé dyamdyam.

¹³ Né-óó Payledε ansedéd mó aáken, “Weewógéé nímén mam mésyāəl níme ábén bad bēhóbéé we áyāl-ε?”

¹⁴ Boŋ ké nê, Yesue enkēnhōbpé ké eyale, nê-’ε dénkōmēd Payledε yäl áte bwámbwam.

*Mbakú e kwééd eche Yesue
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jøn 18.39-19.16)*

15 Bɔɔb-pɔɔ, mwě téé nzé Ngande e Nnyíme-ámín empě, Payledε ammentén mod a mbwɔg nhóg abided á mbwɔg. Ane mod abágé'áá mod ké ahéé awě bad bé dyad bêmpwεdté.

16 Ene pón dé mod a mbwɔg nhóg ambé awě béchágé'áá bán Barabase. Ane mod ambyéén bwâmbwam áyāle e'bébtéd é' mekan ábe ábélé'áá.

17 Né-ɔɔ áde ndun e mod éládné áte á ndáb wée Payledε, ansédéd bó aá, “Nzé-módé nyéhεdεé bán mbided, Barabase ké'ε Yesue awě béchágéé bán Krístæ?”

18 Ambel nén áyāle ambii bwâm aá prise ambáá ne baámbáá bébágé Yesue áwe mekáá áyāle kónjí embé bó áte.

19 Ade Payledε ádyéé á atii wée ákáádté'áá bad, mwaád anlómé mó nsəl aá, “Weewóó dyamdyam âbel ne mbakú eche ane mod awě eébele dyamdyam, áyāle nnǎngé mó nló nkúu míme rítómé nén míme rítágté με bwâmbwam.”

20 Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bénsəl ábê bad áte nén bán beláa Payledε abided dásɔ Barabase bon ábe mbakú nén béwúu Yesue.

21 Né-ɔɔ, áde Payledε ásédté ábê bad aá, “Áyāle ábén bad bébe, ahéé nyéhεdεé bán, mbided?” Bó moosyáál bēnkwentén bán, “Barabase!”

22 Dóo Payledε ásεdteé bó ámpē aá, “Chán-nō nyéhεdεé bɔɔb bán mbel ne Yesue awě béchágéé bán Krístæ?” Dóo békwentanné bán, “Bécome mó á awɔg!”

23 Héε Payledε ásεdteé bó ámpē aá, “Áyāle chán? Ebébtéd ehéé ábélé?” Bon bēnnabé abón bán,

“Bomé mó á awɔg.”

²⁴ Ade Payledε ányínε áá móshelēē se móhənlén ábê bad mewēmtεν təngene mbakú eche Yesuε, ábán nén áá, ábê bad béεπεεne’ mpuutéđ, dɔ́ átédé mendíb boŋ áwobpé mekáá áwab e’só, áhōbē-’ε áá, “Mekáá mészáá με áyāle kwééd eche anén mod. Nê ánəne nyé bēn.”

²⁵ Héε ene ndun e mod ékwentanné bán, “Sékwěnténé. Mmē mekií mébê áwəd nló, nchoo ne nímēđ nchyáátén!”

²⁶ Né-ɔ́, Payledε ambídtéd bó Barabasε. Ambě kunze áá, sánze ébɔm Yesuε, boŋ béke bébome-’ε mó á awɔg.

*Sánze éwélé Yesuε
(Mak 15.16-20; Jɔn 19.2-3)*

²⁷ Sánze éche Payledε éntēđ Yesuε, ékēēn mó á eyáde é nkamlεε, bélād-τε baáb ábíníí bésyā́l áte áhed.

²⁸ Béhūđ mó mbóté áyāl, béhé mó mengombe níme ní’yəge’ níme níwágné mengombe mé kəŋ.

²⁹ Béntēđ ngεn é mechə, bélóó mó ekóté éche émbē néε ekóté é kəŋ, béhé mó chɔ́ á nló. Béhē mó ntóŋ á ekáá é mbáá te, bébwəgkē-’ε mó mebóbóŋ áwεl mó. Béhóbé’áá nén bán, “Edúbé ébê ne wε, a-kəŋ e bad bé Israel!”

³⁰ Dɔ́ bébóótédé mó meléed asob á yāl, boŋ bétēđé nímē ntóŋ, bébɔmé mó á nló.

³¹ Ade bémáá mó awεl, béhūđ mó nímē mengombe á yāl, bétīmēđ éche mbóté. Néε bémádé nê, bénkéén mó áke dé ábome mó á awɔg.

*Bébómmé Yesuε á awɔg
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jɔn 19.17-27)*

32 Ade békagké nê, née échê sánze ébidēnē Yesue á dyad-tê, dǝw bebómné mod awě ambíd á dyad á Sirine awě béchágé'áá bán Simone. Héε békóbé mó, boŋ bépēmtē mó awog áde Yesue bán áhídne mó dǝ ambíd.

33 Dǝw bépédé hǝm áde béchágé'áá bán, Golgota, awě adé nén bán, “Hǝm dé Ebóŋgél é Nlǝ.”

34 Ahead, bēmbě Yesue mǝm mǝmē bēhédé achachəə áte. Boŋ ádě áwógléné mó á nsəl, enkēnkwenťenné amwé.

35 Ade bémáá mó abome á awog bēnsǝd mbambú akab éche mbóté.

36 Née bémáá mó mbóté akab, bēndyεé áhed anon mó.

37 Bēntěl echě nzom e kwéed á abámbé nén bán, “Yesue mów nén, kəŋ e bad bé Israel.” Bēntēd ádé abámbé, bebómē áwe nlǝ-mǝn.

38 Bēmbomé bechǝb bébe á awog nchoo ne Yesue, nhóg á pəd e ekáá émbáá, aníní-'ε á pəd e ekáá é emwəd.

39 Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bebómé'áá nlǝ bebwēmme-'ε mó nzyǝŋ

40 bán, “Wenhób wεé mósbōōtēd Ndáb-e-Dyǝb, wεé mǝlǝŋ-'ε chǝ ámpē áfǝntē e e'pun é'láán. Nzé wε-εé edé Mwǝn a Dyǝb, sǝŋ echon yǝl, ésud ásē á awog hē.”

41 Bepriεe bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bǝmpē bēwélé'áá mó, bēhōbē bán,

42 “Achǝŋtē'áá bad, bǝb eéheleé yǝl awǝŋgen. Nzé ne mbále mǝdé kəŋ e alon á Israel, ásud-tǝǝ á awog hē bǝb. Hē dǝw sédūbēē bán mǝdé Ane-awě-Béwǝgté.

43 Adúbpe áá Dyǝb ádé ne mó, áá módē-'ε Mwǝn

a Dyõb. Ahâ! Dyõb áwõηγεν-νωó mó bõõb dényĩn.”

⁴⁴ Káõη ne bechĩb ábe bêmboméé á awõg nchoo ne Yesuε bómpē bésyáá’áá Yesuε.

Yesuε awédé

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jõn 19.28-30)

⁴⁵ Ade bĩn é’pédé kãd, ehĩntén ênkwě hõm ásyããl káõη ne ngãη éláán.

⁴⁶ Dóõ Yesuε álébpé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatãni,” awě adé nén bán, “A-Dyõb ádêm, a-Dyõb ádêm, cheé ékáá bonj étεdté mε?”

⁴⁷ Née donje á bad ábe bêmbē benben béwógé nê, bénhõb bán, “Achênle Elaijaa aá áhyε áwõηγεν mó.”

⁴⁸ Abwõg-ábwõg bó mod nhóg annyãgéd, antéd kuchá, ásõm á ntõη, átãdē á ebéntéd é mĩm tê, bonj áhãg mó á nsal aá ámwê.

⁴⁹ Abiníí-’ε béhõbē nén bán, “Nyémwε, dényĩn nzé Elaijaa áhyε mó awõηγεν.”

⁵⁰ Hê dóõ Yesuε álébpé esaád ámpē bonj ámyě-’ε nlém.

⁵¹ Ene pónde chèn abad ádē dênkãb Ndáb-e-Dyõb áte, dẽnsalé áte e’pεd é’bε bootya ámĩn káõη ne ásē. Ndõõb ennãηnéd, meláá mésanlé áte,

⁵² sonj énednad. Ekud é bad bé Dyõb ábe bêmmad awé bêmpuú,

⁵³ bébíd á sonj-tê. Ambíd e pónde áde Yesuε ámáá apuu, bẽnkě á dyad tê á Jerusalem. A dyad tê wê, ekud é bad ényĩn bó.

⁵⁴ Née mod ambáá a sánze ne sánze éche énoné’áá Yesuε bényíné née ndõõb énáηnédé, bényĩn-ne mekan mésyããl míme mébénlédé, mbwóg ménkõb bó bwãmbwam, béhõbē-’ε nén bán, “Ne mbále, anén mod abédéε Mwãn a Dyõb.”

⁵⁵ Ekud é bebaád éche êmbootéd Yesue ahíd ámbíd se á Galilia, béwōngān-ne mós, béntyēēm etûn, bēnōné mekan mésyāēl níme mébenlad.

⁵⁶ Atíntē e ábē bebaád, Maria Magdalene, Maria awě abédé nyaá awě Jemse bós Joseb, ne nyaá awě bán ábe Zebēdiē bémbē áhed.

Nlíme níme Yesue

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁵⁷ Néē ngukél épédé, nhōn ní mod nhóg níme béchágé'áá bán Josebe mēmpě. Ane mod abédéē mod a dyad á Arimatia. Mósmpē abédé nhóg awě ahídé-'áá Yesue.

⁵⁸ Ankě wée Payledē áá ábe mós kunze átéd ndim níme Yesue. Payledē ambě kunze nén áá bébe mós ndim níme Yesue.

⁵⁹ Josebe antéd ndim níme Yesue, ákāān mós mbóm e ekóólé,

⁶⁰ alímé mós á son eche bēpwógé á eláá-tē. Ene son ebédé-'ē son e ekóólé echē Josebe mwēn ánwōngē. Ámbíd e nē, antínéd aláá ámbáá akóólén nsəl ní son, ákē-'ē mós.

⁶¹ Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bós Joseb, bēnlyǎg bēdyēē á nkǎg ní son.

Payledē alómé sǎnze

ānōn son eche Yesue

⁶² Néē bīn é'sǎngé, nē démbē á Mbwe-mé-nkóme-áte, beprise bémbáá ne Befarisia bēnladén, béke bényín Payledē,

⁶³ bēlāngē mós nén bán, "A-sǎn, sēkamtan nén bán ádě nkal a metóme ne ábédé ámín, anhób áá móspuú ámbíd e e'pun é'láán.

⁶⁴ Né-ǎó tómed akale nén, wēé bēnōne' echē son bwām, kóóŋ ne e'pun é'láán ábel nén bonj ábē

bembapεε béehelé nímē ndim achíb se bélāngē bad bán apuúdé. Né nén débē metóm níme ríchábé ámīn tómaa níme ásébpé akal.”

⁶⁵ Dóo Payledε álāngéé bó aá, “Nyétêd sánze ânôn sonj bwâm, âbel nén dyamdyam déebenlád.”

⁶⁶ Héε bekíí, bonj béhāg e’chem á aláá adē démbē á nsəl rí sonj, âbel nén bébii nzé mod anēdté, bétēdē-’ε sánze áhed âbel bonj béēchībē’ Yesuε ndim.

28

Yesuε apuúdé

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jôn 20.1-10)

¹ Ambid e mbwε-mé-nkóme-áte, á epun é’sō é sôndé,* epɔg é mbwεmbwε, Maria Magdalene ne Maria awē anchyáá Jemsε bó Josεb, bēnkě sonj eche Yesuε anôn.

² Esám-éekōmtēnē, ndɔɔb ennəɲnéd, ángel e Dyɔb ebíd ámīn épe. Entínéd adē aláá adē démbē á nsəl rí sonj, édīi-’ε dó ámīn.

³ E’só é’péné’áá ene ángel áte née emwεdmwεd, mbóté-’ε épūbē mó féréd.

⁴ Mbwóg ménkōb sánze éche énoné’áá ene sonj. Nê dēnkəɲ bēnnəɲnéd, békwe ásē, bébé née ndim mí bad.

⁵ Héε ángel élāngéé ábē bebaád aá, “Nyéebáá’. Mbíi meé Yesuε awē bēmboméé á awɔg móo nyéhyédé anôn.

⁶ Eésáá hén. Apuúdé ngáne ánlāā’é nyé aá ébenlád. Nyéhyε nyénən wée bēnnaádté mó.

⁷ Nyékag-kɔɔ mehélé bɔɔb, nyélaa ábē bembapεε bán, apuúdé, amaá-’ε akε á’sō á Galilia, áwed-taá bényīnē mó. Nyéēchatán dyam áde rílangé nyé.”

---

* **28:1** Nédē á Sôndé.

⁸ Né-ɔ́, bēnhidnéd mehélé áhed, ké née bébedé mbwóg, menyinge mémbē bó áte. Bēnnyægéd áke dēláa bembapεε ábe Yesuε dyam áde ábénlédé.

⁹ Ade ábē bebaád békagké nê, dɔ́ Yesuε átáné bó táléd, boŋ áhōbē aá, “Nlěnté nyé.” Bēmpě áwē, békóbén mɔ́ á mekuu ábe mɔ́ edúbé.

¹⁰ Hée Yesuε álāngεé bó aá, “Nyéebáá’. Nyéke nyéláa ábēm bembapεε ábe bédé née ábēm baányan nén bán, békag á Galilia. Awed dɔ́ bényīnē mε.”

Sánze ehábé dyam áde ábénlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké áláa bembapεε ábe Yesuε dyam ádē ábénlédé, donje á sánze ádē ánóné’áá soŋ eche Yesuε dēnkě á dyad-tē áke dé aláa beprise bémháá chōm ésyāāl éche ébénlédé ádē ángel épédé.

¹² Beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bēmbōm átii ngáne bēbenlé. Née bémháá atii, bēmbě échē sánze nsoŋgé mɔ́ mɔ́né míme íchábé ámín.

¹³ Běláá-’ε bó bán bēhōb bán, “Yesuε ábē bembapεε bēnhyε mɔ́ ndim achíb nkuu ádē nyékúnεé.

¹⁴ Nzé Payledε awógé, né séēbēl adúbé nén aá awusé déesaá ádēn. Nê débēl nyéesónlé á ndutul-tē.”

¹⁵ Né-ɔ́ éche sánze ênkōb mímé mɔ́né, bēbēl-lε ngáne bēnlāá’é bó. Káóŋ ne’ chii, bad bé Israel bédii békale mímé nkalaŋ.

Yesuε apiidé ábē bembapεε

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbεl 1.6-8)

¹⁶ Bɔ́ɔb-pɔ́ɔ, bembapεε dyōm-ne-nhóg ábe Yesuε bēnkě á ekone-mín á Galilia wée ánlēbēε aá béke.

17 Anyín ádě bényíne mọ́, bêmbe mọ́ edúbé, kénéé bó donge á bad bénkênkongé adúbe nén bán Yesuε mwēn-εé akōhté abé.

18 Héε Yesuε ásídté bó benben, boη álāngē bó aá, “Kunze esyǎál ebǎgnédé mε, ádyōb ne á nkōη ísé.

19 Nyékag meloη mé nkōηsé mésyāāl, nyébele bad ábêm bembapεε. Nyédusan-ne bó á đīn ádě Titéε, á đīn á Mwǎn ne á đīn dé Edǎdǎη éche Esáá.

20 Nyéyǎgte-’ε bó áhíd mekan mésyāāl níme ísógtné nyé. Nyébíi nén bán mǎbē-’ε ne nyé kááη ne á asóg dé nkōηsé.”

Mel̥ Mékōōlē
New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48